

ታጋሽ ሁን!

በአስቸጋሪ ጊዜያት እግዚአብሔርን መጠበቅ

የብሉይ ኪዳን ትርጓሜ
መጽሐፈ ኢዮብ

ዋረን ዋንደል ዌርዝቢ

መጽሐፍ ቅዱስን መሠረት ያደረጉ መጻሕፍት
የኤስ ኣይ ኤም ሥነ ጽሑፍ ክፍል
የፓ.ሣ. ቁጥር 127
አዲስ አበባ

የመጀመሪያ አትም 2004 ዓ.ም (2012 G.C)

Copyright © 2009 by SIM Ethiopia.

Originally published in English under the title of
BE PATIENT.

Copyright © 2009 by Warren Wiersbe.

David C. Cook, 4050 Lee Vance View, Colorado Springs,
Colorado 80918 U. S. A.

All rights reserved.

መብቱ በሕግ የተጠበቀ ነው።

በመጻሕፍት ውስጥና በሂሳዊ ጽሑፍ ውስጥ ከሚወሰዱ አሜሪካዊ
ጥቅሶች በቀር ያለ አሳታሚው የጽሑፍ ፈቃድ የዚህ መጽሐፍ
የቱም ክፍል ሊወሰድ አይገባም።

ትርጉም፡- ዳንኤል ተሾመ

እርማት፡- ኃይሌ ጀናይ

ዋና አርታዊ፡- ዘነበ ገብረሐና

የኮምፒውተር ለቀማ፡- ዓለምፀሐይ አውነቱ

የገጽ አቀማመጥ፡- ጥሩወርቅ በቀለ

የሽፋን ሥዕል፡- ካንቺወዲያ መሳፍንት

ለተጨማሪ መረጃ

ለኤስ ኣይ ኤም ሥነ ጽሑፍ ክፍል

የፓ.ሣ. ቍጥር 127፣ አዲስ አበባ ብለው ይጻፉ።

የዚህ መጽሐፍ መታሰቢያነት

ጥልቅ ከሆነ አድናቆታችን ጋር የጸሎት እገዛቸውና

ማበረታቻቸውን እግዚአብሔር ታላቅ

በሆነ ሁኔታ ለተጠቀመበት

«ለጸሎት አጋሮቻችን» (እነማን እንደ ሆናችሁ

ታውቃላችሁ) ይሁን።

«ባስታወስናችሁ በእያንዳንዱ ጊዜ ሁሉ እግዚአብሔርን
እናመሰግናለን።»

ደግሞም እየጸለይኋላችሁ ነው!

ማውጫ

ትልቁ አሳብ፡- «ታጋሽ» ሁን ለሚለው መጽሐፍ

በኬን ባፍ የተሰጠ መግቢያ	5
አንድ መልእክት ከደራሲው	11
1. ድራማው ተጀመረ (ኢዮብ 1-3)	14
የዕረፍት ጊዜ	29
2. ውይይቱ ጀመረ (ኢዮብ 4-7)	32
3. ውይይቱ ቀጠለ (ኢዮብ 8-10)	43
የዕረፍት ጊዜ	56
4. የተቁጣ «ወጣት» (ኢዮብ 11-14)	57
5. ውይይቱ ወደ ክርክር ተለወጠ (ኢዮብ 15-17)	72
የዕረፍት ጊዜ	85
6. እውነተኛው ጠላት፤ እባክህን ልትቆም ትችላለህን? (ኢዮብ 18-19)	86
7. ሁሉም ነገር በአመለካከትህ ይወሰናል (ኢዮብ 20-21)	101
የዕረፍት ጊዜ	114
8. በችሎቱ ውስጥ ሥነ ሥርዓት ይከበር! (ኢዮብ 22-24)	115
9. እንዴት ያለ ደካማ ሹክሹክታ! (ኢዮብ 25-28)	131
10. ነገሪን አቅርቤአለሁ! (ኢዮብ 29-31)	145
11. ኤሊሁ መልሶቹ አሉት (ኢዮብ 32-33)	161
12. ኤሊሁ ስለ እግዚአብሔር አብራራ እንዲሁም ለእግዚአብሔር ጥበቅና ቆመ (ኢዮብ 34-37)	175
የዕረፍት ጊዜ	191
13. የመጨረሻው ፈተና (ኢዮብ 38-42)	192
መደምደሚያ	204

ታላቁ አሳብ

«ታጋሽ ሁን» ለሚለው መጽሐፍ
በኬን ባፍ የተሰጠ መግቢያ

ሥቃይ ሁሉም የሰው ልጆች የሚለማመዱት ዓለም አቀፋዊ ተጥክሮ ነው። ሰዎች ሁሉ በሕይወታቸው ውስጥ በተወሰኑ ጉዳዮች ላይ ሥቃይን ይለማመዱታል፤ ደግሞም በዚያ የመከራ ወቅት፤ ዘወትር ተመሳሳይ ጥያቄዎችን ይጠይቃሉ። እነዚህም፡- «ለምን? እግዚአብሔር ሆይ፤ ለምን? አሁን ስለ ምን ሆነ? ይህን ለመቀበል ያደረገኝ ያደረግሁት ነገር ምንድን ነው?» የሚሉት ናቸው። እነዚህ በእስምሮአችን ውስጥ የሚያስተጋቡ ጥያቄዎች ትክክለኛ መልስ አያገኙም።

እውነት ለመናገር፤ አንዳንድ ጊዜ በእራሳችን ላይ የመከራን ወቅቶች እናመጣለን፤ አናመጣም እንዴት? ቀዩን መብራት ከጣስን ቴኬት እናገኛለን። ከግብራችን ላይ ብናስቀር እና ብንያዝ፤ የሂሳብ ቁጥጥር ይደረግብንና እንቀጣለን። ጥርሶቻችንን ለዓመታት ቸል ብንላቸው፤ የጥርስ መቦርቦር እና የድድ እብጠት ይመጣብናል ደግሞም የጥርስ መላትም ሊያስፈልገን ይችላል። እነዚህ የመከራ መቀበያ ጊዜያት እራሳችን ያነሣሣናቸው በገዛ እራሳችን ግድ የለሽነትና ቸልተኝነት ምክንያት ብቻ የሚመጡ ናቸው።

ይሁን እንጂ፤ ባልተጠበቀ ሁኔታና የማይገባን ሆኖ እየተሰማን በሕይወታችን ውስጥ ሥቃይ በር የሚያንኳኳበት ጊዜያት አሉ፤ ደግሞም ለምን እንደ ሆነ ሳይገባን በሆነ አጣብቂኝ ስፍራ ላይ እራሳችንን እናገኛለን። ኢዮብን የምናገኘው ልክ እንደዚህ ባለው ሁኔታ ውስጥ ነው። በአንድ ወቅት ጤናማ፤ ሀብታም፤ ስኬታማ የሆነ ነጋዴ እንዲሁም ሁለንተናውን ለቤተሰቡ የሰጠ አባት ነበር። በቀጣዩ ወቅት፤ ሽፍቶች (አደጋ ጣዮች) መጥተው ያለውን ንብረት ሁሉ ወሰዱ፤ ደግሞም ቋሚ የሆኑ ንብረቶችን አወደሙ። ልጆቹ ሁሉ ተገደሉ፤ እንደዚሁም አካሉ አስቃቂ በሆነ ቡጉንጅ እና ቊስል ተመታና የሚመግልም ሆነ። ይህ ስለ ምን እንደ ሆነ ኢዮብ የሚያውቀው ነገር አልነበረም። ምንም የሠራው ስሕተት

አልነበረም። በእግዚአብሔር ላይ ኃጢአትን አላደረገም፤ በሚስቱ ላይ አልማገጠም ወይም ልጆቹን አልበደለም። ከደረሰበት ከእነዚህ ነገሮች አንዱም የሚገባው አልነበረም።

በመቀጠልም፤ ጉዳዩን ከዚህ የክፉ የሚያደርገው ይህ ሁሉ ሥቃይና መከራ፤ እግዚአብሔር ከሰይጣን ጋር ያደረገው ውርርድ ውጤት ይመስላል። (ኢዮብ 1:19፤ 2:1-9 ተመልከት።) ይሁንና፤ ከዚህ ሁሉ ሰቃይ ባሻገር፤ መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ይላል፡- «በዚህ ሁሉ፤ ኢዮብ አልበደለም፤ በእግዚአብሔርም ላይ ክፉ አልተናገረም።» (ኢዮብ 1:22፤ አ.መ.ት)። ኢዮብ በተፋፋመ መከራ ውስጥ ታላቅ የጽናት እና የትዕግሥት ሰው ነበር፤ ደግሞም የእርሱን ምሳሌነት ብንከተል እንደዚሁ መሆኑን ልንማር እንደምንችል አምናለሁ። ከኢዮብ ሕይወት ምሳሌነት ስለ መከራ ምን ልንማር እንደምንችል እንመልከት።

ሀብቱንና ልጆቹን ካጣ በኋላ ኢዮብ በመጀመሪያ ያደረገው ነገር እግዚአብሔርን ማምለክ ነበር፡- «ኢዮብም ተነሣ፤ ልብሱንም ቀደደ፤ ራሱን ተላጪ፤ በምድርም ላይ ተደፍቶ ሰገደ፤ እንዲህም አለ፤ ዕራቀቴን ከእናቴ ማሕፀን ወጣሁ፤ ዕራቀቴንም እሄዳለሁ። እግዚአብሔር ሰጠ፤ እግዚአብሔርም ነሣ፤ የእግዚአብሔር ስም ቡሩክ ይሁን» (ኢዮብ 1:20-21፤ አ.መ.ት)። የእርሱ የነበረ ነገር ሁሉ የእግዚአብሔር መሆኑን ኢዮብ ተገነዘበ። እግዚአብሔር ቤተ ሰቡን፤ ቀሳዊ ሀብቶቹን ሁሉ እንዲሁም ስኬቱን እንኳ ሰጥቶት ነበር። ደግሞም እግዚአብሔር ሰጥቶት ከሆነ፤ መልሶ ሊወስደውም ጭምር እንደሚችል ኢዮብ ያምን ነበር። በዚህ ሁሉ ኢዮብ ጥያቄ አላነሣም። በሕይወቱ ያለውን የበላይነቱን ተገነዘበ፤ ስለዚህም ደግሞ በአምልኮ ወደ ምድር ሰገደ። ኢዮብ ምድራዊ (አካላዊ) በሆኑ መከራዎቹ መካከል እግዚአብሔርን አመለከ ደግሞም ለሚስቱ እንዲህ አላት፡- «መልካሙን ነገር ከእግዚአብሔር ዘንድ ተቀበልን፤ ክፉውንስ አንቀበልምን?» (ኢዮብ 2:10፤ አ.መ.ት)። ኢዮብ በጥላቻ መካከል እግዚአብሔር በእርሱ ላይ ያለውን የበላይነት በተመለከተ ያለውን ድፍረት ለመጠበቅ ችሎ ነበር። ይህ ድፍረት (መተማመን) ሊታመን የማይቻል ትዕግሥት ሰጠው። የመከራ ወቅቶችን በትዕግሥት ለማሳለፍ የምትችል መሆን ከፈለገህ፤ ልክ እንደ ኢዮብ እግዚአብሔር በሕይወትህ

ውስጥ የበላይ እንደ ሆነ በዚህም ደግሞ አያንዳንዱን ነገር እንደ ፈቃዱ ለሕይወትህ የሚሠራ መሆኑን ልትገነዘብ ያስፈልጋል።

ሁለተኛ፤ እንደ ኢዮብ መከራን በትዕግሥት ለማሳለፍ የምትችል መሆን ከፈለገህ፤ ስለሚያደርገው ነገር ማብራሪያ እንዲሰጥህ እግዚአብሔርን አትጠይቅ። ኢዮብ እንደ እኛው ሰው ነበር፤ ደግሞም እነዚህ አሳዛኝ ክስተቶች በሕይወቱ ውስጥ እንዲመጡ በመፍቀዱ ምክንያት አንዳንዴ በእግዚአብሔር ላይ ይቁጣ ነበር። ነገር ግን በእግዚአብሔር ላይ የነበረው መተማመን የሚዋዥቅ አልነበረም። በመከራ መካከል በእግዚአብሔር ላይ የመታመን ችሎታ አስቸጋሪ የሆነ ተግባር ነው፤ ይሁንና እግዚአብሔር ባለፉት ጊዜያት ለእኔ የነበረውን ታማኝነት ከሚያስታውሱኝ ነገሮች አንዱ ነው። ዛሬ ወደ ኋላ ተመልሼ በሕይወቴ ከጋመታት በፊት የገጠመኝን የመከራ ጊዜያት መመልከት እንዲሁም በዚያ ሁሉ ውስጥ የእግዚአብሔርን ታማኝነት መመልከት እችላለሁ። ልክ እንዳሁኑ ጊዜ ግልጥ በሆነ መልኩ መመልከት አልችልም ነበር፤ ነገር ግን ዛሬ ሁሉንም ነገር እጅግ በተሻለ መንገድ እረዳለሁ። እግዚአብሔር ባለፉት ጊዜያት ለእኔ ያሳየውን ታማኝነት የማይበት ይህ ችሎታ፤ እርሱ ታማኝ እንደ ሆነ በማወቅ ዛሬ በማልፍባቸው አስቸጋሪ ሁኔታዎች ውስጥ እግዚአብሔርን በትዕግሥት እንድጠብቀው ይረዳኛል። እርሱ ልክ ባለፉት ጊዜያት እንዳደረገው ሁሉ፤ በዚህ የወቅቱ ቀውስ መካከል እየሠራ እንደ ሆነ አውቃለሁ፤ ደግሞም በእርሱ መታመን ያስፈልገኛል።

ይህን የመታመን ጉዳይ ብሬናን ማኒንግ የገለጠበትን መንገድ አወደዋለሁ፡-

ዘወትር ጀግኖች ከሚያሳዩት ጋር የተቀራረቡ የድፍረት መጠንን የሚሻ በመሆኑ የማይነቃነቅ መታመን ብዙም የማይገኝና ውድ የሆነ ነገር ነው። የኢየሱስ መስቀል ጥላ በውድቀት፤ በተቃውሞ፤ በመተው፤ በመካድ፤ ሥፊ በማጣት፤ በብቸኝነት፤ በድብርት፤ የሚወዱትን ሰው በማጣት መልኩ በሕይወታችን በነጭነት ላይ በሚያጠባበት ወቅትና ለሁሉም ነገር ደንቆሮዎች በምንዞንበት ጊዜ፤ ነገር ግን የገዛ እራሳችን ሥቃይ

በሚሆንበት ጊዜ፤ በዙሪያችን ያለው ዓለም የተቈጣ ሰፍራ በሚመስልበት ጊዜ በእነዚያ ጊዜያት በጉዞን እንዲህ ብለን እንጮኽ ይሆናል፡- «አፍቃሪ የሆነ አምላክ ይህ እንዲከሰት እንዴት ሊፈቅድ ይችላል?» እንዲህ ባለ-ት ቅጽበቶች ያለመታመን ዘሮች ይዘራሉ። ምንም ነገር በእኛ ላይ ይከሰት በእግዚአብሔር ፍቅር ለመታመን የጀግንነት ድፍረት ያስፈልጋል። (Ruthless Trust [New York: Harper-Collins, 2000], 3-4)

ከባድ የሆኑ የሥቃይና የመከራ ጊዜያት ጥልቀት የሌለው፤ ላይ ላይን የሆነ «በእርግጥ፤ በእግዚአብሔር እታመናለሁ» የምንልበትን ሁኔታ ያስወግዳታል። አሁንም እግዚአብሔርን ለመውደድ እንዲሁም በመከራ መካከል ለእርሱ መላኩ በመላኩ የተሰጠ መሆን፤ እርሱ አድሎአዊነት እና ወገንተኝነት እንዳለበት በሚመስለን ጊዜ እንኳ እርሱን መውደድ እውነተኛ ፍቅር፤ እውነተኛ አምልኮ፤ እውነተኛ መታመን ነው።

በመጨረሻም፤ ልክ እንደ ኢዮብ መከራን በትዕግሥት መቋቋም ለመቻል ዓይኖችህን በዘላለማዊ ነገሮች ላይ አሳርፍ። በመከራ ወቅቶች በማልፍበት ጊዜ፤ ሥቃዬ መላው ትኩረቴን ለመውሰድ እጅግ በጣም ይቀልሳል፤ ስለዚህ ምናልባት ይህ ወቅት እጅግ አስቸጋሪ ቢሆንም መንግሥተ ሰማይ ትመጣለች የሚለውን እንዲያስታውስ አራሴን እጫነዋለሁ። በመከራዎቼ መካከል ሊመጣ ያለውን ስለሚያውቅ በዚህ ደስታ ላይ በማተኩሩ ምክንያት ኢየሱስ መከራውን በትዕግሥት ለመቋቋም ችሎአል። የዕብራውያን ጸሐፊ እንዲህ ሲል ይጽፋል፡-

የእምነታችንን ራስና ፈጽሟውን ኢየሱስን ተመልክተን በፊታችን ያለውን ሩጫ በትዕግሥት እንሩጥ፤ እርሱ ነውርን ንቆ በፊቴም ስላለው ደስታ በመስቀል ታግሦ በእግዚአብሔር ዙፋን ቀኝ ተቀምጦአልና። በነፍሳችሁ ዝላችሁ እንዳትደክሙ ከኃጢአተኞች በደረሰበት እንዲህ ባለ መቃወም የጸናውን አስቡ። (ዕብ. 12:2-4)

አዎን፤ እግዚአብሔር አስቸጋሪ ነገሮች በሕይወታችን ውስጥ እንዲከሰቱ ይፈቅዳል፤ ነገር ግን በእነዚህ ጊዜያት ለብቻችን አለመሆናችንን ልናውታውስ ይገባናል። ልክ እንደ ኢዮብና እንደ

ኢየሱስ ሁሉ ከእኛ በፊት ብዙዎች የመከራን መንገድ ተጉዘዋል፤ ደግሞም በትዕግሥት መቋቋም ችለዋል።

አንድ የመጨረሻ አሳብ። እግዚአብሔር በእያንዳንዱ አማኝ ሕይወት ላይ መከራ እንዲወርድ የሚያደርግባቸው ወቅቶች እንዳሉ እኔ አውቃለሁ፤ ይህም የእምነታቸውን እውነተኝነት ለማረጋገጥ ብቻ ሳይሆን፤ ለእርሱ ያላቸውን ፍቅርንም ደግሞ ለመፈተን ነው። በሥቃይ ላይ ሳለህ ፍቅርህን የሽንገላ ማድረግ ትችላለህ። እኔ በእውነት በልቤ የማምነው እንዲሁም ስለ እግዚአብሔር በእውነት የሚሰማኝ ነገር፤ እኔ እውነት እወደው እንደ ሆነ እና እንዳልሆነ ሁሉም ነገር በመከራ ወቅቶች ግልጽ ይሆናሉ። ለእግዚአብሔር ያለኝ የፍቅሪ የመጨረሻው ማረጋገጫ በመከራ ወቅቶች ፍጹም በሆነ መታመን እና መገዛት ጉልህ ሆኖ ይታያል። እነዚህ እውነተኛ መሆናቸው የሚረጋገጠው አይቀሬ በሆነው ወሳኝ ፈተና (መከራ) ብቻ ነው። «ቢገድሰኝም እንኳ፤ በእርሱ ተስፋ አደርጋለሁ» (ኢዮብ 13:15፤ አ.መ.ት) ማለትን በምንችልበት ጊዜ፤ ለእግዚአብሔር ያለህ ፍቅር እውነተኛ እንደ ሆነ ታውቃለህ።

ይህን ትርጓሜ በምታነብሱ ጊዜ እግዚአብሔር ማን ስለ መሆኑና እንዲሁም ምን ያህል እንደሚወዳችሁ ደግሞም ማንኛውም ነገር ቢከሰት እናንተም በምላሹ በፍጹም ልባችሁ፤ በፍጹም አሳባችሁ፤ እንዲሁም በፍጹም ኃይላችሁ እንድትወዱት ምን ያህል በጥልቀት እንደሚሻ ሥር የሰደደ ግንዛቤ እንዲኖራችሁ እጸልያለሁ።

የዶ/ር ዌርዝቢ ትርጓሜዎች (ማብራሪያዎች) ለብዙ ዓመታት በመጋቢት ሳገለግል የምሪትና የጥንካሬ ምንጭ ሆነውኛል። የእርሱ የሆነ የተለየ ሥልቱ እጅግ ሥነ ትምህርታዊ ከመሆን ይልቅ በሥነ መለኮታዊ ትምህርቱ ረገድ ጤናማ ነው። ጥልቅ የሆነውን የእግዚአብሔርን ቃል እውነት እያንዳንዱ ሰው ሊረዳውና ተግባራዊ ሊያደርገው በሚችልበት መንገድ አብራርቶታል። የመጽሐፍ ቅዱስ አዋቂዎችም ሁኑ ወይም ገና ጀማሪ የሆናችሁ አዳዲስ ክርስቲያኖች፤ ልክ እንደ እኔው ሁሉ ከዋረን አዳዲስ አሳቦችን ትማራላችሁ። መጽሐፍ ቅዱሳችሁን በአንድ እጃችሁ የዋረን (ትርጓሜ/ማብራሪያ) መጽሐፍ በሌላው እጃችሁ

አድርጋችሁ ጥልቀት ያለውን የእግዚአብሔርን እውነት በትክክል ልትገልጡት እንዲሁም በሕይወታችሁ ውስጥ እንዴት እንደምትተገብሩት ልትማሩ ትችላላችሁ።

ወዳጄ ሆይ፤ የእግዚአብሔርን ቃል እውነታዎችን በጥልቀት ተመገብ፤ በእነርሱ ውስጥ ኢየሱስ ክርስቶስን ታገኛለህ፤ ደግሞም ነፃነት፤ ሰላም፤ ዋስትና እና ደስታ በእነርሱ ውስጥ አሉ።

- ኬን ባፍ

የኮስት ሂልስ ኮሚዩኒቲ ቸርች ፓስተር

አሊሶ ቪጃ፤ ካሊፎርኒያ

አንድ መልእክት ከደራሲው

«ኢዮብ እንዴት እንደ ታገሠ ሰምታችኋል» (ያዕቆብ 5:11)።

አዎን፤ ብዙ ሰዎች ስለ ኢዮብና ፈተናዎቹ ሰምተዋል፤ ነገር ግን እነዚያ ፈተናዎች በአጠቃላይ ምን እንደ ሆኑ ደግሞም እግዚአብሔር እያከናወነው ስለ ነበረው ነገር አልተገነዘቡም ነበር። አሊያም ኢዮብ ያንን ሁሉ ፈተና የተቀበለው ዛሬ ከእርሱ ተሞክሮ ዎች የእግዚአብሔር ሕዝቦች በመከራ ውስጥ እንዴት ታጋሾች እንደሚሆኑና እስከ መጨረሻውም ድረስ መጽናት እንዴት እንደሚችሉ ይማሩበት ዘንድ እንደ ሆነ አልተገነዘቡም።

ስለ መጽሐፈ ኢዮብ ለመጻፍ በወሰንሁ ጊዜ፤ ለባለቤቴ እንዲህ አልኳት፤ «ይህን መጽሐፍ ለመጻፍ እንድችል፤ በምን ያህል መከራ ውስጥ ማለፍ ይኖርብኝ ይሆን? የሚለውን አሳብ እያውጠነጠንሁ፤ እደነቃለሁ» (ግላዊነት በማይኖረው እና ሥነ ትምህርታዊ በሆነ መንገድ ብቻ ለመጻፍ ወይም ለመስበክ አልፈልገም። ቃሉ ለእኔ የተጨበጠ እውነት መሆን አለበት፤ ወይም ይህ ካልሆነ፤ ለሌሎች የተጨበጠ እውነት እንዲሆንላቸው ማድረግ አልችልም።) እግዚአብሔር እንድንለማመዳቸው ፈቅዶ ከመጡ መከራዎች እኛ የምንገነዘበው ጥቂቱን ነው! ነገር ግን እግዚአብሔር ታማኝ መሆኑንና ጸሎትን የሚመልስ መሆኑን፤ እንዲሁም ስለ እኛ ሁልጊዜ በአእምሮው አስደናቂ የሆነ ዓላማ እንዳለው (ኤር. 29:11) መመስከር እንችላለን።

መጽሐፈ ኢዮብን ለማጥናትና በእውነትም መልእክቱን ለመገንዘብ አንተም እንደዚሁ «በ ሳት» ውስጥ ማለፍ ይኖርብህ ይሆናል። እያለፍህም ከሆነ፤ አትፍራ! በእምነት ከኢዮብ ጋር ይህን ብቻ ተናገር፡- «ግን እኔ የምሄድበትን መንገድ ያውቃል፤ ከፈተነኝም በኋላ እንደ ወርቅ እወጣለሁ» (ኢዮብ 23:10፤ አ.መ.ት)። ወርቅ እሳትን አይፈራም። ማንኛውም የተቃጠለና በምድጃው ውስጥ የተተወ ነገር ቢኖረን ምንም የሚጠቅመን ነገር አይኖርም።

መጽሐፈ ኢዮብን በአንድነት እያጠናን ሳለን በሕይወታችን ውስጥ ሁለት ነገሮች እንደሚከናወኑ አምናለሁ። በምታልፋበት መከራ ውስጥ ታጋሽ መሆንን ትማራላችሁ ደግሞም በምታልፋበት መከራ ውስጥ እንዴት ሌሎችን መርዳት እንደምትችሉ ትማራላችሁ። ዓለማችሁ መበረታታትን (መጽናናትን) በሚሹ ሰዎች የተሞላች ናት፤ እንዲሁም ምናልባት እግዚአብሔር እናንተን ለዚያው አገልግሎት እያዘጋጃችሁ ይሆናል። በሁለቱም መንገዶች ይህ መጽሐፍ እንደሚረዳችሁ ተስፋ አደርጋለሁ።

- ዋረን ዊንደል ዊርዝቢ

ለመጽሐፈ ኢዮብ ጥናት የሚረዳ አስተዋጽኦ

ፍሬ ነገሩ፡- እግዚአብሔር በሚያመጣችው መከራዎች ውስጥ

ጽናና በሳል ሁን

ቊልፍ ጥቅስ፡- ኢዮብ 23:10

I. የኢዮብ ኃዘን (ኢዮብ 1-3)

1. ንብረቱ (ኢዮብ 1-5)

2. መጥፎ ገጠመኝ (ኢዮብ 1:6-2:13) (የሀብት፣ ቤተሰብ፣ ጤና መጥፋት)

3. ግራ መጋባቱ (ኢዮብ 3:1-26)

II. የኢዮብ መከላከያ (ኢዮብ 4-37)

1. የመጀመሪያው ዙር (ኢዮብ 4-14)

ሀ. ኤልፋዝ (ኢዮብ 4-5)፤ የኢዮብ ምላሽ (ኢዮብ 6-7)

ለ. በልዳዶስ (ኢዮብ 8)፤ የኢዮብ ምላሽ (ኢዮብ 9-10)

ሐ. ሶፋር (ኢዮብ 11)፤ የኢዮብ ምላሽ (ኢዮብ 12-14)

2. ሁለተኛ ዙር (ኢዮብ 15-21)

ሀ. ኤልፋዝ (ኢዮብ 15)፤ የኢዮብ ምላሽ (ኢዮብ 16-17)

ለ. በልዳዶስ (ኢዮብ 18)፤ የኢዮብ ምላሽ (ኢዮብ 19-20)

ሐ. ሶፋር (ኢዮብ 20)፤ የኢዮብ ምላሽ (ኢዮብ 21)

3. ሦስተኛው ዙር (ኢዮብ 22-37)

ሀ. ኤልፋዝ (ኢዮብ 22)፤ የኢዮብ ምላሽ (ኢዮብ 23-24)

ለ. በልዳዶስ (ኢዮብ 25)፤ የኢዮብ ምላሽ (ኢዮብ 26-31)

ሐ. ኤሊሁ (ኢዮብ 32-37)

III. የእግዚአብሔር ነፃ አውጪነት (ኢዮብ 38-42)

1. እግዚአብሔር ኢዮብን ትሑት አደረገው (ኢዮብ 38:1-42:6) (40:3-5 እና 42:1-6 ተመልከት)

2. እግዚአብሔር ኢዮብን አክበረው (ኢዮብ 42:7-17)

ሀ. እግዚአብሔር የሚተቹትን ሰዎች ገሠጸቸው (ኢዮብ 42:7-10)

ለ. እግዚአብሔር ሀብቱን መለሰለት (ኢዮብ 42:11-17)

ድራማው ተጀመረ

(ኢዮብ 1-3)

ለርድ ባይኖርን «አውነት ሁልጊዜ እንግዳ ናት፤ ከልብ ወለድ ይልቅ እንግዳ ናት» ብሎ በጻፈ ጊዜ ዲላማውን መትቶ ነበር።

መጽሐፈ ኢዮብ ሃይማኖታዊ የሆነ ልብ ወለድ አይደለም። ኢዮብ በገሃዲ ዓለም ውስጥ የነበረ ሰው ነው እንጂ፤ በምርኮ የተፈጠረ ገጸ ባሕርይ አይደለም፤ ሕዝቅኤል (14:14፤ 20) እና ያዕቆብ (5:11) ሁለቱም ምናባዊ አስተሳሰብን አይቀበሉም። ኢዮብ በገሃዲ ዓለም የኖረ አውነተኛ ተሞክሮ የነበረው ሰው በመሆኑ፤ ስለ ሕይወት እንዲሁም በዚህች ገሃድ ዓለም ሕይወት ስላለበት ችግር ልናውቀው የሚያስፈልገንን ሁሉ ሊነግረን ይችላል።

እነዚህ የመጀመሪያዎቹ ሦስቱ ምዕራፎች ኢዮብ የተባለውን ሰው ያስተዋውቁናል፤ ደግሞም ስለ እርሱ አራት ጠቃሚ አውነቶችን ይገልጹልናል።

1. የኢዮብ ብልጥግና (1:1-5)

ያዕ የምትባለው አገር ምናልባት በኤዶም ውስጥ ወይም አቅራቢያ ሳትሆን አትቀርም (ሰቆ. 4:21)። ከኢዮብ ወዳጆች አንዱ የሆነው፤ ኤልፋዝ ከኤዶማውያን ጋር ትስስር ከነበራት ከቴማን መጣ (ኢዮብ 2:11፤ ዘፍጥ. 36:11)።

የእርሱ ባሕርይ (ኢዮብ 1:1)። ኢዮብ «ፍጹምና ቅን ነበር» (ኢዮብ 1:1)። እርሱ ጋጢአት-አልባ አልነበረም፤ ምክንያቱም እንደዚያ ያለውን የተለየ ባሕሪ ማንም የእኔ ነው ሊል አይችልምና፤ ነገር ግን እርሱ በባሕርይው ምሉዕና በጠባባዊ «ቅንና ቀጥተኛ» ነበር። «ፍጹም» የሚለው ቃል «ከታማኝነት» ጋር የተገናኘ ሲሆን፤ ይህ ቃል በመጽሐፈ ኢዮብ ውስጥ ያለ ሌ

ላው ጠቃሚ ቃል ነው (2:3፤ 9፤ 27:5፤ 31:6)። ታማኝነት ያላቸው ሰዎች ከግብዝነት ውጭ የሆኑ ወይም የሌላውን ባሕርይ ከመከራጃ የጸዱና ምሉእነትን የተላበሱ ሰዎች ናቸው። በንደኞቹ ክስና በእግዚአብሔር ዝምታ ፊት ኢዮብ ታማኝነቱን ጠብቋል፤ ደግሞም ጌታ በመጨረሻ እርሱን ነፃ አውጥቶታል።

ለኢዮብ ባሕርይ መሠረት የሆነው «እግዚአብሔርን መፍራቱና ከክፉ መራቁ ነበር።» «እግዚአብሔርን መፍራት ጥበብ ነው ከጋጢአትም መራቅ ማስተዋል ነው» (28:28)። እግዚአብሔርን መፍራት እርሱን ስለ ማንነቱ ማክበር፤ የሚናገረውን፤ እንዲሁም የሚደርገውን ማክበር ማለት ነው። አንድ ባሪያ በጌታው ፊት በመሸማቀቅ የሚያሳየው ፍርሃት አይደለም ነገር ግን አንድ ልጅ ለአባቱ የሚያሳየው የአክብሮት ዓይነት ፍርሃት ሲሆን፤ ወደ መታዘዝ የሚመራ አክብሮት ነው። አስዋልድ ቻምበርስ እንዲህ አለ፤ «እግዚአብሔርን ስለ መፍራት አስደናቂ የሚያደርገው ነገር፤ እግዚአብሔርን በምትፈሩበት ጊዜ፤ ሌላ የምትፈሩት ምንም ነገር የማይኖር መሆኑ፤ ግን ደግሞ እግዚአብሔርን የማትፈሩ ከሆናችሁ ሁሉንም ነገር የምትፈሩ መሆናችሁ ነው።»

ቤተሰቡ (ኢዮብ 1:2)። ኢዮብ በቤተሰቡ ውስጥ ባለጠጋ ሰው ነበር። በኢዮብ ላይ የተከናወኑ ክስተቶች በአባቶች ዘመን ትልቅ ቤተሰብ ከእግዚአብሔር እንደ ተሰጠ በረከት የሚቈጠርበት ሁኔታን ያሳያሉ (ዘፍጥ. 12:2፤ 13:16፤ 30:1)። ልጆቹ የልደት በዓላቸውን ለማክበር በተደጋጋሚ ስለሚገናኙ፤ አንዱ ከሌላው ጋር ያላቸውን ወዳጅነት እያጠናከሩ ይደሰቱበት ነበር። ይህም ኢዮብ ልጆቹን በደንብ አድርጎ እንዳሳደጋቸው ይናገራል። ከእያንዳንዱ የልደት በዓል ግብዣ በኋላ አባታቸው ልዩ መሥዋዕቶችን የሚያቀርብበት አውነታ የሚያከብሩት በዓልና ግብዣቸው ክፋት ያለበት ነበር ማለት አይደለም። ኢዮብ ጸድቅ ሰው እንደ ሆነና ቤተሰቦቹም ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸው ግንኙነት የተስተካከለ መሆኑን ለማወቅ/ለማረጋገጥ የሚፈልግ መሆኑን ብቻ ያሳያል።

ቊሳዊ ሀብቶቹ (ኢዮብ 1:3)። በዚያን ዘመን ሀብት በቀዳሚነት በመሬት፤ በእንስሳት እንዲሁም በእገልጋዮች ባለ ይዞታነት ይለካ ነበር። እነዚህ ሦስቱ ለኢዮብ በተትረፈረፈ ሁኔታ ነበሩት። ነገር ግን ባለጠጋ መሆኑ ከእግዚአብሔር እንዲርቅ አላደረገውም። ጌታ

እግዚአብሔር ይህን ሀብት እንደ ሰጠው ተገነዘበ (ኢዮብ 1:21)፤ ደግሞም ሀብቱን ለሌሎች በመሰጠት ተጠቀመበት (4:1-4፤ 29:12-17፤ 31:16-34)። ኢዮብ ጳውሎስ በ1ኛ ጢሞቴዎስ 6:6-19 የጻፈውን በመታዘዙ ችግር አልነበረበትም።

ወዳጆቹ (ኢዮብ 2:11)። እነዚህ ሦስት ወዳጆቹ ኢዮብን በጥልቀት የጎዱትና በታላቅ ሁኔታ እርሱን በተመለከተ የተናገሩት ነገር ስሕተት መሆኑ እውነት ሆኖ አያል፤ አሁንም የእርሱ ጓደኞች ነበሩ። የኢዮብን መከራ በሰሙ ጊዜ፤ እርሱን ለመጎብኘት ረጅም ርቀት ተጉዘው መጥተዋል፤ ደግሞም ከእርሱ ጋር በጎዘን ስሜት ተቀምጠዋል። ስሕተታቸው ኢዮብ ያለበትን ሁኔታ ማብራራታቸውና ይህን ሁኔታ እንዴት ሊለውጥ እንደሚችል ለእርሱ መንገራቸው ነበር።

ሄነሪ ፎርድ እንዲህ አለ፤ «ምርጥ ጓደኞቹ በእኔ ውስጥ ያለን ምርጥ ነገር ቁፍሮ የሚያወጣ ነው።» ነገር ግን የኢዮብ ጓደኞች በእርሱ ዘንድ ያለን ደካማ ጉን ነቅሰው አወጡ። ይሁን እንጂ፤ በመጨረሻው ኢዮብ እና ወዳጆቹ ታረቁ (42:7-10)፤ ደግሞም የነበራቸው ግንኙነት ከዚህ ቀደም ከነበረው የጠለቀ ነበር ልል እፈልጋለሁ። እውነተኛ ወዳጆች ያሉት ሰው መሆን፤ በእውነትም ባለጠጋ መሆን ነው።

2. የኢዮብ ባላንጣ (1:6-19)

በአንድ ቀን ኢዮብ ሀብቱን አጣ። አራት ከተከሰተው ሁኔታ በፍርሃት አምልጠው የመጡ መልእክተኞች አንድ በአንድ እየሆኑ ወደ ኢዮብ በመቅረብ 500 ጥማድ በሬዎች፤ 500 አህዮች፤ እንዲሁም 3000 ግመሎችን አደጋ ጣዮች ማርከው ወሰዱዋቸው፤ 7,000 በጎች በመብረቅ ተመትተው ሞቱ፤ እንዲሁም በተነሣው ዐውሎ ንፋስ 10 ልጆቹ መሞታቸውን አረዱት። ንጉሥ ሰሎሞን እንዲህ ብሎ የተናገረው ትክክል ነበር፤ «ደግሞም የራሱን ጊዜ የሚያውቅ ሰው የለም፤ ዓሦች በክፉ መረብ እንደሚያዙ፤ ወይም ወፎች በወጥመድ እንደሚጠመዱ፤ ሰዎችም ሳያስቡት በሚመጣባቸው፤ በክፉ ጊዜ ይጠመዳሉ» (መክ. 9:12፤ ዓ.መ.ት)።

ኢዮብ የደረሰበትን ነገር ያውቃል፤ ነገር ግን ለምን እንደ ተከሰተበት አያውቅም ነበር፤ ደግሞም ያ የጉዳዩ አንኳር ነበር።

ደራሲው የመንግሥተ ሰማይ ዙፋን ያለበትን ክፍል እንድንገብኝ እና ሰይጣንና እግዚአብሔር ሲነጋገሩ እንድንሰማ ስለ ፈለገ፤ እኛ ጥፋቱን ማን እንዳመጣውና ይህ እንዲመጣም የፈቀደ ማን እንደ ሆነ እናውቃለን። ነገር ግን ይህ መረዳት ከሌለን፤ ምናልባት እንደ ኢዮብ ወዳጆች ያለ ተመሳሳይ የሆነ ዝንባሌ ይኖረን ይሆናል ደግሞም ለገጠመው ጎዘን (ችግር) እንኩንነው ይሆናል።

ብዙ ጠቃሚ እውነቶች ከዚህ ሁኔታ ይነሳሉ፤ እግዚአብሔር በነገር ሁሉ ላይ ሉዓላዊ (የበላይ) ነው የሚለው፤ ከሁሉ የሚያንሰው አይደለም። እርሱ በመንግሥተ ሰማይ ዙፋን ላይ አለ፤ መላእክት ፈቃዱን ያደርጋሉ ገላፊነታቸውንም የተወጡበትን ሁኔታ በዝርዝር ያቀርባሉ፤ ደግሞም ከእግዚአብሔር ፈቃድ ውጭ ሰይጣን በእግዚአብሔር ሕዝቦች ላይ ምንም ሊያደርግ አይችልም። በኢዮብ መጽሐፍ ውስጥ ካሉ ቀጥሎ ሰዎች አንዱ «ሁሉን ቻይ» የሚለው ነው፤ ሠላሳ አንድ ጊዜ ተጠቅሷል። ገና ከመነሻው፤ በዚህ ዓለም ላይ እንዲሁም በኑሮአችን ውስጥ ምንም ነገር ይከሰት፤ እግዚአብሔር በዙፋኑ ላይ ነው ደግሞም እያንዳንዱ ነገር በቁጥጥሩ ሥር ነው የሚለውን ጸሐፊው ያስታውሰናል።

ሁለተኛው እውነታ-ምናልባትም ያስገርማችሁ ይሆናል- ሰይጣን በሰማይ ወዳለው ወደ እግዚአብሔር ዙፋን የሚቀርብበት ሁኔታ አለው። *ፓራዳይዝ ሎስት* (Paradise Lost) ለተባለው ለጀን ሚልቶን መጽሐፍ ምስጋና ይገባውና ብዙ ሰዎች ሰይጣን ከገሃነም ሆኖ ይህችን ምድር እየገዛት ነው የሚል የተሳሳተ አሳብ አላቸው («በሰማይ ከማገልገል ይልቅ፤ በገሃነም ሆኖ መግዛት ይሻላል»)። ነገር ግን የመጨረሻው ፍርድ (ራእይ 20:10) እስኪደረግ ድረስ ሰይጣን ወደ ገሃነም አይጣልም። ዛሬ በምድር ሁሉ ላይ ለመመላለስ ነፃ ነው (ኢዮብ 1:7፤ 1ኛ ጴጥ. 5:8) ደግሞም በሰማይ ወዳለው ወደ እግዚአብሔር እንኳ መሄድ ይችላል።

ይህ ሦስተኛው እውነታ እጅግ በጣም ጠቃሚ ነው። እግዚአብሔር በኢዮብ ላይ ምንም ስሕተት አላገኘበትም፤ ነገር ግን ሰይጣን አግኝቶበታል። በኢዮብ 1:8 ላይ እግዚአብሔር የተናገረው ነገር ኢዮብ በቁጥር 1 ላይ የነበረበትን ሁኔታ ያስተጋባል፤ ነገር ግን ለሰይጣን ጥያቄ አሳድሮበታል። ሰይጣን የሚለው ቃል ሕጉን የሚቃወም «ባላንጣ» ማለት ነው። ይህ የፍርድ ቤት ትዕይንት

ነው፤ ደግሞም እግዚአብሔር እና ሰይጣን እያንዳንዳቸው ስለ ኢየሱስ የተለያዩ ቃል ተናገሩ። ይህን መጽሐፍ ስታነብሱ ሳላችሁ እግዚአብሔር «ነቀፋ የሌለለበት!» (1:8፤ 2:3፤ 42:7) ማለቱን ልብ በሱ። እግዚአብሔር ኢየሱስን እንዲሠቃይ ለማድረግ የሚያስገድድበት ምንም ነገር አልነበረም። ነገር ግን ሰይጣን «በድሎአል!» አለ፤ ምክንያቱም እርሱ የእግዚአብሔር ሕዝቦች ከላኝ ነው ደግሞም በእግዚአብሔር ሕዝቦች ዘንድ የሚያገኘው ምንም መልካም ነገር የለም (ዘካ. 3፤ ራእይ 12:10)።

ሰይጣን ኢየሱስን መክሰሱ በእውነቱ እግዚአብሔርን ማጥቃቱ ነበር። ምናልባት እንደዚህ አሳጥረን ልናቀርበው እንችላለን፡- «ኢየሱስ አንተን የሚፈራበት ብቸኛው ምክንያት፤ ይህን እንዲያደርግ አንተ ብዙ ነገሮችን መስጠትህ ነው። አንተም ውል ገብተሃል፡- እስከ ታዘዘህና እስከመለከህ ድረስ ታበለጽገውና ትጠብቀዋለህ። አንተ አምልኮ የሚገባህ አምላክ አይደለምህ! እንዲያከብሩህ ለሰዎች ትከፍላቸዋለህ።»

ሦስቱ የኢየሱስ ጓደኞች ኃጢአት በመሥራቱ ምክንያት ኢየሱስ እየተሠቃየ እንደ ሆነ ተናገሩ፤ ይህ ግን እውነት አልነበረም። እኔ ሊሁ የተሻለ ሰው እንዲሆን እግዚአብሔር ኢየሱስን እየቀጣው ነው አለ፤ ይህ በከፊል እውነት ነበር። ነገር ግን የኢየሱስ መከራ ዋነኛ ምክንያት የሰይጣንን ስድብ የሞላበት ክስ ጸጥ ለማለገጥ፤ እንዲሁም ሰው ሁሉንም ነገር ቢያጣ እንኳ እግዚአብሔርን ማክበር ያለበት መሆኑን ለማረጋገጥ ነበር። ይህ «በሰማያዊ ስፍራ» የሚደረግ ጦርነት ነበር (ኡፌ. 6:12)፤ ነገር ግን ኢየሱስ አያውቀውም ነበር። የኢየሱስ ሕይወት «ያህዌ እግዚአብሔር ከሰው የሚቀርብ አምልኮ ይገባዋል ወይ?» የሚለውን ጥያቄ ለመመለስ የእግዚአብሔር ኃይላትና የሰይጣን ኃይላት በመንፈሳዊ ትግል የተሳተፉበት የጦር ሜዳ ሆኖ ነበር።

አሁን ኢየሱስ የጓደኞቹን ምክር ከቶ ያልተቀበለበትን ምክንያት እንረዳለን። ኃጢአቱን እንዲናዘዝና ንስሐ እንዲገባ በዚህም መከራው እንዲወገድና እንደ ገና ባለ ጸጋ እንዲሆን ይፈልጋል። ኢየሱስ ንስሐ መግባት እንዲችልና የእግዚአብሔርን በረከቶች እንዲያገኝ ሲል ብቻ ኃጢአትን በሕይወቱ ውስጥ መፍጠር

የለበትም። ያንን ማድረግ በከላኝ እጅ ውስጥ መውደቅ ነው! በዚህ ፈንታ ኢየሱስ ምንም እንኳ እግዚአብሔር እያደረገው የነበረውን ነገር ባይረዳም፤ ለእርሱ ያለውን ታማኝነት ጠብቋል ደግሞም እግዚአብሔርን አመስግኖአል። ለጨለማው ልዑል እንዴት ያለ ሽንፈት ነው!

አራተኛው እውነታ ይህ ነው፡- ሰይጣን የእግዚአብሔርን ሕዝቦች መንካት የሚችለው በእግዚአብሔር ፈቃድ ብቻ ነው፤ ደግሞም እግዚአብሔር ለጥቅማቸውና ለክብሩ ይጠቀምበታል። ፊሊፕ ብሩክስ እንዲህ አለ፡- «የሕይወት ዓላማ በእውነት አማካይነት ባሕርይን መቅረጽ ነው።» የበለጠ ኢየሱስ ክርስቶስን እንድንመስል እግዚአብሔር በሕይወታችን ውስጥ እየሠራ ነው (ሮሜ 8:29)፤ ደግሞም እኛን ፍጹም ለማድረግ የሰይጣንን ጥቃት እንኳ መጠቀም ይችላል። አንተ በመታዘዝ መንገድ ላይ በምትሆንበት ጊዜ እንዲሁም በብዙ ፈታኝ የሆኑ መከራዎች ውስጥ ስትሆን፤ ከእርሱ ፈቃድ ውጭ የሆነ ምንም ነገር ወደ ሕይወትህ እንደማይመጣ አንተው ራስህ አስታውስ።

በእግዚአብሔር ሕዝቦች ሕይወት ውስጥ ከሚመጡ አንዳንድ መከራ ከተባሉ ነገሮች መካከል አንዳንዶቹ እግዚአብሔር «ጠላትን እና ቂመኛን ጸጥ ለማለገጥ» ነው (መዝ. 8:2)። መላእክት ቤተ ክርስቲያንን ይመለከታሉ ደግሞም እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር የሚያደርገውን ነገር ይማራሉ (1ኛ ቆሮ. 4:9፤ ኡፌ. 3:10)። መንግሥተ ሰማይ እስከምንደርስ ድረስ እግዚአብሔር አንዳንድ ነገሮች እንዲከሰቱ የሚፈቅደው ለምን እንደ ሆነ አናውቅ ይሆናል። በመሀሉ፤ በእምነት እየተመላለስን ከኢየሱስ ጋር «የጌታ ስም የተባረከ ይሁን!» እንላለን።

3. የኢየሱስ እምነት (1:20-22)

የመንግሥተ ሰማይና የገዛንም ሠራዊቶች ለብልጥግናውና ለልጆቹ መጥፋት ኢየሱስ የሚሰጠውን ምላሽ ይመለከቱ ነበር። ኢየሱስ በዚያ ዘመን የተለመደ በሆነ መልኩ ገዢን ገለጠ፤ ምክንያቱም እግዚአብሔር ሰው እንድንሆን ይጠብቅብናልና (1ኛ ተሰ. 4:13)። ለነገሩ፤ ኢየሱስ እንኳ አልቅሷል (ዮሐንስ 11:35)። ነገር ግን ከዚያ መልስ ኢየሱስ እግዚአብሔርን አመለከ ደግሞም መሠረታዊ የሆነ

የእምነት ንግግር አደረገ (ኢዮብ 1:21)።

በመጀመሪያ ወደ ጌላ ተመልሶ የተወለደበትን ቀን ተመለከተ፡- «እራቁቴን ከእናቴ ማገፀን ወጥቻለሁ።» ኢዮብ የነበረው ነገር ሁሉ ከእግዚአብሔር የተሰጠው ነበር፤ ደግሞም ይኸው እምነት መልሶ ሊወሰደው መብቱ ነበረው። ኢዮብ እርሱ የሀብቱ መጋቢ ብቻ መሆኑን አስታወቀ።

ከዚያም ኢዮብ ወደ ፊት ስለ ሞቱ ተመለከተ፡- «እራቁቴንም ወደዚያው እመለሳለሁ።» እርሱ ወደ እናቴ ማገፀን ከቶ አይመለስም፤ ምክንያቱም ያ የማይቻል ነገር ነው። እርሱ ወደ «እናት ምድር» ይሄዳል፤ ይቀበራል፤ ደግሞም ወደ አፈርነት ይለወጣል። («በመወለድ» እና «በእናት ምድር» መካከል ያለው ትስስር ጭምር በመዝ. 139:13-15 ይታያል)። በመወለዱና በሞቱ መካከል ያገኘው የቲም ነገር ወደሚቀጥለው ዓለም ከእርሱ ጋር አይሄድም። ጳውሎስ እንዲህ ሲል ጽፎአል፤ «ወደ» ዓለም ምንም እንኳ አላመጣንምና አንዳችንም ልንወስድ አይቻለንም» (1ኛ ቢሞ. 6:7)።

በመጨረሻም፤ ኢዮብ ወደ ላይ ተመለከተ ከዚያም ውብ የሆነ ንግግር አደረገ፡- «እግዚአብሔር ሰጠ፤ እግዚአብሔርም ነሣ፤ የእግዚአብሔር ስም የተባረከ ይሁን» አለ (ኢዮብ 1:21)። ኢዮብ ያደርገዋል ብሎ ሰይጣን እንደ ተናገረው እግዚአብሔርን በመርገም ፈንታ፤ ኢዮብ እግዚአብሔርን ባረከ! የቲም ሰው፤ «እግዚአብሔር ሰጠ» ወይም «እግዚአብሔርም ነሣ» ማለት ይችላል፤ ነገር ግን በጎዘን እና በመከራ መካከል «የጌታ ስም የተባረከ ይሁን» ለማለት እምነትን ይጠይቃል።

«በዚህ ሁሉ ኢዮብ አልበደለም፤ ለእግዚአብሔርም ስንፍናን አልሰጠም» (ቀ. 22)።

4. የኢዮብ ሰቆቃ (2:1-3:26)

በዚህ ክፍል፤ አራት የተለያዩ ድምፆችን ትሰማላችሁ።

(1) የከላሹ ድምፅ (ኢዮብ 2:1-8)። ሰይጣን በቀላሉ ተስፋ አይቈርጥም፤ ምክንያቱም ኢዮብን ዳግመኛ ሊከስ ወደ እግዚአብሔር ዙፋን ይሄዳልና። ልክ እንደ መጀመሪያው ስብሰባ ሁሉ (1:8)፤ የአገልጋዩን የኢዮብን ጉዳይ ያነሣው እግዚአብሔር ነበር፤ ደግሞም

ሰይጣን የቀረበለትን ተግዳሮት ተቀብሎታል። አገልጋዩ በፈተናው ባለመውደቁ እግዚአብሔር የመተማመን ስሜት የተሰማው መሆኑን እንረዳለን።

«አያንዳንዱ ሰው የገዛ እራሱ የሆነ ዋጋ አለው፤» አለ ሰይጣን። «ኢዮብ ሌላ ቤተሰብ ሊመሠርት እንዲሁም ሌላ ሥራ ሊጀምር ይችላል፤ ምክንያቱም አሁንም ጤናማና ጠንካራ ነው። ሥጋውን እንድንካና ጤናውን እንድንወስድ ፍቀድልኝ፤ ፈጥኖም በፊትህ ሲረግምህ ታያለህ።»

በእግዚአብሔር ፈቃድ (1ኛ ቆሮ. 10:13)፤ እኛ ልንለየው በማንችል በሽታ ሰይጣን ኢዮብን መታው። በሽታው ምንም ይሁን፤ ምልክቶቹ አስፈሪ ነበሩ፡- እነዚያም ከባድ እክክ (ኢዮብ 2:8)፤ የእንቅልፍ እጦት (ቀ. 4)፤ የሚመግሉ ቁስሎችና እስክ (ቀ. 5)፤ የሌሊት ቅገርት (ቀ. 13-14)፤ መጥፎ ትንፋሽ (19:17)፤ የክብደት መቀነስ (ቀ. 20)፤ የመንቀጥቀጥ ስሜት እና ትኩላት (21:6)፤ ተቅማጥ (30:27)፤ እና የቆዳ መጥቆር (ቀ. 30) ናቸው። ሦስቱ ጓደኞቹ ኢዮብን መጀመሪያ ባዩት ጊዜ አላወቁትም ነበር (2:12)!

ሁሉም አካላዊ ችግሮች ከክፉው የሚመጡ አይደሉም፤ ምንም እንኳ የሰይጣን አጋንንት (ከሌሎች ነገሮች ጋር) ዕውርነትን (ማቴ. 12:22)፤ ዲዳነትን (9:32-33)፤ የአካል ቅርጽ መበላሸትን ጉዳት (ሉቃስ 13:11-17)፤ የማይቋርጥ ሕመምን (2ኛ ቆሮ. 12:7)፤ እንዲሁም ዕብደትን (ማቴ. 8:28-34) የሚያመጡ ቢሆኑም። አንዳንድ ጊዜ አካላዊ ሕመም ከእኛ በሚሆን ግዴታሽነት የተነሣ የሚመጣ ተፈጥሮአዊ ነገር ነው፤ ደግሞም እራሳችንን እንጂ ማንንም መኩንን የለብንም። ነገር ግን፤ ሰይጣን ሥራውን የበለጠ ለማስፋት የእኛን ክንቱነት (ተላላነት) እንዴት እንደሚጠቀምበት ያውቃል።

ስለዚህ የኢዮብ ገጽታ አስቀያሚ ስለ ነበረ ከማንበረሰቡ ተለየ (ኢዮብ 19:13-20) ደግሞም ከከተማይቱ ውጭ ሄዶ በአመድ ላይ ተቀመጠ። በዚያ የከተማይቱ ቈሻሻ ይጣልና ይቃጠል ነበር፤ ደግሞም በዚያ ከተማይቱ የጣለቻቸው ሰዎች በዚያ ከሚያልፉ ሰዎች ምጽዋት እየለሙ ይኖሩ ነበር። በአመድ ቁልሉ ላይ ውሾች ስለሚበሉት ነገር ትንቅንታ ይገጥሙ ነበር፤ ደግሞም የከተማይቱ

እበት በዚያ ይጣልና ይቃጠል ነበር። የከተማይቱ ዋና ዜጋ በችጋር፣ በድጎነት እና በእፍረት ይኖር ነበር።

(2) የልግመኛው ድምፅ (ኢዮብ 2:9-10)። በብሉይ ኪዳን ዘመን የነበረው የቱም አማኝ በክርስቶስ መከራ ተካፋይ ሆነ የሚባል ካለ፣ እርሱ ኢዮብ ነበር። እርሱ የቀሩት ሰዎች ሚስቱና ሦስቱ ጓደኞቹ ነበሩ፤ እነርሱም እንኳ በተቃውሞ ውስጥ ነበሩ። ኢዮብ እግዚአብሔር የተወው እንደ ሆነ ቢሰማውም አያስደንቅም።

«እግዚአብሔርን እርገምና መታት!» የሚለው በትክክል ሰይጣን ኢዮብ እንዲያደርገው የሚፈልገው ነገር ነበር፤ ደግሞም የኢዮብ ሚስት ፈተናውን በባልዋ ፊት አስቀመጠች። አዎን፤ ሰይጣን ለእኛ የተወደዱ በሆኑ ሰዎች በኩል ሊሠራ ይችላል (ማቴ. 16:22-23፤ ዮሐን. 21:10-14)፤ እንዲሁም እኛ በጣም የምንወዳቸው በመሆኑ ፈተናው ጠንካራ ይሆናል። አዳም ሔዋንን አዳመጠ (ዘፍጥ. 3:6፤ 12)፤ ደግሞም አብርሃም ሣራ ያለችውን ሰማ (ዘፍጥ. 16)፤ ነገር ግን ኢዮብ የሚስቱን ምክር አላዳመጠም።

በእርግጥ፣ እርሷ ተሳስታለች፤ ነገር ግን በተቻለን ሁሉ እርሷ የነበረችበትን ሁኔታ ከግምት ማስገባት ይኖርብናል። አሥር ልጆችን በአንድ ቀን አጥታለች፤ ደግሞም ይህ የትኛዋንም እናት ተስፋ ሊያስቆርጥ በቂ ምክንያት ነው። የቤተሰብ ብልጥግና ተወስዷል፤ ደግሞም ከዚህ በኋላ እርሷ «በምድርዋ ላይ የመሪነት ሚና» የምትጫወት አትሆንም። በምሥራቅ ካሉ ሰዎች ሁሉ የላቀው ባልዋ (ኢዮብ 1:3)፤ አስከፊ በሆነ በሽታ እየተሠቃየ በከተማይቱ ቂሻሻ መጣያ ተቀምጧል። ምን የቀራት ነገር አለ? ባልዋ በሥቃይና በእፍረት ተውጦ ያለበትን ሁኔታ ከማየት ይልቅ እግዚአብሔር በሞት እንዲመታው፣ ይህንንም ነገር ደግሞ ቶሎ እንዲያደርገው ትመርጣለች። ምናልባት ኢዮብ እግዚአብሔርን የሚረግም ከሆነ፣ እግዚአብሔር ይህን ያደርገው ይሆናል።

ከባድ በሆኑ ፈተናዎች ወቅት፣ የመጀመሪያው ጥያቄአችን፣ «ከዚህ የምወጣው እንዴት ነው?» የሚል መሆን የለበትም፤ ነገር ግን «ከዚህ ምን አገኛለሁ?» የሚል መሆን አለበት። የኢዮብ ሚስት ችግሩን እንዳስወገደችው አሰበች፤ ነገር ግን ኢዮብ የእርሷን ምክር ተቀብሎ ቢሆን ኖሮ፣ ነገሮች የተባባሱ ብቻ ነበር የሚሆኑት። እምነት ለራስ ጥቅም በምሥጢር ሳያቅዱ መኖር

ነው። ከስሜቶች፣ ሁኔታዎች ወይም ውጤቶች ባሻገር፣ እርሱ በእራሱ መንገድና ጊዜ ፍጹም የሆነ ዕቅዱን እያከናወነ እንደ ሆነ በማወቅ፣ እግዚአብሔርን መታዘዝ ነው።

ኢዮብ ተስፋ ያልቆረጠባቸው ሁለቱ ነገሮች በእግዚአብሔር ላይ ያለው እምነት እና ለእግዚአብሔር ያለው ታማኝነት ነበሩ፤ ደግሞም እንዲጥላቸው ሚስቱ የፈለገቻቸው ነገሮች እነዚህ ነበሩ። ክፉ ወደ ሕይወቱ እንዲመጣ ቢፈቅድም እንኳ፣ ነገሮችን በማዛባት ኢዮብ በእግዚአብሔር ላይ አላመጸም። ኢዮብ የሳሙኤል ራዘርፎርድን ደብዳቤዎች ከቶ አላነበባቸውም፤ ነገር ግን በታላቅ ሁኔታ የተሠቃየውን መንፈሳዊ የሆነውን ስኮትላንዳዊ መጋቢ ምክር ተከትሎ ነበር። «እጅግ አስቸጋሪ ከሆነው የእግዚአብሔር በትር አፍቃሪ የሆነ ደግነትን ለማግኘት መጠበቅ የእምነት ሥራ ነው።» ኢዮብ በእግዚአብሔር መታመኑን ቀጠለ። ከእግዚአብሔር ጋር መከራከሩንም ቀጠለ፤ ደግሞም መከራዎቹን ወይም አጋጣሚዎቹን እግዚአብሔር ለእርሱ የሚሰጣቸውን ነገሮች ለመቀበል በሚሆን ሩጫ አላባከናቸውም።

ሕይወት አስቸጋሪ በሚሆንበት ጊዜ፣ ተስፋ መቁረጥ ቀላል ነው፤ ነገር ግን ተስፋ መቁረጥ ልናደርጋቸው ከሚገቡ ነገሮች ሁሉ እጅግ የከፋው ነው። አንድ የታሪክ አስተማሪ እንዲህ አለ። «ኩሳምቦስ ወደ ጌላ ተመልሶ ቢሆን ኖሮ፣ ማንም ባልወቀሰውና እንዲሁም ማንም እርሱን ባላስታወሰው ነበር።» መታወስ የምትፈልጉ ከሆናችሁ፣ አንዳንድ ጊዜ ገዘንተኞች መሆን ሊኖርባችሁ የግድ ነው።

በመጨረሻም፣ የኢዮብ ሚስት ከባልዋ እና ከእግዚአብሔር ጋር ታረቀች ደግሞም እግዚአብሔር ለእርሷ ሌላ ቤተሰብ ሰጣት (42:13)። ከመከራዎችዋ ምን ያህል እንደ ተማረች አናውቅም፤ ነገር ግን ለእርሷ ይህ እያደገ የሚሄድ ተሞክሮ መሆኑን መገመት እንችላለን።

(3) የአስተዛዛኞቹ ድምፅ (ኢዮብ 2:11-13)። «የኢዮብ አጽናኞች» የሚለው አባባል እርዳታቸው የባሰ ሰሜት ብቻ እንዲሰማችሁ የሚያደርጉ ሰዎችን ለመግለጥ የሚያገለግል የተለመደ ሐረግ ነው። ነገር ግን ኢዮብን ከማሳደዳቸው ባሻገር እነዚህ ሦስት ሰዎች ጥቂት የሚወደድ ባሕርይ አላቸው።

የመጀመሪያው ነገር፤ እርሱን ለመጉብኘት ረጅም ርቀት ተጉዘው በመምጣታቸው ለኢዮብ እንክብካቤ አድርገውለታል። ደግሞም ከእርሱ ጋር ሆነው በሚያጽናኑት ጊዜ፤ በተመቻቸ ቤት ወይም በሆስፒታል ክፍል ውስጥ አልነበረም የተቀመጡት። አስወጋጆች በጣላት የዐመድ ቁልል ተከብበው ከእርሱ ጋር ተቀምጠዋል። ገዘናቸው እጅግ ታላቅ በመሆኑ፤ ለሰባት ቀናት ምንም መናገር አልቻሉም። (በእርግጥ፤ ከዝምታቸው በኋላ ብዙ ተናግረዋል።) እንደ እውነቱ ከሆነ፤ ገዘናቸውን የገለጡበት መንገድ ለአንድ ታላቅ ሰው ሞት እንደሚደረግ ያለ ነው (ዘፍጥ. 50:10)።

የተጉዱ ሰዎችን የምንረዳበት ምርጡ መንገድ ከእነርሱ ጋር ብቻ መሆን ነው፤ ጥቂት ብቻ መናገር ወይም ከቶ አለመናገር፤ ደግሞም እየተንከባከባችኋቸው እንዳላችሁ እንዲያውቁ ማድረግ ነው። እያንዳንዱን ነገር ለማብራራት አትሞክሩ፤ ማብራሪያዎች የተሰበረ ልብን አይጠግኑም (አይፈውሱም)። ዓደኞቹ እድምጠውትና ስሜቱንም ተረድተው ቢሆን ኖሮ፤ እንዲሁም ከእርሱ ጋር ባይከራከሩ ኖሮ፤ በታላቅ ሁኔታ ይረዱት ነበር፤ ነገር ግን ከምስክሮች ይልቅ ተሟጋች ዐቃቤ ሕግ ሆነው ነበር። በመጨረሻም፤ እግዚአብሔር ገሠጸቸው፤ ደግሞም ይቅርታን ከኢዮብ መጠየቅ አስፈለጋቸው (ኢዮብ 42:7-10)።

(4) የመከራ ተቀባዩ ድምፅ (ኢዮብ 3:1-26)። ከሰባት ቀናት የጸጥታ መከራ በኋላ፤ ኢዮብ እግዚአብሔርን ለመርገም ሳይሆን የተወለደበትን ቀን ለመርገም ተናገረ። «ስለ ምን ተወለድሁ?» ነቢዩ ኤርምያስን ጨምሮ (ኤር. 20:14-18)፤ ከአንድ በላይ የሆኑ የተጉዱ የእግዚአብሔር ልጆችን ሲያስለቅስ የኖረ አባባል ነው። ምንም እንኳን ኢዮብ ያንን ፍላጎት ከአንዱ በላይ የገለጸው ቢሆንም (ኢዮብ 6:9፤ 7:15-16፤ 14:13)፤ ይህ «መቼ በሞትሁ» ከሚለው ጋር አንድ ዓይነት አይደለም። ኢዮብ በየትኛውም ጊዜ የገዛ ሕይወቱን ማብቂያ በተመለከተ አልተናገረም። የኢዮብ «የልደት እርሮ» እራስን ስለ ማጥፋት የቀረበ/የተነገረ ምክንያታዊ የሆነ መከላከያ ወይም «የምሕረት ግድያ» የሚሉት አልነበረም። ከመከራው መብዛት የተነሣ ከቶ አለመፈጠሩን/አለመወለዱን የሚሻ ሰው ንግግር ነው።

በምትጉዱበት ጊዜ፤ በኋላ የምትጸጸቱባቸውን ነገሮች ትናገራላችሁ፤ ወይም ድርጊቶችን ትፈጽማላችሁ። የኢዮብ መከራ እጅግ ታላቅ ከመሆኑ የተነሣ እርሱና ቤተሰቦቹ ለብዙ ዓመታት በደስታ የተቀበሉዋቸውን በረከቶች እረሳቸው። ከቶ ያልተወለደ ቢሆን ኖሮ፤ በምሥራቅ ካሉ ሰዎች ሁሉ ይልቅ ታላቁ ሰው ባልሆነም ነበር፤ ነገር ግን መከራ ያለፈውን ዘመን ደስታ ያስረሳል፤ በዚህ ፈንታ፤ በወደፊቱ ጊዜ ተስፋ-አልባ ሁኔታ ላይ ትኩረታችንን እናደርጋለን። የኢዮብ ዓደኞች ቃሎቹን ለምተዋል፤ ነገር ግን የልቡ ገዘን አልተሰማቸውም፤ ደግሞም መከራዎቹን በሚረሳበት ሁኔታ ላይ እርሱን ለመርዳት የተሳሳተ አቀራረብን ተግባራዊ አድርገዋል። ስሜቱን በመረዳት ከማገልገል ይልቅ፤ በሚናገራቸው ቃሎች ላይ ክርክር ገጠመ።

ኢዮብ ሁለት ምሽቶችን ረገመ። የተፀነሰበትን ምሽት እና የተወለደበትን ምሽት (3:1-13)። ፅንሰ ከእግዚአብሔር ዘንድ የሚመጣ በረከት ነው [ዘፍጥ. 30:1-2፤ መዝ. (138) 139:13-16]፤ ስለዚህ በረከትን በምንረግምበት ጊዜ፤ የእግዚአብሔርን መልካምነት ጥያቄ ውስጥ እያስገባን ነው።

እዚህ ላይ ቁልፉ ቃል ጨለማ የሚለው ነው። አንድ ልጅ በሚወለድበት ጊዜ፤ ከጨለማ ወደ ብርሃን እየመጣ ነው፤ ነገር ግን ኢዮብ በጨለማ ውስጥ መቆየትን መረጠ። እንደ እውነቱ ከሆነ፤ በሚወለድበት ጊዜ ሞቶ ቢሆን ኖሮ፤ የተሻለ እንደ ነበረ አለበት! ከዚያም ወደ ሙታን ዓለም (ሲኦል) ይሄድ ስለ ነበረ ይህን ሁሉ አሳዛኝ ነገር አይመለከትም።

ንግግሩንም አራት «ለምን» የሚሉ እግዚአብሔር ብቻ የሚመልሳቸውን ጥያቄዎች በማቅረብ ይቋጫል። ለምን ብሎ መጠየቅ ቀላል ነው፤ ነገር ግን ትክክለኛውን መልሱን ማግኘት አስቸጋሪ ነው። እግዚአብሔር መልስ ሊሰጠን ይገባል እስካላልን ድረስ ለምን ብሎ በመጠየቅ ውስጥ ምንም ስሕተት የለም። ጌታችን እንኳ እንዲህ ብሎ ጠይቋል፤ «ስለ ምን ተውሽኝ?» (ማቴ. 27:46)። ነገር ግን ነገሮች እየሆነ እንዳሉት ለምን እንደሚከሰቱ ነግሮን ከሆነ፤ በውኑ ያ ሥቃያችንን ያቃልልልናል ወይም የተሰበረ ልባችንን ይጠግንልናል? ኤክስሬይን ማንበብ የተሰበረ እግር ሥቃይን ያስወግደዋል ወይ? የምንኖረው በማብራሪያዎች ሳይሆን፤

በተስፋ ታሎች ነው፤ ስለዚህ ስለ ምን ሆነ በሚል እግዚአብሔርን በመጠየቅ እጅግ ብዙ ጊዜን ማባከን አይኖርብንም።

የመጨረሻው የሰቆቃው ክፍል የሙታን ዓለም፤ አይሁድ ሲኦል ብለው የሚጠሩት ስፍራ (ኢዮብ 3:13-26)፤ መግለጫ ነው። ኢዮብ ሊኖርበት የፈለገው ስፍራ ያ ነው! ብሉይ ኪዳን ከሞት በኋላ ስላለው ሕይወት ሙሉ የሆነ መገለጥን አይሰጥም፤ ያ ደግሞ የአዳኙን መምጣት የሚጠበቅ ርእሰ ጉዳይ ነው (2ኛ ጢሞ. 1:10)። ኢዮብ ሲኦልን ታላላቆችም ሆኑ ታናናሾች በምድር ላይ ካሉ መከራዎችና ሽክሞች ሁሉ በመገላገል በአንድ ላይ የሚያርፉበት ጥላማ ቦታ አድርጎ ነበር የሚመለከተው። ኢዮብ በሕይወት ኖሮ ወደ እርሱ ሊመጣ ያለውን ኀዘን ከመሸከም ይልቅ መሞትንና ማረፍን ይመርጥ ነበር። ለነገሩ፤ የወደፊት ጊዜውን በተመለከተ በጨለማ ውስጥ ነበር (ኢዮብ 3:23)፤ ስለዚህ በሲኦል ጨለማ ውስጥም ይኖር ይሆናል።

ኢዮብ በሰቆቃው ማብቂያ ላይ አንድ ምሥጢርን ያካፍላል (ቍ. 25-26)፡- መከራዎቹ ሁሉ ከመጀመራቸው በፊት፤ የሚሰማውና የሚፈራው ነገር፤ ማለትም አንድ በጣም አስፈሪ የሆነ ነገር ይመጣል የሚል ፍርሃት ነበረው። ይህ ከጌታ የተሰጠ ስሜት ነበርን? አንዳንድ ጊዜ የእግዚአብሔር ሕዝቦች እንደዚህ ያሉ ስሜቶች ይኖሯቸዋል፤ ደግሞም የእግዚአብሔርን ፊት እንዲሸና የእርሱን እርዳታ ለመጠየቅ እንዲጸልዩ ያነሣላቸዋል። ኢዮብ እያደረገው የነበረው ይህንን ነገር ወይ? እኛ የምናውቀው ነገር የለም፤ ነገር ግን እርሱ የተሰበረ ሰው እንደ ነበረና እጅግ ይፈራው የነበረ ነገር አሁን ገዛድ እንደ ወጣ እናውቃለን።

ሦስቱ የኢዮብ ጓደኞች ኢዮብ እምነቱን ከገለጠበት ንግግር (1:21፤ 2:10) ይልቅ የምሬት (ሰቆቃ) ንግግሩ ላይ ማተኮራቸው የሚያሳዝን ነው። የተወለደበትን ቀን ሲረግም ከሰሙት በኋላ፤ እርሱን መገሠጽ አስፈላጊ እንደ ሆነና ለእግዚአብሔር ጥብቅና መቆም አስፈላጊ እንደ ሆነ ተሰማቸው።

እዚህ ላይ ነው ውይይቱ የጀመረው። ወዲያውም ውይይቱ ክርክር ይሆናል፤ ከዚያም ጠብ ይነሣል፤ ደግሞም ነገሮችን ወደ ፍጻሜያቸው ለማምጣት ጌታ እግዚአብሔር ጣልቃ ይገባል።

ለግል ምልከታ እና ለቡድን ውይይት የሚሆኑ ጥያቄዎች

1. በሕይወታችሁ ስለ ኢዮብ የሰማችሁትን ሁሉ አስቡ። አሁን ይህን ዓረፍተ ነገር በዘመናዊ አባባል ጨርሱት፡- «እርሱ እንደ . . . ያለ ዓይነት ሰው ነው።»
2. የኢዮብ ጓደኞች ኢዮብ ላለበት ተጨባጭ ሁኔታ ማብራሪያ መስጠት አለብን እንደሚል ዓይነቱን ስሕተት ፈጸሙ። አንድ ሰው ሲሠቃይ በምንመለከትበት ጊዜ ያ ግፊት የሚሰማን ለምን ይመስላችኋል?
3. ኢዮብ ሁሉን ነገር አጣ። በመጥፋታቸው ምክንያት እግዚአብሔርን ተጠያቂ ለማድረግ የምትፈተኑባቸው የትኞቹ ነገሮች ናቸው በሕይወታችሁ የላቀ ስፍራ ያላቸው?
4. ሰይጣን በምድር ሁሉ መዞር ብቻ ሳይሆን፤ ነገር ግን ወደ እግዚአብሔር ዙፋን መቅረብ ዕድሉ እንዳለው ስለሚናገረው እውነት ምን ይሰማችኋል?

5. ኢዮብ 1:22ን አንብቡ። በእጦት መካከል የእውነትን ሌላ ገጽታ ለመጠበቅ ኢዮብን ያስቻለው ምሥጢር ምንድን ነበር ብላችሁ ታስባላችሁ?

6. በድንገት በመጣበት አጦት ከተሠቃየ በኋላ፣ ኢዮብ በከባድ ሕመም ተሠቃየ። የእግዚአብሔርን መልካምነት ከመጠራጠር ፈተና አኳያ በእጦትና በሕመም መካከል ያሉ ልዩነቶች እና ተመሳሳይነቶች ምንድን ናቸው?

7. የኢዮብ ዓደኞች ይህ መከራ በሙላት በእርሱ ስሕተት የመጣ መሆኑን መናገራቸውን ገፉበት። እኛ እንደ ሰው ለምንቀበለው መከራ አንድ ሰው ሊነቀፍበት ይገባል የሚል ስሜት የሚሰማን ለምንድን ነው?

8. ልክ እንደ ኢዮብ፣ ባልተወለድሁ ብለው ለሚመኙ ሰዎች እኛ መጽናናትን ልናመጣላቸው የምንችልባቸውን ጥቂት ነገሮች ዘርዝር።

9. በእጦት የተሠቃየህባቸውን ጊዜያት አስብ። ሙሉ በሙሉ በእርሱ ከመጥፋት የጠበቀህ ነገር ምንድን ነበር?

የዕረፍት ጊዜ

ከ ሦስቱ የኢዮብ ዓደኞች ጋር መልካም ጊዜ ታሳልፋላችሁ፤ ስለዚህም ከእነርሱ ጋር የበለጠ ትተዋወቃላችሁ።

ሦስቱም ሰዎች ያረጁ ሰዎች ናቸው (ኢዮብ 32:6)፤ ከኢዮብም በዕድሜ የሚበልጡ ናቸው (15:10)፤ ነገር ግን ኤልፋዝ ከሁሉም በዕድሜ የሚበልጥ እንደ ሆነ እንገምታለን። ስሙ በመጀመሪያ ተጠቅሷል (2:11)፤ በመጀመሪያ ተናግሮአል፤ ጌታ እግዚአብሔር እርሱን ከሦስቱ አባላት ታላቅዬው እንደ ሆነ አድርጎ ተቀብሎታል (ኤ.ር. 42:7)። በጥበቧ ታዋቂ ከሆነችው ስፍራ ከቴማን ጋር ግንኙነት ነበረው (49:7)። ኤልፋዝ ንግግሩን በሁለት ነገሮች ላይ መሠረተ፡- እነዚህም የገዛ እራሱ የሕይወት ምልክታው («እንዳየሁ» ኢዮብ 4:8፤ 5:3፤ 27) እንዲሁም አስፈሪ የሆነ አንድ ምሽት የገጠመው የግል ተሞክሮ (4:12-21) ናቸው። ኤልፋዝ በትውፊት ላይ ታላቅ እምነት አሳድሮአል (15:18-19)፤ ደግሞም እርሱ የሚያመልከው አምላክ ግትር የሆነ ሕግ ሰጪ ነበር። «ንጹሕ ሆኖ የጠፋ ማን ነው?» ሲል ጠየቀ (4:7)፤ ደግሞም የሰማዕታቱ ሠራዊቶች «እኛ አለን!» ብለው መመለስ በቻሉ ነበር። (የጌታችንን የኢየሱስ ክርስቶስ ጉዳይስ?) ኤልፋዝ ለእግዚአብሔር ጸጋ ኢምንት ወይም ምንም ስፍራ የሌለው ግትር ሥነ መለኰታዊ አስተሳሰብ (መረዳት) ነበረው።

በልዳደስ ስሙ ሁለተኛ ስለ ተጠቀሰ እንዲሁም ቀጥሎ ስለ ተናገረ በዕድሜ ሁለተኛ መሆን አለበት። በአነጋገሩ በልዳደስ ወግ አጥባቂ ነበር። የሕይወት መሪ ጥቅሱ እንዲህ የሚል ነበር፡- «እነሆ፤ እግዚአብሔር ፍጹሙን ሰው አይጥለውም፤ የኃጢአተኞችንም እጅ አያበረታም» (ኢዮብ 8:20)። ጥንታውያን ምሳሌዎችን መጥቀስ ይችላል፤ ደግሞም ልክ እንደ ኤልፋዝ ለትውፊት ታላቅ አክብሮት አለው። በአንዳንድ ምክንያቶች፣ በልዳደስ የኢዮብ ልጆች የሞቱት እነርሱም ጭምር ኃጢአተኞች ስለሆኑ እንደ ሆነ አርግጠኛ ነበር (ቀ. 4)። ሰውዬው ስለ ተጉዳው ወዳጁ ምንም የሚሰማው ነገር ያለ አይመስልም።

ሶፋር ከሦስቱ መካከል ታናሽዬው ነበር። ደግሞም በእርግጠኝነት ከሁሉ የላቀ ነገር አወሳሳቢ (አካባጅ) ነበር። እርሱ ይናገር የነበረው አላዋቂ ለሆኑ አዲስ ሰዎች ትምህርት እንደሚሰጥ መምህር ነበር። «ይህን አወቁ!» የሚለው ሌሎችም ቢሆኑ የአራሳቸው መረዳትና ግንዛቤ ያላቸው መሆኑ የማይሰማው እንደ ሆነ ያሳያል (11:6፤ 20:4)። እርሱ ምሕረት-የለሽ ነው ደግሞም እግዚአብሔር ለእርሱ ስለ ኃጢአቶች ሊከፍለው ከሚገባው በእጅጉ ያነሰ እንደ ሰጠው ለኢዮብ ነገረው (11:6)፤ የእርሱ ቊልፍ ምንባብ፡- «ለው በምድር ላይ ከተቀመጠ፤ ከድሮ ዘመን ጀምሮ የኃጢአተኝ ፋከራ አጭር መሆኑን የዝንጉዎችም ደስታ ቅጽበት መሆኑን አታውቁም?» (20:4-5)። የሚገርመው፤ ሶፋር ለኢዮብ የተናገረው ሁለት ጊዜ ብቻ ነው። ወይ የኢዮብን ክርክሮች ለመመለስ እንደማይችል ተረድቶአል አሊያም ደግሞ ኢዮብን ለመርዳት መሞከር ጊዜን ማባከን እንደ ሆነ ተሰምቶታል።

እነዚህ ሦስቱ ሰዎች ጥቂት መልካም እና እውነት የሆኑ እንዲሁም ደግሞ ጥቂት የስንፍና ነገሮችን ተናግረዋል፤ ነገር ግን አመለካከታቸው እጅግ ጠባብ በመሆኑ ምክንያት ለኢዮብ ምንም አልጠቀሙትም። ሥነ መለኮታዊ መረዳታቸው መሠረታዊ እና ጥልቀት ያለው አልነበረም። ነገር ግን ሙትና ጠባብ ነበር፤ እንዲሁም ጥብቅና ሊቆሙለት የሞከሩት አምላካቸው ሊረዱትም ሆነ ስለ እርሱ ሊናገሩለት በጣም ያነሰ ነበር። እነዚህ ሰዎች የዶሮዚ ሲየርስን አባባል በሙላት በምሳሌነት ያሳያሉ፤ «አመለካከታችሁ በቂ በሆነ መልኩ ውስን ከሆነ፤ ልታረጋግጡት የምትችሉት ምንም ነገር የለም።»

እነዚህ ሰዎች ለኢዮብ እንደ ተናገሩት ሦስት ሰዎች ሆነው ለወዳጃቸው የሚናገሩበት ምክንያት ምንድን ነበር? ለምንድን ነበር እጅግ የተናደዱት? በኢዮብ ንግግሮች ውስጥ መልስ የሚሆን ጥቆማ አለ፡- «አሁንም እናንተ እንደዚያ ሆናችሁብኝ፤ መከራዬን አይታችሁ ፈራችሁ» (ኢዮብ 6:21፤ አ.መ.ት)። ሦስቱ ሰዎች እንደዚሁ ያለ መከራ እንዳይመጣቸው ፈርተው ነበር! ስለዚህ እግዚአብሔር ጻድቃንን ይሸልማል እንዲሁም ኃጢአቶችን ይቀጣል የሚል መሠረታዊ አቋማቸውን መጠበቅ ፈለጉ። «ጻድቅ» አስከ ሆኑ ድረስ፤ በዚህ ሕይወት ሳሉ ምንም ክፉ ነገር በእነርሱ

ላይ አይከሰትባቸውም።

ፍርሃትና ቊጣ ብዙውን ጊዜ አብረው ይጓዛሉ። ታማኝነቱን በመጠበቁና ኃጢአት ሠርቼአለሁ ማለትን ባለመቀበሉ ኢዮብ የጓደኞቹን ሥነ መለኮታዊ አስተሳሰብ ናቀው፤ ደግሞም ሰላማቸውንና መተማመናቸውን ሰረቀው፤ እንዲሁም ይህ እንዲቁጡ አደረጋቸው። ጥልቀት የሌለውን ሥነ መለኮታዊ ግንዛቤያቸውን ለማጥፋትና በጥልቀት ወደ እግዚአብሔር ልብና አሳብ እንዲገቡ ለማድረግ እግዚአብሔር ኢዮብን ተጠቀመበት። ይሁንና፤ ጥልቀት ካለው ምሥጢር ይልቅ፤ ላይ ላይን የሆነውንና ምቹ የሆነውን መረጡ።

ኤልፋዝ፤ በልዳደስ እና ሶፋር በዛሬው ጊዜ ብዙ ደቀ መዛሙርት አሏቸው። ለእያንዳንዱ ጥያቄ መልስ ለመስጠት እንዲሁም እያንዳንዱን ችግር ለመፍታት ቀመር ማበጀትና እያንዳንዱን ነገር ለማብራራት የሚገደድ የሚመስለው ሰው በምታገኙበት ጊዜ፤ እናንተ ያላችሁት ከኢዮብ ጓደኞች ጋር በወመድ ቁልሉ ላይ ነው። ይህ በሚሆንበት ጊዜ፤ ፖል ተርኒር የተባለውን ስዊዘርላንዳዊ የሥነ ልቡና ባለሙያ ቃሎች አስታውሱ፡-

እኛ ሁልጊዜ ማለት ይቻላል፤ ሊረዱትና ሊከተሉት ቀላል የሆነና ምሥጢራት የሌሉበት ሃይማኖት፤ መልስ የማይገኝላቸው ጥያቄዎች፤ አስቸጋሪ ነገሮች የሌሉበት ሃይማኖት፤ አስቃቂ ከሆኑ ሰብአዊ ሁኔታዎችን እንድናመልጥበት የሚፈቅድልን ሃይማኖት፤ ከእግዚአብሔር (ከአምላክ) ጋር ያለ ግንኙነት ከሁሉም ጠብ፤ ከሁሉም እርግጠኝነት ማጣቶች፤ ከመከራዎች ሁሉና ከጥርጣሬዎች ሁሉ ማምለጥ እንድንችል የሚናገር ሃይማኖት፤ በአጭሩ፤ ከመስቀል ውጭ የሆነ ሃይማኖትን እንናፍቃለን። (Reflections [New York: Harper and Row, 1976], 142)

ሦስቱ የኢዮብ ጓደኞች ለሁለቱ በኤማሁስ መንገድ ላይ ይጓዙ ለነበሩት የጌታ ደቀ መዛሙርት እንዴት አድርገው ስለ መስቀሉ ሊነግሩዋቸው እንደሚችሉ ስናስብ እንገረማለን (ሉቃስ 24:13 ጀምሮ)! የመጀመሪያው ዙር ንግግራቸውን እናዳምጥ።

ውይይቱ ጀመረ

(ኢዮብ 4-7)

ነገር ግን ሰይጣን የእርሱ በሆኑ በእነዚያ ሳባውያን፣ እንዲሁም የእርሱ በሆኑት ከሰዓውያን እና እርሱን ለመርዳት ከምድረ በዳ በመጣው ንፋስ ሁሉ ሊያከናውነው ያልቻለውን ነገር በኤልፋዝ፣ በሶፋር እና በበልዳዶስ ክርክራዊ ጥቃት እና በክርክራዊ አቀራረብ ሊተገባረው ሞክረ። እ፣ ያልለዘበ የክርክር እርግጥን ነበር!

- አሌክሳንደር ጊይት

ሦስቱ ጓደኞች ለሰባት ቀናት ዝም ብለው ነበር (ኢዮብ 2:13)፤ ደግሞም በኋላ ላይ ኢዮብ በዚህ መልኩ ዝም ቢሉ እንደሚመርጥ ምኞቱን ተናግሮአል (13:5)። «ከዚያም ቴማናዊው ኤልፋዝ ለኢዮብ መለሰለት።» ነገር ግን የመለሰለት ምንድን ነበር? በኢዮብ ልብ ውስጥ ያለውን ሥቃይ ነበር? አይደለም፤ እርሱ የመለሰለት ከኢዮብ ከናፍርት ላይ ለተገኙት ቃሎች ነበር፤ ይህ ደግሞ ስሕተት ነበር። ብልህ የሆነ አማካሪ እና አጽናኝ ከልብ ማዳመጥ ከዚያም ደግሞም ለውስጣዊ ስሜቶችና ለንግግሮች መልስ መስጠት ይኖርበታል። የተሰበሩ ልቦችን፣ በሥነ አመክንዮ መፈወስ አልቻሉም። አዎን፤ እውነቱን መናገር አለባችሁ፤ ነገር ግን እውነቱን በፍቅር እንደምትናገሩ እርግጠኞች ሁኑ (ኤፌ. 4:15)።

የኤልፋዝ ተግዛጽ (4-5)

የእርሱ አቀራረብ (ኢዮብ 4:1-4)። የኤልፋዝ አቀራረብ አጀማመሩ አዎንታዊ፣ እንዲሁም ረጋ ያለ እንኳ ይመስል ነበር፤ ነገር ግን ቀጥሎ ላለው መራራ ነገር ኢዮብን ለማዘጋጀት የታለመ ማር ብቻ ነበር። «እንደ ሰው ከአንተ ጋር ለመናገር ቢሞክር፣ ቅር

ይልሃልን?» ሲል ጠየቀ (ቍ. 2፣ ኢ.መ.ት)።

«ኢዮብ ሆይ አትናደድ!» እያለው ነበር። «በለፉት ጊዜያት ቃሎችህ ብዙ ሰዎችን ይረዱ ነበር፤ ደግሞም የእኛ ቃሎች አንተን እንዲረዱ እንፈልጋለን።»

በሕይወት ትግል ውስጥ የቃል ኃይል ሰዎችን የሚያበረታታ መሆኑን አስመልክቶ ዝቅተኛ ግምትን ከቶ አትሰጡ። ጄምስ ሞፋት ኢዮብ 4:4ን፣ «ቃላችሁ ሰዎች በእግሮቻቸው እንዲቆሙ ያደርጋሉ» በማለት ተረጎመው። በትክክለኛው ጊዜ በትክክለኛ የልብ አሳብ የተነገሩ ትክክለኞቹ ቃሎች በሌሎች ሕይወት ላይ አስገራሚ ተጽዕኖ ሊያደርጉ ይችላሉ። ቃሎቻችሁ የደክሙትን ሊመግቡ እና እነዚያ የተሸነፉትን ሰዎች ሊያበረታቱ ይችላሉ፤ ነገር ግን የምትናገሩትንና እንዴት እንደምትናገሩ ተጠንቀቁ።

ያቀረበው ክስ (ኢዮብ 4:5-11)። ከዚያም ኤልፋዝ ወደ ክስ አመራ። ኢዮብ ሊሰማው ይችል ነበር፤ ነገር ግን ሊቀበለው አይችልም! መከራቸውን እንዴት መመልከት እንዳለባቸው ሊነግራቸው ይችላል፤ ነገር ግን መከራ በሕይወቱ በሚመጣበት ጊዜ የሚሰብከውን ነገር አይኖርበትም። «እግዚአብሔርን መፍራት መታመኝህ ቀና አኪያሄድህም ተስፋህ አይደለምን?» (ቍ. 6፣ ኢ.መ.ት)። ኢዮብ እግዚአብሔርን የሚያስደስት ሕይወትን የሚኖር ከሆነ፣ እንግዲያውስ ኤልፋዝ የሚፈራው ምንም ነገር አይኖርም፤ ምክንያቱም እግዚአብሔር ሁልጊዜ ጻድቃንን ይባርካል በክፉዎች ላይ ይፈርዳል።

ይህ የሦስቱም ጓደኞች መሠረታዊ የሆነ አጭም ነው። ትክክለኞቹን ነገሮች አድርጎ ደግሞም ነገር ሁሉ ለበጎነትህ ይውላል፤ ስሕተት የሆነውን አድርግ፤ እግዚአብሔር ፍርድን ይልካል። ፍርዱ አንዳንድ ጊዜ ልክ ሰብል ወደ መከሩ እንደሚያድግ ቀስ ብሎ የሚመጣ ይሆናል (ቍ. 8)፤ ወይም ልክ እንደ ነጉድጓድ አመጣጥ እና እንደ አንበሳ ጥቃት ቅጽበታዊም ሊሆን ይችላል (ቍ. 9-11)። ነገር ግን ፍርድ እንደሚመጣ እርግጠኛ መሆን ትችላላችሁ፤ ምክንያቱም እግዚአብሔር ጻድቅ ፈራጅ ነው።

ብዙ ሰዎች በመጨረሻ እግዚአብሔር ጻድቃንን የገዛ እራሱን ሕዝቦች እንደሚባርክ በክፉዎችም ላይ እንደሚፈርድ

ይስማሙበታል፤ ነገር ግን በኢዮብ መጽሐፍ ላይ ውይይት እየተደረገበት የነበረው ጥያቄ ይሄ አልነበረም። ስለ መጨረሻው ሳይሆን፤ ስለ አሁኑ ነበር ኢዮብና ወዳጆቹ ግድ ይሰኙ የነበሩት፤ እነርሱ ብቻም ሳይሆኑ፤ ጻዊትም ጭምር ግድ ይሰኝ የነበረው ስለ አሁኑ ነው [መዝ. (36) 37]፤ አሳፍም እንደዚሁ [መዝ. (72) 73]፤ ደግሞም ነቢዩ ኤርምያስ እንኳ ግድ ይሰኝ የነበረው ስለ አሁኑ ነው (ኡር. 12:1-6)።

ያቀረበው መከራ-ከሪያ ነጥብ (ኢዮብ 4:12-5:7)። ኤልፋዝ ነጥቦቹን በማስረጃ ለማስረገጥ ሁለት መከራ-ከሪያዎችን ያነሣል እነዚህም፡- ተሞክሮ (4:12-21) እና እይታ (5:1-7) ናቸው። የመጀመሪያው ተሞክሮ በአንድ ሌሊት ያየው ራእይና የሰማው ድምፅ ነው። ሁለት ጥያቄዎች መመለስ አለባቸው፡- የመልእክቱ ይዘት ምንድን ነበር፤ እንዲሁም መልእክቱ በቀጥታ ከእግዚአብሔር የመጣ መገለጥ ነበር ወይ? በብሉይ ኪዳን የዕብራውያን ጥንታዊ ጽሑፎች ውስጥ ምንም ዓይነት የሥርዓተ ነጥብ ምልክቶች ባለመኖራቸው ጥቅሶች የት ጀምረው የት እንደሚያቆሙ ሁል ጊዜ እርግጠኞች አይደሉም። ብዙዎቹ የእንግሊዝኛ ትርጓሜዎች 4:17-21ን «የመንፈሱ» ሙሉ ዐረፍተ ነገር ያደርጉታል፤ ነገር ግን አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ አጥኚዎች ዓረፍተ ነገሩ ከቁጥር 7 ላይ የተገደበ እንደ ሆነ ይሰማቸዋል። ቀሪው ደግሞ በኤልፋዝ የተሰጠ ማብራሪያ ነው። በዚህም ሆነ በዚያ፤ መልእክቱ አንድ ነው፡- የሰው ሕይወት አጭርና መከራ የበዛበት ነው፤ ደግሞም እግዚአብሔርን ለማስደሰት በእራሱ ከቶ በበቂ ሁኔታ ጻድቅ ሊሆን አይችልም።

ነገር ግን መጠየቅ ያለበት ጥያቄ ይህ ዓረፍተ ነገር በቀጥታ ከእግዚአብሔር የመጣ ዓረፍተ ነገር (ንግግር) ነበር ወይ? የሚለው ነው። ምናልባት መልሱ አይደለም የሚለው ነው። መላው መዋቅር እግዚአብሔር አውነቶችን የሚገልጥበት የእርሱ አሠራር አይመስልም። አንድ ምሳሌን እንይ ከተባለ «የእግዚአብሔር ቃል ወደ እኔ እንዲህ ሲል መጣ» ወይም «እግዚአብሔር እንዲህ ይላል» የሚለው የቃሉ ሥልጣን ይጉድለዋል። ደግሞም እግዚአብሔር በእብዛኛው በሰዎች ላይ አያደባም እንዲሁም ተስፋ እንዲቈርጡ አያደርግም። በእርግጠኝነት የምናውቀው ነገር የለም፤

ነገር ግን ኤልፋዝ ሕልም ማለሙ የሚቻል ነገር ነበር፤ ደግሞም ሕልሙ ቀስ በቀስ ወደ ራእይነት ይቀየራል።

አንድ ነገር እርግጥ ነው፡- ኤልፋዝ ስለ እግዚአብሔርና ሰው መሰውን ታሪክ እየተናገረ አልነበረም። አዎን፤ ሰው ፈጥኖ ወደ አፈርነት በሚቀየርበት በሽክላ ቤት ውስጥ ይኖራል፤ ደግሞም የሰው ሕይወት ልክ እንደ እሳት ራት ተጨፍልቆ የሚጠፋ ይሆናል ወይም ድንኳንን ወደ ታች ጉትተው እንደሚያፈርሱት ይፈርሳል። ነገር ግን ደግሞ ሰው በእግዚአብሔር አምላል ጭምር የተፈጠረ ነው፤ እንዲሁም የሠራው አምላክ የጸጋ እና የምሕረት ደግሞም የፍትሕ አምላክ ነው።

የኤልፋዝ ሁለተኛ ክርክር በግል የሕይወት እይታው ላይ የተመሠረተ ነበር (5:1-7)። ኃጢአተኞች በልጥገውና ሥር ሰድደው ተመልክቶአል፤ ይህም ደግሞ ለጥፋትና የያዙትን ነገር ሁሉ ለማጣት የሆነ ብልጥግና ነበር። ይህ የኢዮብ ሁኔታን በተመለከተ ቅን ያልሆነ መግለጫ ነበር። ልጆቹን የገደላቸው ኃጢአቱ እንጂ ሆነ መስማቱ ኢዮብን በጣም ሳይጉዳው አልቀረም። ነገር ግን በመዝሙር (72) 73 ላይ፤ አሳፍ ሙሉ በሙሉ ከዚህ የተለየ አመለካከት ይዞአል። እግዚአብሔር ክፉዎች በዚህ የምድር ላይ ሕይወት እንዲበለጽጉ ፈቅዶላቸዋል፤ ምክንያቱም የሚያውቁት ብቸኛዋ «መንግሥተ ሰማይ» ይህችው ምድር ናት። እግዚአብሔር ለሚቀጥለው ሕይወት ነገሮችን ያበጃጃል ደግሞም በዚያ የእርሱን ሕዝቦች ይሸለማሉ ክፉዎች ደግሞ ይቀጣሉ።

ከእይታ ተነሥቶ የሚደረግ ክርክር ችግሩ፤ እይታችን እጅግ ውስን መሆኑ ነው። በተጨማሪም፤ እግዚአብሔር ሊያይ በሚችልበት መልኩ የሰው ልብን ማየት አንችልም ደግሞም በእግዚአብሔር እይታ ማን ጻድቅ እንደ ሆነ መናገር አንችልም። ሌሎች በብልጥግና ኖረው በሰላም የሚሞቱ ሆነው ሳሉ (መዝ. 8:10-14)፤ አንዳንድ ኃጢአተኞች፤ በቅጽበት ማለት ይቻላል፤ ፍርድ ያገኛቸዋል።

ችግር እንደ አረም ከምድር አይበቅልም፤ የሰው ውልደት አንዱ አካል ነው፤ ምክንያቱም ሰው ኃጢአተኛ ሆኖ ነው የሚወለደው (ኢዮብ 5:6-7)። ኢዮብ በመከራ ውስጥ በመሆኑ፤ ኤልፋዝ የደረሰበት ድምዳሜ፤ እርሱ እራሱ ነው ለዚህ ምክንያት የሆነው፤

ምክንያቱም በእግዚአብሔር ላይ ኃጢአት ሠርቷልና። ስለዚህ ኢዮብ ኃጢአቱን ተናገሮ እግዚአብሔርን ይቅርታ ሊጠይቀው ይገባዋል።

ያቀረበው አቤቱታ (ኢዮብ 5:8-17)። ይህም ኢዮብ እግዚአብሔርን እንዲሻ ደግሞም እራሱን ለእግዚአብሔር እንዲያስገዛ ይጠይቀው ዘንድ ኤልፋዝን መራው። ተአምራትን የሚያደርገው እንዲሁም ፍጥረቱን የሚንከባከበው አምላክ እራሱን የሚያዋርድና ኃጢአቱን የሚናዘዝ ከሆነ በእርግጥነት ኢዮብን ይረዳዋል። ኢዮብ ፈተናዎቹን እርሱን የተሻለ ሰው ለማድረግ ከእግዚአብሔር ዘንድ እንደ መጣ ተግሣጽ መመልከት አለበት (ቍ. 17-18)፤ ይህም ኤሊሁ በስተኋላ ላይ ወስዶ ያንጸባረቀው ዓላማ/አሳብ ነበር። እግዚአብሔር የኢዮብን ሀብት እና ቤተሰቡን እንዲሁም ጤናውን ሊወስድበት፣ የቻለበት ኢዮብ ስለ እርሱ ያልተስተካከለ አሳብ ሳይኖረው አልቀረም። ደግሞስ ተግሣጽ የእግዚአብሔር የፍቅር መሣሪያ አይደለም (ምሳሌ 3:11-12፤ ዕብ. 12:1-11)?

አስረገጦ የሚናገረው ነገር (ኢዮብ 5:17-27)። ኤልፋዝ ንግግሩን የማስረገጫ ቃላትን በማምጣት ይደመድማል። የቄሰለው አምላክ እራሱ ይፈውሳል (ዘዳግ. 32:39፤ ሆሴዕ 6:1-2)። ከመከራ ነፃ ያወጣችኋል፤ ከጠላቶቻችሁ ያድናችኋል እንዲሁም አረጅም እና የደስታ ሕይወት ይሰጣችኋል እንዲሁም የሰላም ሞትን ትሞታላችሁ። «እነሆ ይህን ሁሉ መርምረናል፤ እውነት ሆኖ አግኝተነዋል ስለዚህ ልብ በል፤ ተቀበለውም» (ኢዮብ 5:27፤ ኢ.መ.ት)

ነገር ግን ይህ በተለየ ቃል የተነገረ የሰይጣን ፍልስፍና ነው፤ «በውኑ ኢዮብ እግዚአብሔርን የሚፈራ በክንቱ ነውን? . . . ቍርበት ስለ ቍርበት ነው፤ ሰው ያለውን ሁሉ ስለ ሕይወቱ ይሰጣል» (1:9፤ 2:4)። ኤልፋዝ ከእግዚአብሔር ጋር ድርድር እንዲያደርግ ኢዮብን እየጠየቀው ነበር፤ ደግሞም እግዚአብሔር የጣኸውን ነገር ሁሉ ይመልስልሃል አለው። ኢዮብ ያንን አድርጎ ቢሆን ኖሮ፤ እግዚአብሔርን ያስቆጣውና ሰይጣንን ደግሞ ነፃ ያደርገው ነበር፤ ኢዮብ ግን ይህን ለማድረግ ዝግጁ አልነበረም።

የኢዮብ ምላሽ (6-7)

ኢዮብ ሁለት ከሰሜት የሚወጡ ነገሮችን አቀረበ። የመጀመሪያው ለሦስቱ ዓደኞቹ የበለጠ ግንዛቤንና ገዘኔታን እንዲያሳዩ ጠየቀ (ኢዮብ 6)። ከዚያም ከመሞቱ በፊት መከራውን እንዲያቀልልለት እግዚአብሔርን ጠየቀ (ኢዮብ 7)።

(1) ኢዮብ ለወዳጆቹ ያቀረበው አቤቱታ (ኢዮብ 6)። እስከ አሁን እየተናገረ የነበረው ኤልፋዝ ብቻ ነበር፤ ነገር ግን፤ በልዳደስና ሶፋርም እንደዚሁም ከእርሱ ጋር የሚሰማሙ መሆናቸውን ኢዮብ ሊናገር ይችላል። ከኢዮብ ዓደኞች አንዱ እንኳ ከሚሰማው አካላዊና ስሜታዊ ሁኔታ ጋር እራሱን ያቆራኝ አልነበረም። እርሱ በተቀመጠበት ቦታ ላይ መቀመጥ፤ እርሱም የሚሰማውን ማወቅና ስሜቱን መረዳት ለእነርሱ አንድ ነገር ነበር (ሕዝ. 3:15)። «ገዘኔታን» ልክ «በልቤ ውስጥ ያለ የአንተ ሥቃይ» በሚል የሚተረጉም አንድ ሕፃን ልጅ እነዚህ ሦስቱ ካደረጉት ይልቅ ማጽናናትን ያውቃል።

ለመጀመር ያህል፤ የመከራው ከባድነት ሊሰማቸው አልቻለም (ኢዮብ 6:1-3)። ኢዮብ እጅግ ትዕግሥት-የለሽ በሆነ መልኩ መናገሩ አያስደንቅም! እርሱ የተሸከመውን ሽክም ተሸከመው ቢሆኑ ኖሮ ዓደኞቹም ተመሳሳይ ነገር ያደርጉ ነበር። ኢዮብ ዛሬ አማኞች ያላቸው የመንግሥተ ሰማይ ሙሉ መገለጥ አልነበረውም፤ ስለዚህ የወደፊት ዕድል ፈንታው የጨለመ ነበር። 2ኛ ቆሮንቶስ 4:16-18ን ልናነብበና ልናስተውል እንችላለን።

የመከራውን መራርነት ሦስቱ ዓደኞቹ አይረዱም ነበር (ኢዮብ 6:4-7)። ኢዮብ ልክ እግዚአብሔር በመርዝ የተበከለ ቀስት የወረወረበት ያህል ሆኖ ይሰማው ነበር፤ ስለዚህ መርዙ የኢዮብን መንፈስ መራራ አደረገው። እግዚአብሔር ሠራዊቱን ደረደራቸው፤ እነርሱም በአንድ ደካማ ሰው ላይ ይተኩሱ ነበር፤ ደግሞም የኢዮብ ዓደኞች በዚህ መርዝ ላይ ይጨምሩበት ነበር። ለኢዮብ የሚያስፈልገው ነገር መንፈሱን የሚመግብለትና ጥንካሬ የሚሰጠው የማጽናኛ ቃል ነበር፤ ነገር ግን ዓደኞቹ ሁሉ የመገቡት ነገር ጥቅሙ-ቢስ እና ጣዕም-አልባ የሆኑ ቃላቶችን ነበር። እርሱ ያሰማው ማጉረምረም እንደ አህያ ማናፋት ወይም እንደ በሬ ጩኸት (ግሳት) ከሆነ፤ የዚህ ምክንያቱ ልክ እንደ ተራ እንስሳ ፍቅርንና ችግሩን የሚረዳለትን አጥቶ መራቡ ነበር።

ኢዮብ የነበረበትን ተስፋ የመቀረጥ ሁኔታ እንዲረዱት ለማድረግ ጣረ (ቍ. 8-13)። የተራዘመና ከባድ መከራ አንድን ሰው ሕይወትን በአግባቡ ለመምራት ኃይል-አልባ መሆኑ እንዲሰማው ሊያደርግ ይችላል። ሕይወትን የሚያበጁ አንዳንድ ግብዓቶችን መቁጣጠር ካልቻልህ፣ ስለ ወደፊቱ እንዴት ማቀድ ትችላለህ? ኢዮብ እንዲህ ሲል ይጠይቃል፤ «አሁንም ተስፋ አደርግ ዘንድ ብርታቴ፣ አታገሥስ ዘንድ አሰኝታዬ ምንድን ነው?» (ቍ. 11፣ አ.መ.ት)። በሌላ አነጋገር፣ «ምንድን ነው የምትጠባበቀው? ሕይወት እንዲሁ እየከፋ ነው!» ማለት ነው።

ተስፋ ማጣት ጥቅም-አልባ ነኝ ወደሚል ስሜት ሊመራ ይችላል፤ ጥቅም-አልባ እንደ ሆንህ በሚሰማህ ጊዜ፣ መኖርን አትፈልግም። ይህም ኢዮብ፣ እግዚአብሔር ለምን ሕይወቴን እንዲወስድ እንደ ፈለገ ያብራራልናል (3:20-23፣ 6:8-9፣ 7:15-16፣ 10:18-19፣ 14:13)። ኢዮብ ይህን በእራሱ ለማድረግ አልሞከረም፤ ምክንያቱም እራሱን ማጥፋት ስሕተት እንደ ሆነ ያውቃል። ነገር ግን ከዚህ መከራው በማውጣት እንዲወስዳት እግዚአብሔርን ጠየቀ። የኢዮብ ጓደኞች ጤናማና በምቅት ውስጥ ያሉ ናቸው። ዕለት ዕለት የመከራን ሽክም ተሽክሞ ከእንቅልፍ መንቃትን አያውቁም ነበር። ኢዮብ ጥንካሬ ርቆታል፤ ደግሞም እርሱ ጥቅም-አልባ እንደ ሆነ ይሰማዋል (6:12-13)።

በድፍረትም፣ የእርሱ አገልግሎት ውጤታማ አለመሆኑን ኢዮብ አመለከተ (ቍ. 14-30)። አላሳዘኑትም ወይም የእርሱን ፍላጎት ለመሙላት አልሞከሩም። እነርሱ በበረሃ እንዳለ የተጠሙ ተጓዦችን ተስፋ እንደሚያበቁርጥ ደረቅ ጅረት ነበሩ። እርሱ ባለጠጋ እስከ ሆነ ድረስ ወዳጆቹ ነበሩ፤ ነገር ግን ችግር በሚመጣ ጊዜ፣ በእርሱ ላይ በተቃውሞ ይነሣሉ።

ኢዮብ ለወዳጆቹ ሁለት ጥያቄዎችን አቀረበላቸው፡- እነዚህም «አስተምሩኝ» እና «ወደ እኔ ተመልከቱ» የሚሉ ነበሩ (ቍ. 28)። ክስ እያስፈልገውም፣ እርሱ የእግዚአብሔር ቃል መረዳት ነበር የሚሰፈልገው! ነገር ግን ፊቱንና አቤቱታውን እንኳ አልተመለከቱም ነበር። በአካል፣ ሦስቱ ሰዎች ከኢዮብ ጋር ተቀምጠዋል፤ ነገር ግን በስሜት ልክ እንደ ካህና ሴዊዊው «ብሉላው የመንገዱ ጠርዝ የሚጓዙ ነበሩ» (ሉቃስ 10:30-37)።

በመጋቢነት አገልግሎቱ በበሽታ፣ በአደጋ፣ ወይም በቀዶ ጥገና ምክንያት ሊያደክቸው አስቸጋሪ የሚሆኑ የየስፒታል ሕመማንን መጉብኘቱን አስታውሳለሁ፤ አንዳንድ ጊዜ ደግሞ ከመመረራቸው የተነሣ ሊያዳምጡዋቸው አስቸጋሪዎች ይሆናሉ። ከእይታዬና ለቃላቸው ከሰጠሁት ምላሽ እኔ በአውነት ስለ እነርሱ ግድ እሰኝ እንደ ሆነ ወይም እንዳልሆነ ማወቅ ይችላሉ። በመጀመሪያ በልቦቻችን ድልድይን ካልገነባን በስተቀር፣ ከመጽሐፍ ቅዱስ መጥቀስና መጻለይ እምብዛም ጥሩ አይሆንም። ከዚያም እያንዳንዱን ማገልገል እንችላለን።

ኢዮብ ለጓደኞቹ መናገርን የእርሱን ተጨባጭ ሁኔታ ልብ እንዲሉ ደግሞም የበለጠ የፍቅር አቀራረብን እንዲይዙ በኃዘኔታ በመናገር ደመደመ። «መለስ በሉ፤ ፍርድ ገምድል አትሁኑ፤ ጽድቁ ጸንታ ቆማለችና መለስ ብላችሁ አስተውሉ» (ኢዮብ 6:29፣ አ.መ.ት)። ሦስቱ ሰዎች እራሳቸውን በመከላከል ረገድ እጅግ ከመዋጣቸው የተነሣ ባልንጀራቸውን ማጽናናቱን ረስተውታል!

(2) ኢዮብ ለጌታ ያቀረበው አቤቱታ (ኢዮብ 7)። ኢዮብ የሕይወትን ክንቱነት ለማብራራት ብዙ ጉልህ ሥዕላዊ መግለጫዎችን ተጠቅሞአል። እርሱ ከፈቃዱ ውጭ ወደ ጦር ሠራዊት እንዲቀላቀል የተደረገ ሰው ስሜት ይሰማዋል (ቍ. 11) «ውራቱ»፣ ደግሞም ልክ እንደ የጉልበት ሠራተኛ (ቍ. 1ለ) ወይም እንደ ተቀጠረ ሰው የፀሐይን መውጣትና የዕለት ምንዳውን ይጠባበቅ ነበር (ቍ. 2)። ቢያንስ ቢያንስ እነዚህ ሰዎች አሻግረው የሚመለከቱት አንድ ነገር ይኖራቸዋል፤ ነገር ግን የኢዮብ የወደፊት ሁኔታ ተስፋ የሌለበት ነበር። ምሽቶቹ እንቅልፍ-አልባ ነበሩ፣ ቀኖቹም ከንቱ ነበሩ (ዘዳግ. 28:67)፤ ደግሞም ጌታም ግድ ያለው አይመስልም ነበር።

ከዚያም በሕይወት ቀጭው ላይ ያተኩራል። ጊዜ እንደ ዘበት እያለፈ ነበር፤ ስለዚህ እግዚአብሔር የትኞቹንም ነገሮች ለማድረግ እየተንቀሳቀሰ ቢሆን፣ ፈጥኖ ቢያደርገው ይመረጣል! የኢዮብ ሕይወት ልክ እንደ ሸማኔ መወርወሪያ (ኢዮብ 7:6)፣ ክሩን እያደራ በፍጥነት የሚጓዝ ነበር። (በ6:9 ላይ «አድቅቆ ያጠፋኝ ዘንድ» (አ.መ.ት) የሚለው ሐረግ «ሕመጥለፊያ ላይ ድርጊ/ፈትልን መቁረጥ ማለት ነው።» ኢሳ. 38:12ን ተመልከት)። ሕይወት ልክ

እንደ ፈትል ናት፤ ደግሞም አጠቃላዩን መዋቅር ደግሞም ሥራው መቼ እንደሚጠናቀቅ የሚያይ እግዚአብሔር ብቻ ነው።

በተጨማሪም ኢዮብ ሕይወቱን እንደ ትንፋሽ ወይም ደመና ተመልክቷት ነበር፤ እዚህ ላይ ሕይወት ለአጭር ጊዜ ታይታ እስከ ወዲያኛው የምትሄድ ከቶም የማትመለስ መሆንዋ ተመልክቶአል (ኢዮብ 7:7-10፤ ያዕቆብ 4:14)። እግዚአብሔር እርሱን ይመለከተው የነበረው በእያንዳንዱ ደቂቃ ሊጠበቅ የሚገባ አደገኛ አውሬ አድርጎ ነበር (ኢዮብ 7:11-12)። እግዚአብሔር እርሱን ዘወትር ስለ መጠበቁ ኢዮብ መመረፍ አያስደንቅም። ኢዮብ ያምን («ባሕርን») እና ታሚን («ዓሣ ነባሪን») የመጥቀሱ እውነታ ለምሥራቁ ዓለም ምናባዊ እውነታ (አባባል) ማረጋገጫን መስጠቱ አይደለም። እነዚህን ታዋቂ የሆነ ገጸ ባሕርያት የተጠቀመው ሊያስጨብጠው የፈለገውን ነጥብ በምሳሌ ለማቅረብ ነበር።

ኢዮብ «ሰውን የሚከታተል» (ቍ. 20፤ አ.መ.ት)፤ እግዚአብሔርን የሚያመልጥበት ምንም መንገድ የለም። ኢዮብ ቢያንቀላፋ፤ እግዚአብሔር በሕልሞቹ ያስፈራራዋል፤ ቢነቃ ደግሞ የእግዚአብሔር ዓይኖች በእርሱ ላይ እንዳሉ ያውቃል (10:14፤ 13:27፤ 31:4)። እግዚአብሔር ሳያውቀው ምራቁን እንኳ መዋጥ አይችልም ነበር! እግዚአብሔር ለአንድ ሰው ይህን ያህል ለምን ትኩረት ሰጠ (7:17-18፤ መዝ. 8:4)?

ኢዮብ አቤቱታውን በይቅርታ ጥያቄ ያጠናቅቀዋል (ኢዮብ 7:20-21)። «ጎጢአት ብሠራ፤ እንተን ምን አደርግሃለሁ? ለምን ዒላማህ አደረግኸኝ? ለምንስ ሸክም ሆንህብህ?» ጊዜ ፈጥኖ እንደ ዘበት ያልፋል፤ ስለዚህ በተቻለ መጠን በፍጥነት ነገሮችን እንቋጭ! ይህ የጎጢአት ኑዛዜ አይደለም፤ ምክንያቱም ኢዮብ አሁንም ታማኝነቱን ጠብቋል፤ ነገር ግን እርሱ ስለማያውቀው የሕይወት ክፍሉ እግዚአብሔር የሚናገርበት መልካም አጋጣሚ ነበር [መዝ. 18 (19):12-14]።

ከዚያም ኢዮብ ጸጥ አለ። ሥቃዩንና ፍርሃቱን እንዲረዱትና እንዲያጽናኑት እንዲሁም ለንደኞቹ ያቀረበውን ልመና አቆመ። ይቀበለው ይሆን?

ቀጥለን በእግዚአብሔር ፍትሕ ላይ አጠር ያለ ሥነ መለኮታዊ ትምህርት የሰጠውን ሹሐዊው በልዳዶስን እናድምጥ።

ለግል ምልከታ ወይም ለቡድን ውይይት የቀረቡ ጥያቄዎች

1. አንድ ሰው አስቸጋሪ እውነት እንሥቶ ጥያቄ በመጠየቅ አጣብቂኝ ውስጥ ሊጨምራችሁ ቢመጣ (ብትመጣ)፤ በዚህ ዓይነት እንዲቀርባችሁ (አንድትቀርባችሁ) ትፈልጋላችሁ?
2. መታዘዝ በረከትን ያመጣል፤ ከሚለው ጋር የኢዮብን መከራ እንዴት ታስታርቁታላችሁ?
3. ሕይወት አጭርና በመከራ የተሞላች ናት፤ ከሚለው ከአልፋዝ ነጥብ ጋር የትኞቹ ክስተቶች ናቸው ፊት ለፊት ያገጣጠሙዋችሁ?
4. በመከራ ውስጥ አልፋችሁ ከሆነ፤ ጠንካራና የተሻለ ሰው ሆናችሁ ከትግሉ ጊዜ የወጣችሁት በየትኞቹ መንገዶች ነው?
5. ልክ እንደ ኢዮብ ጉዳይ ሁሉ፤ እኛ ከቶ ያልተጋፈጥናቸውን መከራዎች ለተቀበለው ሰው የምንሰጠው መጽናናት ምንድን ነው?
6. ኢዮብ ከንደኞቹ ጋር ለሰባት ቀናት በጸጥታ ተቀምጦአል።

እርሱን እንዲመለከቱት በተናገራቸው ጊዜ የጠየቃቸው ምንድን ነበር?

7. ላለበት ተጨባጭ ሁኔታ የኢዮብ ጓደኞች የትኞቹን እውነተኛ መጽናናቶች ሊያመጡለት ይችሉ ነበር?

8. ከቶ ባልተወለደህ ብሎ በመመኘቱ ለኢዮብ ኃጢአት ነበር ወይ? የአራስህን ምክንያቶች ስጥ።

9. ኢዮብ ሲፀነስ በሕይወቱ ውስጥ ያን እያንዳንዱን ዝርዝር እግዚአብሔር ያውቃል። ይህ ለኢዮብ መጽናናት የሚሆነው በምን መልኩ ነበር?

ውይይቱ ቀጠለ

(ኢዮብ 8-10)

«ምናልባት አንተም እንደ ሰይጣን ልክ የሆነ አሳብን ይዘህ የምትመጣ፤ እንዲሁም ክፉ ልትሆን ትችላለህ።»

- ጆን ዌስሊ

ው- ይይቱ እንደ ቀጠለ፤ ኢዮብ ኃጢአተኛ መሆኑን ለማረጋገጥ በልዳደስ ሦስት ሥነ አመክንዮታዊ ክርክሮችን አቀረበ፤ እንዲሁም ኢዮብ እርሱ በእውነት ምን ያህል ግራ እንደ ተጋባ እና የተሠቃየ እንደ ሆነ እንዲረዱት ጓደኞቹን ለመርዳት ከሦስት የሚያስቸግሩ ጥያቄዎች ጋር መቃወሚያውን አቀረበ።

ሦስት ሥነ አመክንዮታዊ ክርክሮች (8:1-22)

«ቃልህም እንደ ብርቱ ነፋስ የሚሆነው እስከ መቼ ነው?» (ኢዮብ 8:2፤ አ.መ.ት)። ሊሞት ለሚፈልግ በመከራ ውስጥ ላለ ሰው አንድ አማካሪ እንዲህ ይላል ብላችሁ ታስባላችሁ? በልዳደስ ይህን አደረገው፤ በእርግጥ በሚቀጥለው ገግግሩም ተመሳሳይ ዝንባሌን ነበር የተጠቀመው (18:2)። ኢዮብ ጎዘኑን አፈሰሰ ደግሞም የጎ ዘኔታን ቃል ለመስማት እየተጠበቀ ነበር፤ ነገር ግን ጓደኛው የኢዮብ ቃሎች ልክ እንደ ሞቀ አየር ናቸው አለ።

ለበልዳደስ አቀራረብ መነሻ የሆነ ምክንያት አለ፡- የጓደኛውን ፍላጎት እስኪረሳ ድረስ የእግዚአብሔርን ፍትሐዊነት በተመለከተ መከላከያ ለማቅረብ እጅግ አትኩሮት ሰጥቶ ነበር። «በውኑ እግዚአብሔር ፍርድን ያጣምማልን? ሁሉንም የሚችል አምላክ ጽድቅን ያጣምማልን?» (ኢዮብ 8:3)። በልዳደስ በእግዚአብሔር

ፍትሐዊነት ላይ ስብከት አቀረበ፤ ደግሞም ምንባቡ የተወሰደው ከኤልፋዝ «ራእይ» ነበር፡- «በውኑ ሰው በእግዚአብሔር ፊት ጻድቅ ሊሆን ይችላል?» (4:17)፡፡ በእግዚአብሔር ፍትሐዊነት ጥበቅና ለመቆም፤ በልዳደስ ሦስት ሥነ አመክንዮታዊ ክርክሮችን አቀረበ፡፡

(1) የእግዚአብሔር ባሕርይ (ኢዮብ 8:1-7)፡፡ እግዚአብሔር የትኛውንም ስሕተት አይፈጽምም የሚለው የኢዮብ ንግግር ይልቁንም በልዳደስን አስቈጣው፡፡ ኢዮብ በጥፋት ጊዜ የነበሩ ኃጢአተኞችን ረሳቸው፤ ወይስ እግዚአብሔር በሰዶምና በጎሞራ ላይ ያደረገውን ረሳ? እርሱ ቅዱስ አምላክ አይደለምን? ቅዱስ የሆነ ባሕርይው ትክክለኛውን ነገር ብቻ እንዲያደርግ የሚፈቅድ አይደለምን? በእርሱ ላይ ጥያቄን በማንሣት እርሱንም ስለሚያደርጋቸው ስሕተቶች በመክሰስ በእግዚአብሔር ላይ የሰድብን ቃል እየተናገረ ነበር፡፡

እግዚአብሔር ጻድቅ ነው የሚለው የበልዳደስ ሥነ መለኮታዊ አሳብ ትክክል ሆኖ ሳለ፤ ሥነ መለኮታዊ አሳቡን ከሕይወት ጋር የሚያዛመድበት ሁኔታ የተሳሳተ ነበር፡፡ በልዳደስ የእግዚአብሔርን አንድ ባሕርይ-የቅድስናውንና ፍትሐዊነቱን ገጽታ ብቻ ይመለከት ነበር፤ ታዲያ ፍቅሩን፤ ምሕረቱን እና መልካምነቱን ረስቶ ነበር፡፡ አዎን፤ «እግዚአብሔር ብርሃን ነው» (1ኛ ዮሐንስ 1:5)፤ ነገር ግን «እግዚአብሔር ፍቅር መሆኑን» (4:8፤ 16) አትርሳ፡፡ የእርሱ ፍቅር ቅዱስ የሆነ ፍቅር ነው፤ ደግሞም ኃጢአትን በሚቀጣበት ጊዜ እንኳ የእርሱን ቅድስና ሊለማመዱት የሚችሉት በፍቅር ነው፡፡

እነዚህ ሁለት የእግዚአብሔር ባሕርያት አንዴት ነው የሚታረቁት? መልሱ በመስቀል ላይ ነው፡፡ ኢየሱስ ለዓለሙ ሁሉ ኃጢአት በሞተ ጊዜ የእግዚአብሔር ጽድቅ ተረጋግጦአል፤ ምክንያቱም ኃጢአት ተፈርዶበታልና፤ የእግዚአብሔርም ፍቅር እንዲሁ ተገልጦ ታይቷል፤ ምክንያቱም አዳኝ ተሰጥቶአልና፡፡ በተራኒዮ እግዚአብሔር ሁለቱንም፤ ማለትም «ጻድቅም አጽዳቂም» ነው (ሮሜ 3:24-26)፡፡ የእግዚአብሔር ሕግ እንዲህ ይላል፡- «ኃጢአትን የምትሠራ ነፍስ ትሞታለች» (ሕዝ. 18:4፤ 20)፤ ደግሞም እግዚአብሔር ልጁን በመሠዋቱ የገዛ እራሱን ሕግ አከበ

ረው፡፡ ክርስቶስ በትንሣኤው ጊዜ፤ የእግዚአብሔር ጸጋ በኃጢአትና በሞት ላይ ድል አደረገ ደግሞም ንስሐ የሚገቡ እና በኢየሱስ ክርስቶስ የሚታመኑ ሁሉ ይድናሉ፡፡

በብሉይ ኪዳን ዘመን፤ አማኞች ወደ ፊት ወደ መስቀሉ አሻግረው ይመለከቱ እና ሊመጣ ባለው አዳኝ ላይ በሚሆን እምነት ይድኑ ነበር (ዮሐንስ 8:56፤ ሮሜ 3:25፤ ዕብ. 11)፡፡ ኢዮብ አማኝ ነበር፤ ስለዚህ ስለ ኃጢአቱ ስርየት የሚሆን መፍትሔ በእግዚአብሔር ይዘጋጅለታል፡፡ ኢዮብ በእግዚአብሔር ላይ በሆነ ታላቅ ሁኔታ ኃጢአት ሠርቶ ቢሆን እንኳ፤ እግዚአብሔር ከልጁ ጋር ጉዳዩን የሚያከናውነው በጸጋ እና በምሕረት መሠረት ነው እንጂ፤ በፍትሕ መሠረት አይደለም፡፡ ኃጢአታችንን በምንናዘዝበት ጊዜ እግዚአብሔር ይቅር ይለናል፤ ምክንያቱም ለተስፋ ቃሉ እንዲሁም ለእነዚያ ኃጢአቶች ለሞተው ልጁ ታማኝ ነው (1ኛ ዮሐንስ 1:9)፡፡

በልዳደስ የኢዮብ ልጆች የሞቱት ኃጢአትን ስለ ሠሩ ነው ብሎ በተናገረ ጊዜ፤ ኢዮብ ክፉኛ መጉዳቱ የማይቀር ነው (ኢዮብ 8:4)፡፡ ምናልባት በልዳደስ ኢዮብን እያጽናና እንደ ሆነ ሳያስብ አልቀረም፡፡ «ምናልባት የሞቱት በአንተ ኃጢአት ሳይሆን፤ ነገር ግን በገዛ እራሳቸው ኃጢአት ምክንያት ሊሆን ይችላል፡፡ እነርሱ አሁን ሊያመጡት የሚችሉት ለውጥ የለም፤ ነገር ግን አንተ ለውጥ ልታመጣ ትችላለህ፤ ስለዚህ ለውጥ ለማምጣት እጅግ አትዘግይ!»

በቊጥር 5-7 ላይ በልዳደስ ያቀረበው ልመና የሰይጣንን ፍልስፍና ሌላው የሚያስተጋባ ነገር ነው፡፡ «አንተ እኔ ኃጢአት አልሠራሁም ብለሃል፡፡ እንግዲያውስ ብልጥግናህን እንዲመልስልህ ወደ እግዚአብሔር ጸልይ፡፡ አንተ በእግዚአብሔር ፊት ልክ ከሆንህ፤ እርሱ ለአንተ ታላቅ ነገርን ያደርግልሃል፡፡ ብልጥግና ከሥቃይ አይሻልምን?» ቃሎቹ እንደሚፈጸሙ ደግሞም የኢዮብ ፍጻሜ ከመጀመሪያው ይልቅ የሚበልጥ መሆኑን በልዳደስ እምብዛም አልተገነዘበም ነበር፡፡ ይሁን እንጂ፤ በመጨረሻ የኢዮብ ጸሎት ለበልዳደስና ለሌሎቹ ሆነ፤ ምክንያቱም እነርሱ ነበሩ ከእግዚአብሔር ጋር በትክክል ይሄዱ ያልነበሩት (42:7-13)፡፡

(2) የቀደመው ዘመን ጥበብ (ኢዮብ 8:8-10)፡፡ ኤልፋዝ አስተ

ሳሰቡን በእይታውና በተሞክሮው ላይ መሠረተ፤ ነገር ግን በልዳደስ ከጥንት ያለውን ጥበብ የሚመለከት ትውፊታዊ ነበር። «ጥንታውያን ሰዎች ስለ እርሱ ምን ይናገራሉ?» የሚለው ለእርሱ ቁልፍ ጥያቄ ነበር። እርግጠኛ ለመሆን፤ ዛሬ እኛ ካለፈው መማር እንችላለን። «ካለፈው የማይማሩ ሰዎች ደግመው ሊኖሩት የተረገሙ ናቸው።» ሲሉ ጆርጅ ሳንታይና ጻፉ። ነገር ግን ካለፈው ዘመን ሊመራን የሚገባ ራዳር መሆን ይገባል እንጂ፤ ወደ ጎሳ የሚገቡትና የሚይዘን መልካቅ መሆን የለበትም። «ያለፈው ጊዜ ጥቅም ላይ የዋለበት ሁኔታ የወደፊቱን ዘመን ይወስናል።» አለ አልፍሬድ ኖርዝ ጋይትሄድ የተባለው ፈላስፋ።

ከዓመታት በፊት የተባለ ወይም የተጻፈ ነገር የመኖሩ እውነታ አሁን እውነት ስለ መሆኑ ዋስትና አይኖርም። ጥንታውያን የሮምና የግሪክ ጽሑፎችን ማንበብ እንደሚወድድ ሰው፤ ብዙ ጥበብን የመያዛቸውን ያህል ብዙም ከንቱነት በመያዛቸው እገረማለሁ፤ ደግሞም ዘወትር እርስ በርስ ይጋጫሉ። «ዘ ግሬት ቡክስ ኦፍ ዘ ዊስተርን ወርልድ» የተባለው መጽሐፍ አራሚ ሮበርት ሁፔንስ፤ በመቅደሙ ውስጥ እንዲህ የሚለውን ጽፎአል፤ «ለሃያ አምስት ምእተ ዓመታት በተደረገ ቃላት መለዋወጥ፤ የመሠረተ እምነት ድንጋጌዎችና አመለካከቶች ሁሉ ተገለጡ። እዚህ ላይ ታላላቅ ስህተቶች እንደዚሁም ታላላቅ እውነቶች አሉ።»

«ትውፊት» እና «ትውፊታዊነት» ሁለቱ የተለያዩ ነገሮች ናቸው። ጀርሰላቭ ፔሊካን የተባለው የታሪክ ጸሐፊ እንዲህ ብሎ በተናገረ ጊዜ ይህን ልዩነት ገልጾታል። «ትውፊት የሙታን ሕያው እምነት ነው፤ ትውፊታዊነት የሕያዋን ሙት እምነት ነው።» ለበልዳደስ፤ ያለፈው ጊዜ እንደ መኪና ማቆሚያ ነበር፤ ነገር ግን እግዚአብሔር ያለፈው ጊዜ የመነሻ እንዲሆን ነው የሚፈልገው። እነርሱ ይሹት ወደ ነበረው ግብ መራመድ እንችላለን ዘንድ፤ ከጥንታውያን ሰዎች ጋር እንቆማለን። ይህ ስለ እግዚአብሔር ያለን ግንዛቤ እንዲሁም ደግሞ ስለ ሰዎች ያለንን እውቀት ያካትታል። ጆን ሮቢንሰን ወደ አዲሱ ዓለም ሲያመሩ የመናገር ጉዞ ለሚያደርጉቱ እንደ ተናገሩት፤ «ጌታ ከቅዱስ ቃሉ ገና የሚወጡ ብዙ እውነቶች አሉት።»

በልዳደስ ከጥንታውያን ሰዎች ንግግር/አባባል አልጠቀሰም፤ እርሱ ልክ እንደ እርሱ ሁሉ እነዚህን አባባሎች ኢዮብ እንደሚያውቃቸው ተገንዝቦአል። ነገር ግን በልዳደስ በእርሱ ዘመን ከነበሩ አስተማሪዎች ይልቅ፤ የጥንታውያንን ጥበብ የበለጠ ያከብር ነበር። «ገና ትላንትና ከተወለዱ ሰዎች» ቃል ይልቅ በዘመናት መካከል የተከማቸ ጥበብ ይሻላል። እነርሱ ሊያስተምሩን የሚችሉትን ሁሉ ለመማር ሕይወት ለእኛ አጭር ናት። እኛ እንደ ጠፊ ጥላዎች ነን፤ ስለዚህ ባገኘነው አጋጣሚ ሁሉ ጥበብን ብንማር የተሻለ ነው።

(3) በተፈጥሮ ውስጥ ያለ ማረጋገጫ (ኢዮብ 8:11-22)። በዚህ «የጥበብ ግጥም»፤ በልዳደስ በምክንያትና ውጤት ሕግ ላይ ተመሥርቶ ክርክር ባቀረበበት ጊዜ ከጥንታውያን ሰዎች አባባሎች መካከል አንዳንዶቹን አሳጥሮ አቅርቧቸዋል። ይህ ሕግ በተፈጥሮ ተግባራዊ የሚሆን ከሆነ፤ በሰው ሕይወት ውስጥስ ለምን አይተገበርም?

የፓፒሪስን ተክል እንደ ምሳሌ እንውሰድ። ውኃ ከሌለው ይደርቅና ይሞታል (ቀ. 11-13)። ኢዮብ እየደረቀና እየሞተ ነበር፤ ስለዚህ ለዚህ የሚሆን መነሻ የግድ መኖር አለበት። እርሱ ግብዝ ነበር፤ እንዲሁም ተስፋውም በመጥፋት ላይ ነበር።

ከዚያም በልዳደስ ከፅዕዋት ወደ ሽረራቶች አመራ (ቀ. 14-15)። በሽረራት ድር ላይ ጋደም ልትል እና እንዳትወድቅ ሊይዝህስ ይችላልን? በእርግጥ ይህ ሊሆን አይችልም! አንተ ምንም ያህል የተማመንህ ሁን፤ ድሩ ይበጣጠሳል። የኢዮብ መተማመን ልክ እንደዛ ያለ ነበር። በጊዜውም፤ ተበጣጥሷል፤ ደግሞም ኢዮብ ወድቋል።

ሦስተኛው ምሳሌ የተወሰደው ከአትክልት ስፍራ ነበር። አንድን ተክል ብትነቅለው፤ የቱንም ያህል ለም ቢሆንም፤ በመጨረሻ ይሞታል (ቀ. 16-22)። በኢዮብም «ሥር ሥርዓት» ላይ እንዲሁ አንድ ነገር ተከስቷል፤ እርሱም እየጠወለገ ሄደ፤ ስለሆነም፤ ምክንያቱ ኃጢአት ነበር። ማንም ሰው መልካም የሆነ ተክልን ነቅሎ ሊያወድመው አይችም፤ ስለዚህም እግዚአብሔር የኢዮብን ሥር እንደዚህ አድርጎ ለመንቀል፤ ኢዮብ የፈጸመው አንድ የሆነ ስህተት መኖሩ አይቀሬ ነው። እግዚአብሔር አረሞችን

እያሳደገ መልካም ተክሎችን አይጥልም! ኃጢአት መሥራቱን አምኖ ከእግዚአብሔር ጋር መንገዱን ካስተካከለ፣ የወደፊት ዘመኑን እግዚአብሔር እንደሚያድስለት በልዳዶስ ለኢዮብ በድጋሚ ያረጋግጥለታል። ይህም ደግሞ በድጋሚ ለኢዮብ የቀረበ የዲያብሎስ ግብዣ ነበር!

ሦስት አሳማሚ ጥያቄዎች (9:1-10:22)

ከዚህ ነጥብ ጀምሮ፣ በውይይቱ ላይ ያለው አጽንዖት በእግዚአብሔር ፍትሕ ላይ ነው፤ ደግሞም በኢዮብ አእምሮ ውስጥ ላቅ ብሎ ያለው ምስል የፍርድ ክርክር ሂደት ነው። እግዚአብሔርን ፍርድ ቤት ሊወስደውና ታማኝነቱን በፍርድ ቤት መግት ሊያረጋግጥ ፈለገ። በአንዳንድ ቃላት ላይ የምናደርገው ምልክታ ይህን ያመለክታል፡-

ክርክር (ኢዮብ 9:3፤ 10:2) = ወደ መግት መግባት

መልስ (9:3፤ 16) = በፍርድ ቤት መመስከር

ዳኛ (ቍ. 15) = በሕግ የሚቃወም፣ ከሳሽ

ጊዜን መወሰን (ቍ. 19) = ወደ ፍርድ ቤት መውሰድ

ገላጋይ (ቍ. 33) = ወሳኝ፣ ዳኛ

አመክንዮ (13:3) = በአንድ ጉዳይ ላይ መከራከር

ጭብጥ (ቍ. 18) = ነገርን ማቅረብ

አቤቱታ (ቍ. 19:23:6) = በፍርድ ቤት የሚደረግ ክርክር

አድምጠኝ (31:35) = በሕግ ሂደት ላይ ስማኝ

ባላንጣ (ቍ. 35) = በፍርድ ቤት ከሳሽ

በኢዮብ 9 እና 10፣ ኢዮብ ሦስት ጥያቄዎችን ይጠይቃል፡- «በእግዚአብሔር ፊት እንዴት ጻድቅ መሆን እችላለሁ?» (9:1-13)፣ «እግዚአብሔርን በፍርድ ቤት እንዴት ላገኘው እችላለሁ?» (ቍ. 14-35) እንዲሁም «ስለ ምን ተወሰድሁ?» (10:1-22፤ ቍ. 18ን ተመልከት)። እነዚህ ጥያቄዎች እንዴት እንደሚያያዙ መመልከት ትችላላችሁ። ኢዮብ ጻድቅ ነው፤ ነገር ግን ጻድቅነቱን ማረጋገጥ ይኖርበታል። ሚች የሆነ ሰው ጻድቅ መሆኑን በእግዚአብሔር ፊት እንዴት ማረጋገጥ ይችላል? እግዚአብሔርን ወደ ፍርድ ቤት መውሰድ ይችላል? ነገር ግን እግዚአብሔር በጉዳዩ ላይ ጣልቃ ካልገባና ለኢዮብ ካልመሰከረለት በስተቀር፣ የዚህ መከራ ሁሉ

ዓላማ ምንድን ነው? ኢዮብ ስለ ምን ተወሰደ?

(1) «እኔ በእግዚአብሔር ፊት እንዴት ጻድቅ ልሆን እችላለሁ?» (ኢዮብ 9:1-13)። ይህ ስለ (ደህንነት) የቀረበ ጥያቄ («እንዴት ልጻድቅ እችላለሁ?») አይደለም፤ ነገር ግን ነፃ ስለ መውጣት («ነፃ መውጣቴ እንዴት ሊታወጅልኝ ይችላል?») የሚናገር ነው። አንድ ሰው እግዚአብሔርን ወደ ፍርድ ቤት ለመውሰድ ከሞክረ፣ እግዚአብሔር የሚያነሳቸውን ከአንድ ሺህ ጥያቄዎች ውስጥ አንዱን እንኳ ለመመለስ አይችልም! ይሁንና በንደኞቹ ፊት ነገሩን ግልጥ ለማድረግ ኢዮብ የሚያውቀው ሌላ ምንም መንገድ አልነበረም።

የዚህ አብዛኛውን ክፍል በእግዚአብሔር ችሎታዎች፣ በተለይም ምድርንና ሰማይን የሚቆጣጠር የማይበገር ጥበቡና ኃይሉ ላይ የሚያተኩር አዋጅ ነው። ማንስ ቢሆን ምድርን ለማንቀጥቀጥ፣ ከዋክብትን ለመሥራት እንዲሁም በማዕበል ውስጥ ለመራመድ ኃይለኛ ከሆነ ተቃዋሚ ጋር ፍርድ ቤት ለመሄድ ይደፍራል? (ኢሳ. 44:24 እና አሞጽ 4:13ን ተመልከት)።

እግዚአብሔር የማይበገር ብቻ አይደለም፤ እርሱ የማይታይም ጭምር ነው። ኢዮብ ሊያየው ወይም የፍርድ ቤት መጥሪያ ሊሰጠው በማለት ሊያስቆመው አይችልም። እግዚአብሔር የቱንም ደስ የሚያሰኘውን ነገር ማድረግ ይችላል፤ ደግሞም ማንም ሊጠይቀው አይችልም! ረዓብ የተባለውን ጭራቅ እንኳ (ኢዮብ 9:13፤ ይህ ደግሞ ልክ እንደ ያም እና ታኒን ሁሉ ሌላው ምናባዊ ፍጡር፣ 7:12 ነው) በእግዚአብሔር ኃይል ፊት መስገድ አለበት።

(2) «እግዚአብሔርን በፍርድ ቤት እንዴት አገኘሁለሁ?» (ኢዮብ 9:14-35)። አራሱን በጻድቅነቱ ለማረጋገጥ እግዚአብሔርን ወደ ፍርድ ቤት መውሰድ ነበረበት። ነገር ግን እግዚአብሔር መጥሪያውን ተቀበለ እንበል። ኢዮብ ምን ይናገራል ወይስ ምን ያደርጋል? አራት ሁኔታዎችን በአእምሮው በማውጣት ይህን ያብራራዋል።

ሀ. «እግዚአብሔር ቢመጣ ምን እሳለሁ?» (ቍ. 14-19)። ኢዮብ የእግዚአብሔርን መስቀለኛ ጥያቄ እንዴት ሊመልስ ይችላል? እግዚአብሔር መመለስ የሚገባው ከሆነ፣ ኢዮብ በእውነት የእግዚአብሔር ድምፅ መሆኑን አያምንም፤ ደግሞም ኢዮብ የተ

ሳሳተ ነገር መናገር የግድ የሚያስፈልገው ከሆነ፤ እግዚአብሔር ሊያደርግ የሚችለው መከራውን መጨመር ብቻ ነበር። በመጨረሻ ኢዮብ ከእግዚአብሔር ጋር በተገናኘ ጊዜ (ኢዮብ 35-41)፤ እግዚአብሔር ሰባ ሰባት ጥያቄዎችን ጠየቀው! ኢዮብ ደግሞ አንዱንም እንኳ አልመለሰም ነበር! ብቸኛው ምላሹ አለማውቁን አምኖ መቀበል ደግሞም አፋን በጸጥታ መዝጋት ነበር።

ለ. «ንጽሕናዬን ማወጅ ብቻል፤ ከዚያ ምን ይከሰታል?» (ቊ. 20-24)። ይህ እግዚአብሔር ኢዮብን በነፃ ስለ መልቀቁ ዋስትና አይሆንም። ኤልፋዝም ሆነ በልዳዶስ ሁለቱም እግዚአብሔር ጸድቃንን እንደሚባርክና በኃጢአተኞች ላይ እንደሚፈርድ ይናገራሉ። ነገር ግን ኢዮብ አንዳንድ ጊዜ እግዚአብሔር ጸድቁንም ሆነ ኃጢአተኛውን ሁለቱንም ያጠፋል ይላል። ክፉ የሆኑ ዳኞች በጸድቃን ላይ ይፈርዳሉ ደግሞም በመልካም መንገድ የማይሄዱትን ሰዎች ይረዳሉ። ደግሞም ይህን በተመለከተ እግዚአብሔር ፈጥኖ የሚያደርገው ነገር የለም። ኢዮብ እራሱንና ቤተሰቡን ብቻ በተመለከተ ሳይሆን፤ ነገር ግን በምድሪቱ ላይ የሚኖሩ ሌሎች ንጹሐን ሰዎችን ሁኔታ ጭምር በተመለከተ እግዚአብሔርን በኢፍትሐዊነት ላይ ስለማይወስደው እርምጃ ይከሰስ ነበር።

ሐ. «ደስተኛ ለመሆን ብሞክር፤ ምን መልካም ነገር ይኖራል?» (ቊ. 25-31)። ልክ ወደ ተሳኩበት ለመድረስ እንደሚችኩሉ የንጉሥ መልእክተኞች፤ እንዲሁም ፈጠን ብለው በወንዙ ቊልቊል የሚወርዱት በግብፅ ያሉ የፓፒሪስ ጀልባዎች፤ ደግሞም ከሰማይ ወደ ምድር ችው ብለው እንደሚወርዱ ንስር አሞራዎች፤ ለኢዮብ ጊዜው በፍጥነት እየሄደበት ነበር። ምናልባት ኢዮብ ለመክራው የበለጠ አዎንታዊ የሆነ ዝንባሌ ሊያሳይ፤ ሥቃዩን ሊረሳ፤ እንዲሁም ፈገግ ሊል ይገባዋል (ቊ. 27)። ነገር ግን በውኑ የሚለውጠው ነገር አለን? የለም! አሁንም በእግዚአብሔር ፊት በደለኛ ይሆናል፤ በወዳጆቹ የተጣለ፤ እንዲሁም በበሽታና በሥቃይ በዐመድ ላይ ይቀመጣል። የመንጸትና በአደባባይ የሚደረግ የጸጸት ተግባር የሆነውን ታጥቦ ልብስ መለወጥን ቢያደርግ እንኳ፤ እግዚአብሔር ሊያደርገው ስላለ ነገር አሁንም በመፍራት ውስጥ መሆኑን ይቀጥላል። ኢዮብ

እግዚአብሔር በእርሱ ላይ እንደ ተነሣ ከዚህም በተነሣ ደግሞ እርሱ በምድር ላይ የሚወስደው የቱም እርምጃ በሰማይ ክንቱ (ባዶ) እንደሚደረግበት ወደ ማመኑ መጥቷል። ተከላሽ ፈገግ ሊል እንዲሁም በችሎት ስፍራ በድፍረት ሊቀርብ ይችላል። ነገር ግን ይህ ዳኛውን («በደለኛ ነህ!») ከማለት ሊከሰክለው አይችልም።

መ. «እኔ አማላጅ ብቻ ቢኖረኝ ኖር!» (ቊ. 32-35)። እግዚአብሔር ሰው ቢሆን ኖሮ፤ እንግዲያውስ ኢዮብ ሊቀርበው እና ስለ ጉዳዩ አቤት ሊል ይችላል ነበር። ወይም በእግዚአብሔርና በኢዮብ መካከል ገላጋይ (አማላጅ) ቢኖር ኖሮ፤ እርሱ የፍርድን በትር ባነሣና ኢዮብና እግዚአብሔርን ባቀራረባቸው ነበር። ነገር ግን እግዚአብሔር ሰው አይደለም፤ ደግሞም መካከለኛ/አስታራቂ የለም! እነዚህ ላይ ነው ኢየሱስ ክርስቶስ ትዕይንቱ ውስጥ ሊገባ የሚችለው! ኢየሱስ እግዚአብሔር ነው ደግሞም አብን ለመግለጥና (ዮሐንስ 14:7-11) ኃጢአተኞችን ወደ እግዚአብሔር ለማምጣት (1ኛ ጢሞ. 2:5-6፤ 1ኛ ጴጥ. 3:18) ሰው ሆነ። እርሱ ኢዮብ ከሺህ ዓመታት በፊት ይፈልገው የነበረው ገላጋይ ዳኛ ነበር (ኢዮብ 16:21)።

(3) «ስለ ምን ተወለድሁ?» (ኢዮብ 10:1-22)። እነዚህ ላይ የኢዮብ ክርክር እግዚአብሔር የፈጠረው ሕይወትንም የሰጠው (ቊ. 3፤ 8-12፤ 18-19) ሲሆን፤ ነገር ግን እግዚአብሔር እርሱን ከፍጡራት እንደ አንዱ እየተመለከተው ያለመሆኑ ነው። ኢዮብን በመሥራት ጊዜንና ጉልበትን ካወጣ በኋላ፤ እግዚአብሔር ኢዮብን እያጠፋው ነበር! በተጨማሪም፤ በእርሱ ላይ የቀረበው ክስ ምን እንደ ሆነ (ቊ. 2) እንኳ ሳይነግረው እግዚአብሔር በኢዮብ ላይ እየፈረደበት ነበር። ኢዮብ ቢቈጣ፤ ቢመረር እና ግራ ቢጋባ አያስደንቅም (ቊ. 1፤ 15)። በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ኢዮብ በቀጥታ ለእግዚአብሔር እንጂ ለወዳጆቹ እንደማይናገር ልብ በሉ።

እግዚአብሔር እንደ ሰው ነገሮችን መመርመር እና ከጊዜ ጋር መሸቀዳደም የለበትም (ቊ. 4-6)። እግዚአብሔር ዘላለማዊ ነው ደግሞም ያሻውን ያህል ሰዓት ሊጠቀም ይችላል። ደግሞም እግዚአብሔር ሁሉን አዋቂ ስለሆነ ልክ በግል ወንጀልን እንደሚመረምሩ ባለሙያዎች ያለ ምርመራ ማድረግ አያስፈልገውም። ኢዮብ ከዚህ ቀድሞ ዳኛ ይፈልግ ነበር (9:33)፤ ነገር ግን አሁን ነፃ

የሚያወጣውን (10:7) ለማግኘት ይጠይቃል። ስለዚህ እግዚአብሔር በሁሉም ስፍራ የሚገኝ ጠባቂ ነው፤ እያንዳንዱንም የኢዮብን እንቅስቃሴ ይመለከታል (ቍ. 14)። ልክ እንደ አንበሳ በኢዮብ ላይ ያደባበታል (ቍ. 16) እንዲሁም በሠራዊቶቹ ያጠቃዋል (ቍ. 17)። ኢዮብ ተከሷል፤ ደግሞም ምንም መውጫያ አልነበረም።

ስለዚህ የኢዮብ ጥያቄ ምክንያታዊ ይመስላል፡- «ታዲያ ለምን ከማግኘት አወጣኸኝ?» (ቍ. 18)። የኢዮብ በምድር ላይ መኖር እጅግ ዓላማ-ቢስ ይመስላል፤ ሕይወቱ ከማለፉ በፊት ጥቂት የሰላምን የደስታ ጊዜ እንዲሰጠው እግዚአብሔርን ጠየቀ። ሕይወቱ በፍጥነት ስትጓዝ ማየት ችሎ ነበር (7:6-7፤ 9:25-26)፤ ደግሞም ሊባክን የሚገባው ጊዜ የለም። «ወደ ጨለማው ዓለም ከመሄዱ በፊት ትንሽ እጽናና ዘንድ ተወኝ» ብሎ ጸለየ።

ኢዮብ እግዚአብሔር እያደረገው የነበረውን ነገር መረዳት አልቻለም፤ ደግሞም መረዳት አለመቻሉ አስፈላጊ ነገር ነበር። እግዚአብሔር ሰይጣንን ለማሸነፍ እርሱን እንደ መሣሪያ እየተጠቀመበት እንደ ሆነ ኢዮብ ቢያውቅ ውጊያው እስኪያልቅ ድረስ በመታመን ቁጭ ብሎ ይጠባበቃል። ነገር ግን ኢዮብ እራሱንና ሁኔታዎቹን ሲቃኝ ማርያም ጌታን ሽቱ በቀባችው ጊዜ፡- «ስለ ምን ይህን ማባከን አስፈለገ?» ብለው ደቀ መዛሙርቱ የጠየቁትን ዓይነት ጥያቄ ጠየቀ (ማር. 14:4)። እጅግ ክፉኛ ኢዮብን ከመተቸታችን በፊት፤ ሕፃን ልጅ በሚሞትበት ጊዜ ወይም ተስፋ ያለው ወጣት ሰው በመኪና እደጋ በሚሞትበት ወቅት ምን ያህል ጊዜ ይህን ጥያቄ እንደ ጠየቅን እናስታውሳለን።

በእምነትና በፍቅር ለክርስቶስ የተሰጠ የቱም ነገር ከቶ አይባክንም። ማርያም ኢየሱስን የቀባችው ሽቱ መዓዛ ከምእተ ዓመታት በፊት ተንኖ ጠፍቷል፤ ነገር ግን የአምልኮዋ ጉልህነት በሁሉም ዘመን ያሉ ክርስቲያኖችን ይባርካል እንዲሁም ይህን ማድረጉን ይቀጥላል። ኢዮብ በኪሣራና በሕመም ውስጥ ነበር፤ ደግሞም ለጌታ ሊሰጠው የሚችለው ነገር በመከራው ውስጥ በእምነት መመላለስ ብቻ ነበር፤ ነገር ግን ያ ሰይጣንን ጸጥ ለማለት ት እግዚአብሔር የሚፈልገው ነገር ነበር።

ዊሊያም ጋይቲንግ ቦርደን (እ.ኤ.አ) በ1913 ዓ.ም ወንጌል ወደሚያዳርስበት ጣቢያ ሲሄድ ግብፅ ውስጥ በሞተ ጊዜ፤ አንዳንድ

ሰዎች፤ «ይህ መባከን ስለ ምን አስፈለገ?» በማለት ሳይጠይቁ አልቀሩም። ነገር ግን እግዚአብሔር አጭር የሆነውን ሕይወቱን በመጠቀም ሰዎች ያላቸውን ሁሉ ለክርስቶስ እንዲሰጡ አሁንም እየተጠቀመበት ነው።

ጆን እና ቤቲ ስታም በ1934 ዓ.ም በቻይና ሰማዕት በሆነበት ጊዜ፤ «ይህ ማባከን ስለ ምን አስፈለገ?» በማለት የሚጠይቁ ጥቂት ሰዎች ነበሩ። ነገር ግን በሚስ ሀዋርድ ቴይለር «ዘ ትራይምፍ ኦፍ ጆን ኤንድ ቤቲ ስታም» በሚል ርእስ የተጻፈው መጽሐፍ ከታተመበት ከ1935 ዓ.ም ጀምሮ ሕይወትን የሚለውጥ መጽሐፍ ሆኖአል። እጮኛዬ (የአሁንዋ ባለቤቴ) በሃያ አንደኛው የልደት በዓል ላይ አንድ ቅጅ ሰጠችኝ፤ የመጽሐፉም መልእክት አሁንም ድረስ ልቤን ይነካዋል።

አምስቱ የወንጌል መልእክተኞች በኤኳዶር አውካ ኢንዲያንስ በሚባሉ ጎሳዎች እጅ በተሠዉበት ጊዜ፤ አንዳንዶች ክስተቱን «አስቃቂ የሆነ የሰው ኃይል ብክነት» ብለውታል። ነገር ግን እግዚአብሔር በተለየ መልኩ አስቦታል፤ ደግሞም የእነዚህ አምስት የእምነት ጀግኖች ታሪክ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ቤተ ክርስቲያንን እያገለገለ ነው።

ኢዮብ፤ «ስለ ምን ተወለድሁ?» ሲል ጠየቀ። ያጣቸውን ነገሮችና በግልም የተቀበለውን መከራ ከግምት ባስገባ እይታ ስንመለከተው፤ ሁሉም ነገር ከንቱ የሆነ ብክነት ይመስላል! ነገር ግን እግዚአብሔር በዚያን ጊዜ ምን እያደረገ እንዳለ ከዚያም በኋላ ምን እንደሚያደርግ ያውቅ ነበር።

«ኢዮብ እንዴት ታግሦ እንደ ጸና ሰምታችኋል፤ ጌታም በመጨረሻ ያደረገለትን እይታችኋል» ብሎ ያዕቆብ ጻፈ (ያዕቆብ 5:11)። ያንን ለኢዮብ ነግራችሁት ቢሆን ኖሮ፤ ባላመነውም ነበር፤ ግን ነገሩ አሁንም እውነት ነው።

ይህ ለእርሱ እውነት ነበር፤ ደግሞም ዛሬ ለእኛም እውነት ነው።

እመነት!

ለግል ምልከታና ለቡድን ውይይት የተዘጋጁ ጥያቄዎች

1. በልዳዶስ በሥነ አመክንዮ ንግግር በኩል ኢዮብን ሊያጽናናው ሞክረ:: በተሞክሮአችሁ መጽናናት በምትፈልጉበት ሁኔታ ውስጥ ሳላችሁ ሥነ አመክንዮታዊ ንግግሮች እንዴት ጎድተዋችኋል?
2. ስለ እግዚአብሔር ፍትሐዊነት ያስተማሯችሁ በሕይወታችሁ ያገኛችኋቸው ተሞክሮዎች ምንድን ናቸው?
3. በልዳዶስ ካለፉት ዘመናት በወሰዳቸው የጥበብ ንግግሮች ኢዮብን ለማጽናናት ሞክረ:: አንዳንድ ጊዜ እነዚያን ጥበባዊ ንግግሮች «መፈክሮች» እንላቸዋለን:: ሰዎች በመከራዎች ውስጥ በሚያልፉ ጊዜ፣ የትኞቹ ዓይነቶች መፈክሮች ወይም አጠቃላይ የሆኑ ጥበባዊ ንግግሮችን ነው አንዱ ለሌላው የሚጥልለት?
4. የበልዳዶስ መሠረታዊ ክርክር፣ «አንድ መጥፎ የሆነ ነገር እየተከሰተብህ ነው፣ ስለዚህ አንድ መጥፎ የሆነ ነገር ሳትፈጽም አልቀረህም::» የሚል ነበር:: በዚያ ክርክር ውስጥ ያለው ስሕተት ምንድን ነበር?

5. በልዳዶስ በእግዚአብሔር ፍትሕ ላይ ብቻ አተኩረ:: እርሱ ዝቅ አድርጎ የተመለከታቸው የትኞቹን የእግዚአብሔር ባሕርያት ነበር?
6. ስለ መከራ የትኞቹን ጥያቄዎች ለእግዚአብሔር ታቀርባለህ፣ ኢዮብ እንደ ገለጸው ምስክሮችን ያቆማልን?
7. ማቴዎስ 5:44-45ን አንብብ:: እግዚአብሔር በክፉዎችም ሆነ በመልካሞች ላይ አንድ ዓይነት ሁኔታን ቢልክ፣ ያ መከራን በተመለከተ የሚሰጠን መረዳት ምንድን ነው?
8. መከራ ልክ ለኢዮብ የሚመስለውን ነው ለእኛም የሚመስለን - ይህም ከንቱ ለሆነ ነገር የጠፋን ያህል ነው የሚመስለን:: መከራችን ለእግዚአብሔር የተለየ ሆኖ የሚታየው እንዴት ነው?
9. የሕይወት ተልዕኮአችንን መገንዘብ መከራን ከመቀበል ጋር ያለው ግንኙነት ምንድን ነው?

የዕረፍት ጊዜ

በኢዮብ 9:33 «ዳኛ» በሚል የተተረጎመው የዕብራይስጡ ቃል ትርጉሙ እንደ ውሳኔ ያለ ድርጊትን መፈጸም ነው። «ዳኛ» የሚወዛገቡ ወገኖች በአንድ ላይ በሚመጡበት ጊዜ ውሳኔ በመስጠት ሁኔታውን ሰላማዊ ለማድረግ ሥልጣን ያለው ሰው ነው። በምሥራቅ አገሮች ለጥያቄው መፍትሔ የሚሰጥ እርሱ መሆኑን ሊያስታውሳቸው ዳኛው በሁለቱ የሚከራከሩ ሰዎች ራስ ላይ እጆቹን ያስቀምጣል (ይጭናል)። ኢዮብ በእርሱና በእግዚአብሔር ላይ እንዲህ የሚያደርግ ዳኛ ለማግኘት ናፈቀ።

ምንም እንኳን የሚወክለው ማንም ባይኖረውም፤ ኢዮብ እግዚአብሔርን በችሎት ላይ ለመግጠም በመፈለጉ ረገድ ክልቡ ነበር። «ነገር ግን ሁሉን ከሚችል አምላክ ጋር መነጋገር አፈልጋለሁ፤ ከእግዚአብሔርም ጋር መዋቀስ እሻለሁ» (13:3)። «ቢገድሰኝም እንኳ በእርሱ ተስፋ አደርጋለሁ፤ ስለ መንገዴም ፊት ለፊት እከራክራለሁ» (ቊ. 15)። «እንግዲህ ጉዳዬን ይገር ቀርቡአለሁ፤ እንደሚፈርድልኝም አውቃለሁ» (ቊ. 18)። እግዚአብሔር በፍትሕ እንዳልያዘው ተሰምቶታል። «ተበደልሁ ብዬ ብጮኽ ምንም አይመስለኝም» (19:7)። እግዚአብሔር «መብቱን» ወስዶበታል (27:2)፤ ደግሞም በእግዚአብሔር ዙፋን ፊት የመሰማት ዕድል እንዲፈጠርለት ፈልጓል። ነገር ግን ዕድሉ በተፈጠረለት ጊዜ፤ ኢዮብ የሚናገረው ምንም ነገር አልነበረውም።

ምዕራፍ አራት

«የተቁጣ ወጣት»

(ኢዮብ 11-14)

«ለምን እንደምሠቃይ ለማወቅ የምሻ አይደለሁም፤ ነገር ግን ለማወቅ የምሻው ስለ አንተ መሆኑን ነው።»

- ቤርዲቸራዊው ሌቪ ይትዝሃት

የኢዮብ ሦስቱ ጓደኞች ሽማግሌዎች ነበሩ፤ ሶፋር ከሁላቸው ትንሹ ነበር። ስለዚህም ነበር ሶፋር በስተ መጨረሻ ይናገር የነበረው። የመጀመሪያ ንግግሩ ረጅም አልነበረም፤ ነገር ግን በእርዝመት ያልታየው ነገር፤ ለጥላቻ የሚያነሳሳ ነበር፤ ምክንያቱም ሶፋር መናደዱን ይገልጥበታል። ጽድቅ ያለበትን ቊጣ መግለጫ ተገቢ የሆነ ጊዜና ስፍራ አለ (ኤፌ. 4:26)፤ ነገር ግን ኢዮብ የተቀመጠበት የዐመድ ቁልል ስፍራው አይደለም፤ ደግሞም ትክክለኛው ጊዜ አይደለም። «የሰው ቊጣ የእግዚአብሔርን ጽድቅ አይሠራም» (ያዕቆብ 1:20)። ለኢዮብ የሚያስፈልገው ነገር ፊቱን በጥፊ መምታት ሳይሆን፤ የሚረዳው እጅ ነበር።

ሶፋር በኢዮብ ላይ ሦስት ክሶችን አቀረበ። ኢዮብ ኃጢአትን ሠርቷል (ኢዮብ 11:1-4)፤ ኢዮብ እግዚአብሔርን አያውቅም (ቊ. 5-12)፤ ደግሞም ኢዮብ ንስሐ ለመግባት እንዲብሉ ችክ ብሎ ነበር (ቊ. 13-20)። በምላሹ፤ ኢዮብ ለሦስቱም ክሶች መልስ ሰጠ፤ የእግዚአብሔርን ታላቅነት አስመልክቶ አጽንቶ ተናግሮአል (ኢዮብ 12)። እንዲሁም የገዢ እራሱን ንጽሕና (ኢዮብ 13) ተናግሮአል፤ ነገር ግን እርሱ ምንም ተስፋ አልነበረውም፤ ስለዚህ ስለ ምን ንስሐ መግባት ግድ ይለዋል (ኢዮብ 14)?

የሶፋር ሦስት ክሶች (11:1-20)

ኤልፋዝ እና በልዳዶስ ሲከሱት ከሰማ በኋላ፣ ሶፋር በአዲስ አቀራረብ ለመቅርብ በቂ የሆነ መረዳትም ሆነ ርገራኝ ሊኖረው የተገባ ነበር። እግዚአብሔር የቱንም ነገር ያድርግ ወይም ዳደኞቹ የቱንም ነገር ይናገሩ፤ ኢዮብ ታማኝነቱን ጠብቋል፤ ስለዚህ ያንን ውይይት መቀጠል ለምን አስፈለገ? የሚያገለግሉ ሰዎች የአገልግሎታቸው መጨረሻ ገዘንን ማምጣት በሚሆንበት ጊዜ ምንኛ ያሳዝናል። «ደስ ከማላቸው ጋር ደስ ይበላችሁ፤ ከሚያለቅሱም ጋር አልቅሱ» (ሮሜ 12:15) የሚለው ሊከተሉት የሚገባ መልካም ምክር ነው።

(1) ኢዮብ ኃጢአተኛ (በደለኛ) ነው (ኢዮብ 11:1-4)። ልክ እንደ በልዳዶስ ሁሉ (5:2)፣ ሶፋርም እንደዚሁ ንግግሩን የጀመረው ኢዮብን «በነፋስ የተሞላ በርሳ» ብሎ በመጥራት ነው። እነዚህ ሦስት ዳደኞቹ ከንግግሩ በስተጀርባ ባለ ስሜት ላይ ከማተኩር ይልቅ፣ በንግግሩ (ቃሎቹ) ላይ ማተኩራቸው ምንኛ አሳዛኝ ነበር። አንድ የቻይና ምሳሌአዊ አነጋገር እንደዚህ ይላል፡ «ምንም እንኳን ፊት ለፊት ተገናኝተው ቢነጋገሩም፣ ልቦቻቸው አንድ ሺህ ማይል ያህል ተራርቀዋል።» ይህም በዚያ የዐመድ ቁልል ምን ያህል እውነት ነው! ለነገሩ፣ መረጃ ከመግባባት ጋር አንድ አይደለም። ሲድኔ ጄ. ሀሪስ እንዲህ ሲል ያስታውሰናል፡ «መረጃ ማስወጣት ነው፣ መግባባት ግን በውስጥ ማለፍ ነው።»

የኢዮብ ንግግር ብዙ ንፋስ ብቻ አይደለም፣ ነገር ግን ሐሰትም ማሸፍም ጭምር ነበር። ኢዮብ ስለ እግዚአብሔር የተናገራቸው ነገሮች እውነት አልነበሩም፤ ስለዚህ ሳያስቡ ዝም ብለው ከሚናገሩ ሰዎች ንግግር ጋር ብቻ የሚመሳከር ነበር። ደግሞም ኢዮብ ስለ እራሱ የሚናገረው ነገር የለየለት ውሸት ነበር፤ ምክንያቱም እርሱ በእግዚአብሔር ፊት ንጹሕ አይደለምና። ታማኝነቱን በመጠበቅ፣ ኢዮብ እርሱ ኃጢአት-አልባ፣ ማለትም በእርግጠኝነት እውነት ያልሆነ ኃጢአት-አልባነቱን አስመልክቶ ፍንጭ ሰጥቶ ነበር (6:30፣ 9:20-21፣ 10:7 ተመልከት)።

(2) ኢዮብ እግዚአብሔርን አያውቅም (ኢዮብ 11:5-12)። በቀጥታ 5 ላይ የሶፋር ጥያቄ እግዚአብሔር በተገለጠ ጊዜ ተመለሰ (38:1)፤ ነገር ግን በኋላ በእግዚአብሔር የተገሠጹት ሶፋር እና ሁለቱ ዳደኞቹ ነበሩ እንጂ፣ ኢዮብ አልነበረም! ኢዮብ

እውነቱን ስለ ተናገረ እግዚአብሔር አመሰግነው። አንተ ልታውቀው የምትሻውን ነገር እንዲያሳይህ ፈቃደኛ ካልሆንህለት በስተቀር፣ ለሌሎች በምትናገርበት ጊዜ ምን ሊያውቁ እንደሚገባቸው እግዚአብሔርን መጠየቅ እንዳትረሳ ተጠንቀቅ። ሶፋር፣ ኢዮብ የእግዚአብሔርን መለኮታዊ ጥበብ ከፍታ፣ ጥልቀት፣ ሰፋት እንዲሁም ርዝመት እንዲጨብጥ ፈለገ (11:8-9)። ይህን በማለቱም እርሱ ቀድሞውኑ ሰፊ የሆኑ ፈርጆች (አቅጣጫዎች) ያሉትን የእግዚአብሔርን ጥበብ እንዳወቀው፣ ደግሞም የሚያደምጠው ከሆነ፣ ኢዮብን ሊያስተምረው እንደሚችል ፍንጭ ሰጠ። ሶፋር ሰፊ የሆነ የእግዚአብሔርን ፍቅር ፈርጆች (አቅጣጫዎች) አለማወቁ (ኤፌ. 3:17-19) እንዲሁም ጥቂት ፍቅርን ለኢዮብ አለማካፈሉ እጅግ የከፋ ነገር ነው።

ሶፋር የእግዚአብሔር ጥበብ ምስጢራት «ብዙ» (ኢዮብ 11:6) ብሎ በተናገረበት ጊዜ፣ ምን ማለቱ ነበር? የእግዚአብሔር ጥበብ ሙሉና ፍጹም (ኢሳ. 40:2) ነው፤ ወይም እግዚአብሔር ኢዮብ ስለ እርሱ ከሚያስበው ሁለት እጥፍ የሆነ ጥበብ አለው ማለት ነው። አዲሱ መደበኛ ትርጉም እንዲህ ይላል፡ «እውነተኛ ጥበብ ባለ ብዙ ፈርጅ ናትና» (ኢዮብ 11:6)። እኛ የምንመለከተው ትንሽ ክፍል (ገጽታ) አለ ደግሞም እግዚአብሔር ብቻ ሊመለከተው የሚችል ትልቅ ክፍል (ገጽታ) አለ።

እግዚአብሔር ሁሉን የሚያውቅ ስለሆነ፣ ስለ ኢዮብ ሁሉንም ነገር ያውቃል ደግሞም ካደረገው በላይ ሊቀጣው ይችላል። «የባሰ ሊሆን ይችላል ነበር!» የሚለው ቤተሰቡን፣ ብልጥግናውን እንዲሁም ጤንነቱን ላጣ ሰው የሚሰጠው መጽናናት አይኖርም። ምርቶችን በገበያ ማዕከላት በምትመዝኑበት መልኩ መከራን ከብዛት አንጻር መመዘን አትችሉም። እርሱ ስላለበት ሁኔታ የኢዮብ ዳደኞች በማንኛጠጥ የሚናገሩበት ሁኔታዎች ግንዛቤ የጉዳላቸው መሆናቸውን ያሳያል። «ገዘኑ እየጠለቀ በሄደ ቁጥር፤» ይላል የአይሁዶች ታልሙድ፣ «ምላሱ ይቀንሳል።»

በቀጥታ 7 ላይ ያሉት ሁለቱ ጥያቄዎች አሉታዊ መልስን ይጠብቃሉ። ምንም ሰው «የእግዚአብሔርን ምስጢር መለካት» ወይም «ሁሉን የሚችለውን አምላክ መመርመር» አይችልም

(ኢ.መ.ት)። በእርግጥ፤ ኢዮብ ስለ እግዚአብሔር ሁሉንም ነገር አውቃለሁ አላለም፤ ነገር ግን የሚያውቀው ነገር ታማኝነቱን እንዲጠብቅ እንዲሁም ተስፋ እንዳይቈርጥ አበረታችታል።

እግዚአብሔር ለእኛ ተጠያቂነት ያለበት አይደለም። እርሱ የመረጠውን ሰው መያዝና ማሰር፤ ችሎት መለየምና ፍርድ ማስተላለፍ ይችላል፤ ደግሞም ምንም ሰው የተቃውሞ ቃል መናገር አይችልም (ቍ. 10፤ ደግሞም 9:12 ተመልከት)። እግዚአብሔር የ፡፡ ጠቢብ የቱ ሰነፍ፤ የቱ ንጹሕ የቱ ኃጢአተኛ እንደ ሆነ ያውቃል። እግዚአብሔር በኢዮብ ላይ ፍርድን ስላስተላለፈ፤ ኢዮብ ኃጢአተኛ መሆን አለበት።

ሶፋር ክስን የሚዘጋው አንድ ጥቅስን በመጥቀስ ነው (11:12)። ትርጉሙን በእርግጠኝነት መናገር ቀላል አይደለም። ሰው የቱንም ያህል በሚወለድበት ጊዜ፤ እንደ የሜዳ አሀያ፤ ምንም የማይገባው ቢሆን እንኳ፤ አዋቂ የመሆን ተስፋ አሁንም አለው። ወይም ምሳሌው ልክ አዲሱ መደበኛ ትርጉም እንደሚናገረው ተቃራኒውን የሚገልጽ ሳይሆን አይቀርም፡- «ጅል ሰው ጥበበኛ ከሚሆን ይልቅ፤ የሜዳ አሀያ ሰው ሆኖ ቢወለድ ይቀላል።» ደግሞም የቀድሞው (የ1954ቱ ትርጉም) እንዲህ በሚል ይስማማል፤ «የሜዳ አሀያ ግልገል ሰው ሆኖ ቢወለድ፤ ያን ጊዜ ከንቱ ሰው ጥበብን ያገኛል።» የሶፋርን ቍጣ እና የሰድብ ቋንቋ ከግምት ስናስገባ የአዲሱ መደበኛ ትርጉምና የ1954ቱ ትርጉም ትክክለኞች እንደ ሆኑ እንረዳለን።

(3) ኢዮብ ችክ ያለ ሰው ነው፤ ንስሐ መግባትም ይገባዋል (ኢዮብ 11:13-20)። «ተስፋ አለ!» የሚለው ሶፋር ለኢዮብ ያቀረበው የመጽናኛ ቃል ነው (ቍ. 18)፤ ደግሞም እየገለጸ የነበረው ኢዮብ ሊለማመደው የሚችለውን ነገር ነበር። እግዚአብሔር በተትረፈረፈ ሁኔታ ሊባርከው ይችላል፤ ችግሮቹም ይጠፋሉ (ቍ. 15፤ 10:15)። ውኃ ከግድቡ ወጥቶ እንደሚያልፍ እንዲሁ መከራውን ይረሳል (11:16)። እግዚአብሔር ረጅም የሆነ የሕይወት ዘመንን ይሰጠዋል፤ ይህም ደግሞ አዲስ ቀን የሚያይበት ይሆንበታል (ቍ. 17)። በብርሃን ውስጥ እንጂ፤ በሊኦል ጨለማ ውስጥ አይኖርም (10:20-22)፤ ደግሞም የእግዚአብሔር ጥበቃ ፍርሃቶቹን ሁሉ ያስወግድለታል።

ነገር ግን ኢዮብ እነዚህን ነገሮች የሚፈልጋቸው ከሆነ፤ ሶፋር

በሚለው መንገድ ሊያገኛቸው ግድ ነው። አዎን፤ ከእርሱ ጋር ከተገናኘ ቅድመ-ሁኔታ ጋር ተስፋ አለ፤ ኢዮብ ንስሐ ሊገባና ኃጢአቱን ሊናዘዝ ያስፈልጋል (ቍ. 13-14)። ካለበት ነገር ሁሉ መውጣት ይችላል ዘንድ ከእግዚአብሔር ጋር እንዲደራደር ሶፋር ኢዮብን እየፈተነው ነው። ይህ ደግሞ በትክክል ኢዮብ እንዲያደርገው ሰይጣን የሚፈልገው ነገር ነው፤ «በውኑ ኢዮብ እግዚአብሔርን የሚፈራው በከንቱ ነው?» ሲል ሰይጣን ጠይቆ ነበር (1:9)። ሰይጣን ለመታዘዝ የብልጥግናን ተስፋ ሊሰጠው የሚችል «የንግድ እምነት» አለው። ብሎ ኢዮብን ከሶት ነበር። ኢዮብ የሶፋርን ምክር ተቀብሎ ቢሆን ኖሮ፤ በቀጥታ በጠላት እጅ ውስጥ ይወድቅ ነበር።

ኢዮብ ከእግዚአብሔር ጋር እንዲደራደሩ «የንግድ እምነት» አልነበረውም። «ቢገድሰኝም እንኳ እርሱን በትዕግሥት እጠባበቃለሁ» (13:15)። ይህ ደግሞ ከችግሮች ውስጥ ለመውጣት ቀላል መንገድን የሚሻ ሰው ድምፅ (ንግግር) አይመስልም። «ኢዮብ ጌታ የሚሠራባቸውን ወቅቶች አያውቅም ነገር ግን በመልካምነቱ መጽናቱን ቀጠለ፤» በማለት ሲ. ኤች. ስፐርጀን ተናግሮአል።

የኢዮብ ሦስት ማረጋገጫዎች (12-14)

የሶፋር ንግግር አጠር ያለ ነበር፤ ነገር ግን የሶፋርን ጥያቄዎች አንድ በአንድ ለመመለስ ለኢዮብ ረጅም ጊዜ ወስዶበታል። ኢዮብ እርሱ ስለ እግዚአብሔር እንደማያውቅ ሶፋር ባቀረበው በሁለተኛው ክስ ላይ መናገር ጀመረ (ኢዮብ 11:5-12)። እነርሱ እንዳላቸው ሁሉ እንዲሁ እርሱም እውቀትና መረዳት እንዳለው ኢዮብ አረጋገጠላቸው (ኢዮብ 12)። ከዚያም ኢዮብ በደለኛ የሆነ ኃጢአተኛ ስለ መሆኑ (11:1-4) ሶፋር ላቀረበው የመጀመሪያ ጥያቄ ምላሽ ሰጠ። ኢዮብ በድጋሚ ታማኝነቱን አጸና (ኢዮብ 13)። ከዚያም ኢዮብ የሶፋርን ሦስተኛ ክስ፤ ማለትም አሁንም ተስፋ አለ የሚለውን (11:13-20)፤ አጣብቂኝ ውስጥ በመጨመር ንግግሩን ደመደመ። በኢዮብ 14፤ ኢዮብ ተስፋው መትነኑን ተቀበለ።

(1) የእግዚአብሔር ታላቅነት (ኢዮብ 12)። በመጀመሪያ፤ ኢዮብ ከእርሱ ይልቅ እነርሱ ብዙ እውቀት እንዳላቸው የተናገሩበትን

የጓደኞቹን አሳብ አጣብቂኝ ውስጥ ጨመረው። እውነት ነው፤ በዕድሜ ከኢዮብ የሚበልጡ ታላላቆች ነበሩ፤ ነገር ግን ዕድሜ ለጥበብ መኖር ዋስትና አይደለም። የወጣቶች ጅሎች እንዳሉ ሁሉ፤ የሽማግሌዎች ጅሎችም እንዲሁ አሉ።

ከዚያም፤ ኢዮብ የእርሱ ስሜት ሊሰማቸው ባለመቻሉ እንዲሁም እርሱን መሳለቂያ ስለ ማድረጋቸው ገሠጸቸው። እርሱ ጸድቅና ቅን እንደ ሆነ ይሰማዋል፤ ይህም ደግሞ እግዚአብሔር ስለ ኢዮብ የተናገረበት መንገድ ነው (1:1፤8፤ 2:3)። «የደላቸው በመክራ ያፌዛሉ፤ እግሩ የተንሸራተተውንም ይገፈትራሉ። የቀማኞች ድንኳን አይታወክም፤ አምላካቸውንም በእጃቸው ይዘው አይዞሩም፤ እግዚአብሔርንም እያስቁጡ በሰላም ይኖራሉ» (12:5-6)። ሶፋር ጥበብ ለሰው ቅርብ አይደለችም ብሎ ተናግሮ ነበር (11:7-9)፤ ነገር ግን ኢዮብ የእግዚአብሔር ፍጥረታት ሊያውቁት የሚስፈልጓቸውን ነገሮች ሊያስተምሩዋቸው እንደሚችሉ ተናገረ (12:7-11፤ ዘፍጥ. 1:26-28 ተመልከት)። የእግዚአብሔር እጅ ሁሉንም ነገር እንደ ሠራ ደግሞም ሁሉንም ነገር ደግፎ እንደ ያዘ «ያልሠለጠነ» እንሰሳት እንኳ ያውቃሉ። በእርግጥ፤ ኢዮብን ለመክሰስ የሚጠቀሙበት ያው እስትንፋሳቸው ለእነርሱ የተሰጠ የእግዚአብሔር ስጦታ ነበር፤ ደግሞም ያለ ፈቃዳቸው ሊያስወግደው ይችላል። እግዚአብሔር ለወንዶችና ለሴቶች ምግብን ቀምሰው የሚያጣጥሙበትን ችሎታ ሰጣቸው። ቃሎችን ለመገምገም እንዲሁም እውነትን ለመለየት የበለጠ ችሎታ እንኳ አይሰጣቸውምን (ኢዮብ 12:11)?

በቍጥር 12-25፤ ኢዮብ የእግዚአብሔርን ጥበብና ኃይል ይዘረዝራል። ቍጥር 12 እግዚአብሔርን የሚጠቅስ ይመስላል፤ ይህም «ከጥንት የነበረው» «ረጅም ዘመናትን የኖረው» በሚል ተገልጿል። እነዚህን የመለኮት ስሞች የተሞክሮ ዘመናቸው እጅግ ብዙ እንዳስተማራቸው የሚያስቡትን የዕድሜ ባለጸጋ የሆኑትን የኢዮብን ጓደኞች የሚገሥጹ ናቸው!

ኢዮብ እግዚአብሔር በፍጥረት ላይ በሚያደርጋቸው ነገሮች ሁሉ ሙሉ በሙሉ ባለ ሥልጣን (ቍ. 14-15) እንዲሁም በሰዎች ላይ የሚያደርጋቸውን ነገሮች ሁሉ (ቍ. 16-25) ነቅሶ አወጣ። እርሱ ያፈረሰው ነገር ተመልሶ ሊገነባ አይችልም፤ እርሱ

የቁለፈው ነገር መከፈት አይችልም (ራእይ 3:6-8)። እርሱ ጸድቅን ወይም ጐርፍን ሊልክ ይችላል፤ ደግሞም ማንም ሰው ሊገታው አይችልም (ኢዮብ 12:15)። የሚያደርገውን ነገር የሚያሳውቀው ጥበብ አለው፤ ደግሞም ሊያከናውነው ኃይሉ አለው (ቍ. 13፤ 16)።

በሰዎች ላይ ባለው የበላይነት፤ ደረጃቸው የቱም ይሁን፤ እግዚአብሔር ሁሉን የሚቁጣጠር ነው። የኢዮብ ክርክር በሕይወት ውስጥ ያሉ ሁሉም ዓይነት ሰዎች አስቸጋሪ ሁኔታዎችን ይለማመዳሉ፤ ምክንያቱም እግዚአብሔር ደስ የሚያሰኘውን ነገር ማድረግ ይችላል። እርሱ በሰዎች መካከል አያደላም፤ ደግሞም በሰዎች መካከል ፤ ሀብትና ምኅበረሰቡ ውስጥ ባላቸው ደረጃ ሥልጣን የሚደነቅ አይደለም።

ለምሳሌ፤ የእግዚአብሔር ፈቃድ ከሆነ፤ የንጉሥ አማካሪዎች ሥልጣናቸውንና ሀብታቸውን ሊያጡ ይችላሉ፤ ደግሞም ፈራጆች/ዳኞች ሊነሆኑና ሊያብዱ ይችላሉ። እንደ እውነቱ ከሆነ፤ የእራሳቸው የነገሥታት አበራት ይፈታል፤ (ይህም የሥልጣናቸው ምልክት ነው)። ደግሞም ካህናት («መሳፍንት» ቍ. 19) ይገለበጣሉ። ደግሞም ምርኮኞች ይሆናሉ። ልክ እንደ አማካሪዎችና ሽማግሌዎች ያሉ ጠቢባን ሰዎች ጸጥ እንዲሉ ይደረጋል (ቍ. 20)፤ ደግሞም ልዑላን እና ኃያላን (ቍ. 21) ክብራቸውንና ብርታታቸውን ያጣሉ።

ነገር ግን እግዚአብሔር በሕዝቦችም ሆነ በግለሰቦች ላይ ሉዓላዊ (የበላይ) ነው (ቍ. 23-25፤ ዳን. 2:20-22፤ የሐዋ. 17:24-28)። እንድን ሕዝብ (እገር) ሊያሳድገው ወይም ሊያጠፋው ይችላል፤ ወይም ነፃነት ሊሰጠው አሊያም በባርነት ሊተወው ሥልጣን አለው። እርሱ ይህን ለማድረግ የሚወስደው እርምጃ ጥበብን ከመሪዎች በመንጠቅ ነው፤ ደግሞም የአገሩ/ሕዝቡ ጥፋት የተረጋገጠ ይሆናል። ኩሩ ሕዝቦች ይህን መልእክት መስማት አይወድዱም። ከሄኖክ ከተማ ጀምሮ (ዘፍጥ. 4:16-18) የባቢሎንን ግንብ ጨምሮ (11:1-9)፤ የሰው ልጅ ነገሮችን ከእግዚአብሔር ውጭ ለመገንባትና ለማስተዳደር እየሞከረ ቆይቷል፤ ፍጹሙ ግን ሁልጊዜ፤ ውድቀትና ፍርድ ሆኗል።

(2) የኢዮብ ታማኝነት (ኢዮብ 13)። በዚህ የመከላከያው

ክፍል፤ ኢዮብ በመጀመሪያ በሦስቱ ጓደኞቹ የተሰማውን ተስፋ መቀረጥ ይገልጻል (ቊ. 1-12)፤ ከዚያም በጌታ ላይ ያለውን እምነት ዐወጀ (ቊ. 13-17)፤ በመጨረሻም ደግሞ እግዚአብሔር ወደ እርሱ እንዲመጣ እንዲሁም ጉዳዩ ለእንዴ እና ለመጨረሻ ጊዜ እንዲቋቋም ያለውን ምኞት ያቀርባል (ቊ. 18-28)።

በስጦት (ቊ. 1-12)። የኢዮብ ጓደኞች ለእርሱ መጽናኛዎቹ አልነበሩም። ከኢዮብ በተሻለ እግዚአብሔርን እንደሚያውቁ በማሰብ እንደ ዳኞች የላቀ ስፍራን ወሰዱ። በነዚህና በሥቃዩ ከእርሱ ጋር አልቆሙም። ኢዮብ «ሐሰትን የሚለብጡ»፤ «ጥቅም የሌላቸው ሐኪሞች»፤ እንዲሁም «አሳች በሆነ መልኩ ለእግዚአብሔር ጥብቅና የቆሙ» ብሎ ጠርቷቸዋል።

የምትለብጡ (ቊ. 4) የሚለው ቃል «የሚሸፋፍኑ» ማለትም ጭምር ነው። ትውፊታዊ አሳባቸውን አጽንተው ሲጠብቁ ሳሉ አስቸጋሪ ዕንቅፅልሾችን ያስወግዱ ዘንድ በውይይታቸው (በንግግራቸው) ላይ የሕይወታቸው ሁኔታን ሐሰታቸውን ይሸፋፍሱ [መዝ. 118 (119):69]። አንድ ነገር ላይ ላዩን ይመለከቱታል ደግሞም ወደ እግዚአብሔር እውነት ጠልቀው አይገቡም ወይም የኢዮብን ስሜት በጥልቀት መረዳት አይችሉም። ላይ ላዩን በሚደረግ ቅኝት ላይ የተመሠረተ ማማከር የሚፈይደው ኢምነት ነው። ሰዎችን የምንረዳ ከሆነ፤ በጥልቀት መዝለቅ አለብን፤ ነገር ግን ይህ ፍቅርን፤ ድፍረትን፤ እና ትዕግሥትን ይጠይቃል።

ልክ እንደ ሐኪሞች፤ ያደረጉት ምርመራ ስሕተት ነበር፤ ስለዚህም ደግሞ መድኃኒታቸው ጥቅሙቢስ ነበር (ኤር. 6:14፤ 8:11)። ደግሞም «ለእግዚአብሔር ጥብቅና እንደ መቆማቸው»፤ ጸጥ ቢሉ ይሻላቸዋል፤ ምክንያቱም ስለሚነጋገሩት ነገር ምንም አያውቁምና። እንደዚህ ያለ የተገደበና ጠባብ አስተሳሰብ (አመለካከት) ስለ እግዚአብሔር አላቸው፤ ደግሞም ስለ ኢዮብ እንዲህ ያለው በእውነት ላይ ያልተመሠረተ አመለካከታቸው፤ ነገራቸውን ሁሉ የሐሰት ፋብሪካ እንዲሆን አድርጎታል። እግዚአብሔር ገበታቸውን በሚገልብጥበትና በሚመረምራቸው ጊዜ ምንድን ነበር የሚሆኑት? (ሮሜ 14:1-13)። «ምሳሌዎቻችሁ የዐመድ ምሳሌዎች ናቸው፤ መከላከያችሁም የጭቃ ምሽግ ነው»

(ኢዮብ 13:12፤ አ.መ.ት)። ሦስቱ ጓደኞች ያስቡዋቸው የነበሩት የእውነትን መሠረታዊ አባባሎች ነው፤ እነዚህም የጥንት እሳቶች ከሚሞቁበት፤ ከሚሰበሰቡ የሽክላ ዕቃዎች ዐመድ ብቻ የሚገኙ ነበሩ። ጥሩ አማካሪ ከመልካም ትውስታ የሚበልጡ ብዙ ነገሮች ያስፈልጉታል። እርሱ ወይም እርሷ ዛሬ ላሉ ሰዎች ፍላጎቶች እውነቱን እንዴት ማዘመድ እንደሚችሉ ለማወቅ ጥበብ ያስፈልጋቸዋል።

አዋጅ (ቊ. 13-17)። ይህ በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ ከምናገኘው የእምነት አዋጆች ትልቁ ነው፤ ነገር ግን በእራሱ ዐውድ ሊረዱት ያስፈልጋል። ኢዮብ እንዲህ እያለ ነበር፡- «ነገሪን በቀጥታ ወደ እግዚአብሔር አቀርባለሁ ደግሞም ታማኝነቴን አረጋግጣለሁ። እግዚአብሔርን በመቅረቤ ሕይወቴን በእጆቼ ላይ አድርጌአለሁ፤ ምክንያቱም እኔን ሊገድለኝ ይችላል። ነገር ግን የማይጥለኝ ከሆነ ግብዝ እንደ ሆንሁ የተናገራችሁት ከንቱ ነው።» በኋላም፤ ኢዮብ መሐላ ያደርጋል ደግሞም ፍርድን እንዲያስተላልፍ እግዚአብሔርን አጥብቆ ይጠይቃል (ኢዮብ 27)። እግዚአብሔርን በግል መቅረብ ትልቅ የእምነት ተግባር ነው (ዘጸአት 33:20፤ መላ. 13:22-23)፤ ነገር ግን ኢዮብ የሚያገኛቸውን መልካም ዕድሎች በመጠቀም ረገድ ያለውን ታማኝነቱን እርግጠኛ ነበር። ለነገሩ፤ ምንም ባያደርግም፤ ይሞታል፤ ደግሞም በእግዚአብሔር የተጣለ ከሆነ፤ ይሞታል፤ ነገር ግን እግዚአብሔር የእርሱን ትክክለኛነት የሚያረጋግጥበት ዕድል አለ።

ፍላጎት (ቊ. 18-20)። እነዚህ ቃሎች ለእግዚአብሔር የቀረቡ ናቸው። ኢዮብ ነገሩን አዘጋጅቶአል (ቊ. 18፤ አ.መ.ት) ደግሞም እንደሚያሸንፍ እርግጠኛ ነበር። ኢዮብ ሁለት ፍላጎቶች ነበሩት፡- እነርሱም የቅጣት እጁን እንዲያስወግድለትና ለእርሱ ዕረፍትን እንዲሰጠው፤ ደግሞም እንዲህ ባለ በማያስፈራ መንገድ እግዚአብሔር ወደ እርሱ እንዲመጣ መፈለጉ ነበር። ኢዮብ በፍርድ ችሎት ላይ እንዲገናኙ፤ እግዚአብሔርም በኢዮብ ላይ ያለውን ነገር እንዲያቀርብ፤ ኢዮብም በእግዚአብሔር ላይ ያለውን ነገር እንዲያቀርብ እየጠየቀው ነበር። በቊ.ጥር 22 ላይ፤ ኢዮብ በመጀመሪያ የመናገርን አማራጭ ለእግዚአብሔር ይሰጠዋል፤

ኢዮብ እግዚአብሔርን ስለ ምንድን ነው በፍርድ ችሎት ሊያገኘው የፈለገው? እግዚአብሔር ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ በኢዮብ ላይ ያለውን ነገር እንዲያቀርብ ኢዮብም በሕይወቱ ያለና እንደዚህ ያለ ብዙ መከራ ለመቀበል ያደረገውን ኃጢአት ያውቅ ዘንድ ነው። «እግዚአብሔር ስለ ምንድን ነው እጅግ በጣም የሚከታተለኝ?» ሲል ኢዮብ ጠየቀ። «እንደ ጠላት ይመለከተኛል፤ ነገር ግን እኔ፤ በንፋስ ውስጥ ያለሁ፤ የቅጠል ግንጣይ፤ ለምንም ነገር የማይጠቅም ገለባ ነኝ። እኔ የበሰበሰ እንጨት ቊጥጭ እንዲሁም ብል የበላው ጨርቅ ነኝ፤ ይሁንና እግዚአብሔር እኔን እንደ ጦር ምርኩኛ ይመለከተኛል ደግሞም በየደቂቃው ይጠባበቀኛል።» በሂደቱ የገዛ ሕይወቱን እንኳ የሚያጣ ቢሆንም፤ ለጉዳዩ እልባት ለመስጠት ጊዜው እንደ መጣ ተሰምቶታል።

(3) የኢዮብ ተስፋ ቢሰነት (ኢዮብ 14)። ኃጢአቱን በማወቅና ንስሐ በመግባት ብቻ ተስፋ እንዳለው ለኢዮብ ሶፋር አረጋግጦለታል (ኢዮብ 11:13-20)። ነገር ግን ሶፋር በኢዮብ ሁኔታ ውስጥ አልነበረም! ከኢዮብ አመለካከት አንጻር፤ የወደፊት ጊዜው ደማቅ አልነበረም። ከቊጥር 1-12፤ በዚህ ዓለም የሰው ተስፋ-ቢስ ሁኔታ ምን እንደሚመስል ብዙ ሥዕላዊ መግለጫዎችን በመጠቀም አሳይቷል። እርሱ በቅርቡ እንደሚቆረጥ አበባ ነው፤ ቀስ በቀስ እንደሚጠፋ ጥላ ነው፤ በጊዜው የተቀጠረና በሌላ እንደሚተካ ቅጥ ረኛ ሰው ነው። እግዚአብሔር የዘመናችንን ወሰን ያውቃል [7:1፤ 14:5፤ መዝ. (138) 139:16]። እራሱን መግደል የሞትን ቀን ያሳጥር ይሆናል፤ ነገር ግን ማንም ሰው እግዚአብሔር ለእርሱ/ለእርሷ ያበጀላቸውን ወሰን ማለፍ የለባቸውም።

ሰው አበባ፤ ጥላ እና አገልጋይ ብቻ ከሆነ፤ እግዚአብሔር ስለ ምን ትኩረት ሰጠው? ሕይወት እጅግ አጭር ስለ ሆነች፤ የሰውን አጭር ዘመን የገዘን እና የሥቃይ እንዲሆን እግዚአብሔር ለምን ይፈቅዳል? «ከእርሱ ራቅ ደግሞም ብቻውን እንዲሆን ተወው» በማለት ኢዮብ ይጸልያል (ኢዮብ 14:6፤ ኢ.መ.ት)። «አጭሩ ዘመኔ ከማለቁ በፊት ጥቂት የደስታ ጊዜ ይነረኝ!» (አጠር ባለ መልኩ የተቀመጠ)።

የኢዮብ ጠንካራ የሆነ ሥዕላዊ መግለጫው ዛፍ ነው (ቊ. 7-12)። ቊጥሮች፤ ሥሩ በውስጡ ይኖራል፤ ደግሞም ዛፉ እንደ ገና

የሚለመልምበት ዕድል አለ። ለዛፉ ተስፋ አለ፤ ለሰው ግን የለም። በሚሞትበት ጊዜ፤ የሚተወው ምንም ምልክት የለም። ሰው እንደሚተንን እና ወደ መሬት እንደሚሰርግ ውኃ ነው፤ እንደገና ተመልሶ አይመጣም (ቊ. 11፤ 2ኛ ሳሙ. 14:14)። ሰው በምሽት ይተኛ ይሆናል ደግሞም በማለዳ ይነቃል፤ ነገር ግን ለሞት በሚተኛበት ጊዜ፤ እንደ ገና ለመንቃቱ ዋስትና የለውም።

እያንዳንዱ አማኝ ልክ እንደ ኢዮብ የወደፊቱን ሕይወት ምን እንደሚመስል የሚያሳይ አሁን እኛ በክርስቶስ እንዳለን ያለ መገለጥ የለውም (2ኛ ጢሞ. 1:10)። በብሉይ ኪዳን ያሉ አንዳንድ ምንባቦች ወደ ፊት ትንሣኤ እንዳለ ፍንጭ ይሰጣሉ (መዝ. 16:9-11፤ 17:15፤ ኢሳ. 26:19፤ ዳን. 12:2)፤ ነገር ግን ያነብባቸውና ይደነቅባቸው ዘንድ ከእነዚህ መጻሕፍት እንዳቸውም አልነበሩትም። «በውኑ ሰው ከሞት በኋላ ተመልሶ ሕያው ይሆናል?» (ኢዮብ 14:14)። ኢዮብ ይህን ጠቃሚ ጥያቄ ጠየቀ፤ ነገር ግን አልመለሰውም። በኋላም፤ ኢዮብ ስለ መጨው ትንሣኤ አንድ ትልቅ ዓረፍተ ነገር ያበጃል (19:25-26)፤ ነገር ግን እዚህ ነጥብ ላይ በተስፋ መቊረጥና ተስፋ በማድረግ መካከል እየዋዠቀ ነው።

በ14:13፤ ኢዮብ ከሙታን ዓለም፤ ከሲኦል እንዲመልሰው ለእግዚአብሔር ማሳሰቢያን ሰጠ። ምናልባት ኢዮብ ስለ ትንሣኤ እያሰበ አልነበረም፤ ነገር ግን በከሳሾቹ ፊት እግዚአብሔር ነፃ እንደሚያወጣው ለአጭር ጊዜ ወደ ምድር መመለስን እያሰበ ነበር። በእርግጥ፤ ዛሬ አንድ አማኝ እስከ መቤዝቸት ቀን ድረስ በመንፈስ ቅዱስ የታተመ ነው (ኡፌ. 1:13-14)፤ ደግሞም እግዚአብሔር በትንሣኤ ቀን ከልጆቹ አንዱን አይረሳም (1ኛ ቆሮ. 15:50-58)።

ኢዮብ እርሱ የእግዚአብሔር እጆች ሥራ እንደ ሆነ ጌታን ያስታውሰዋል (ኢዮብ 14:15)፤ ይህም ከዚህ ቀደም ያቀረበው መከራከሪያ ነበር (10:3)። ለፍጥረቱ እንክብካቤ በማድረግ ፈንታ፤ እግዚአብሔር የእርሱን ኃጢአቶች ከመዘገብ በቀር፤ ምንም እንደሚያደርግ ለኢዮብ የሚሰማው ይመስላል። እግዚአብሔር እርሱን እስከ መረመረውና በእርሱ ላይ የጥፋተኝነት ማስረጃ እስካሰባለበ ድረስ፤ ኢዮብ ምንም ዓይነት ተስፋ ሊኖረው ይችላል?

የኢየሱስን ኃጢአት በማንጸት ፈንታ፤ እግዚአብሔር እየከደናቸው ነበር ደግሞም ምን እንደ ሆኑ ለኢየሱስ እንኳ አይነግረውም!

«እንዲሁ የሰውን ተስፋ ታጠፋዋለህ» በማለት ኢየሱስ አጉረመረመ (14:19)፤ ደግሞም ነጥቡን ለማስጨበጥ ሁለት ምሳሌዎችን ተጠቅሞአል። ሰው ጠንካራ ተራራን ይመስላል፤ ነገር ግን ውኃው ቀስ በቀስ ዐለቱን ይሸረሸረዋል፤ በመጨረሻም ደግሞ ተራራው ይናዳል። ወይም የመሬት መንቀጥቀጥ በድንገት ዐለቶቹን ከአንድ ስፍራ ወደ ሌላ ስፍራ ያንቀሳቅሳቸዋል ደግሞም ተራራውን ይሰውጠዋል። ሞት ቀስ በቀስ ወይም በድንገት ሊመጣ ይችላል፤ ነገር ግን ይመጣል፤ እንዲሁም ሰው ቤተሰቦቹ ምን እያደረጉ እንዳሉ ምንም ነገር እስከማያውቅ ወደ ዓለም ይሄዳል። ኢየሱስ ከዚያ ገዘንና ሥቃይ ነፃ እንዲሆን አጥብቆ ተመኘ።

ሰዎች ኃይለኛ ገዘንና ሥቃይ በሚሰማቸው ጊዜ፤ የወደፊቱ ጊዜ ተስፋ-ቢስ እና እግዚአብሔርም እነርሱን የጣላቸው ስለመሆኑ በቀላሉ ይሰማቸዋል። ዝነኛው አሜሪካዊ የሥነ ልቡና ባለሙያ ካርል ሜኒንገር፤ ተስፋን «አራስን የመግደል ስሜት ዋና ጠላት የሆነ መሣሪያ» ብሎ ጠርቶታል። ተስፋ-አልባ ሰዎች ወደፊት የሚመለከቱት ነገር ስለሌለ፤ ነገር ግን የሚመለከቱት መከራንና ውድቀትን ስለሆነ፤ ሕይወት ሊኖሩት የሚያስችል ጥቅም የለውም የሚል ስሜት ይሰማቸዋል። ከመኖርና ለአራሳቸውም ሆነ ለሌሎች ሽክም ከመሆን ይልቅ መሞት ለእነርሱ የተሻለ ነው ሲሉ ይደመድማሉ።

ጀርመናዊው ፊላስፋ ፍሬድሪች ኒቴ ተስፋን «የሰው ልጆችን ሥቃይ የሚያስረዝም በመሆኑ፤ ከክፉዎች ሁሉ የባለ ክፉ» ሲል ጠርቶታል። ነገር ግን በኢየሱስ ክርስቶስ የሚያምን ግለሰብ በየዕለቱ የበለጠ አስደናቂ በሆነ ሁኔታ እያደገ በሚሄድ «ሕያው ተስፋ» ተካፋይ ይሆናል (1ኛ ጴጥ. 1:3።)

መት የሆኑ ተስፋዎች ይደበዝዛሉ፤ ምክንያቱም ሥር የላቸውም፤ ነገር ግን ሕያው የሆነ ተስፋችን እየታደሰ ይሄዳል፤ ምክንያቱም ሕያው በሆነው በክርስቶስ እና በሕያው ቃሉ ሥር የሰደደ ነው። የትንሣኤና በክርስቶስ ያለው የክብር ሕይወት ጉዞአችንን ለመቀጠል መንዝ አስቸጋሪ በሚሆንበት ጊዜ እንኳ ለእኛ ጠንካራ የሆነ መነሣሣት ነው (1ኛ ቆሮ. 15:58)።

ቻርለስ ኤል. አለን እንዲህ ሲል ጽፎአል፤ «አንድ ሁኔታ ወይም ሰው ተስፋ-ቢስ ነው በምትሉበት ጊዜ፤ በእግዚአብሔር ፊት በሩን በኃይል እየዘጋችሁት ነው።» ኢየሱስ ገና አሁንም በሩን አልዘጋም፤ ነገር ግን ወደ መዝጋቱ ተቃርቧል፤ ደግሞም ኃይሎች ከቆወንም አልረዱትም።

«የተስፋ አምላክ በመንፈስ ቅዱስ ኃይል በተስፋ እንድትበዙ በማመናችሁ ደስታንና ሰላምን ሁሉ ይመላሳችሁ» (ሮሜ 15:13)።

ለግል ምልከታ ወይም ለቡድን ውይይት የቀረቡ ጥያቄዎች

1. ዌርዝቢ እንዲህ አሉ፣ «መረጃ ከመገናኛ ጋር አንድ አይደለም፡፡» ይህ እውነት ሶፋር በቀላጣ በኢዮብ ላይ ተነሥቶ በተናገረው ስሕተት ላይ እንዴት ተግባራዊ ይሆናል?
2. እርሱ አንዳንድ ጊዜ በእኛ ላይ መጥፎ ነገሮች እንዲመጡ የሚፈቅድ መሆኑን ካወቅን፣ በእግዚአብሔር ላይ የሚኖረን መተማመን ምንድን ነው?
3. ልክ እንደ ሶፋር፣ አንዳንድ ጊዜ እያንዳንዱን የእግዚአብሔርን አቅጣጫ የምናውቅ የሚመስለን ለምንድን ነው?
4. ከእግዚአብሔር ምስጢራዊ ባሕርይ ጋር መገናኘትን ማጣት አደገኛነቱ ምንድን ነው?
5. እናንተ በሶፋር ስፍራ ብትሆኑ፣ ስለ እግዚአብሔር ለኢዮብ ምን ትሉታላችሁ?
6. ሲሠቃዩ ስላየሃቸው ሰዎች አሰብ። ከሥቃያቸው ለመገላገል

በሚጸልዩበት ጊዜ (ኢዮብ እንዳደረገው)፣ ተስፋ የሚያደርጉቱ ምን ዓይነቱን መገላገልን ነው?

7. ኢዮብ ተስፋ ያደርግ የነበረው ምን ዓይነት መገላገልን ነው?

8. ሥቃይ በእውነት ከእግዚአብሔር የመጣ ቅጣት እንደ ሆነ እንዴት ልናውቅ እንችላለን?

9. ኢዮብ ለቀቢጸ ተስፋ ያልተበገረበትን ምክንያት እንዴት ታብራራዋለህ?

10. በመከራና በችግር ፊት እንኳ ቢሆን ተስፋችንን አጽንተን ለመያዝ ከእኛ የሚጠበቅ ነገር ምንድን ነው?

ውይይት ወደ ክርክር ተለወጠ

(ኢዮብ 15-17)

«ሳረቤታችንን የምንመዝንበት ሚዛን አራሳችንን ከምንመዝንበት ሚዛን ጋር አንድ ዓይነት የሚሆነው ከስንት አንዴ ነው።»

- ቶማስ ኤ. ኮምፒስ

በዚህ በሁለተኛው ዙር ንግግር ወቅት፣ እነዚህ ሦስት ጓደኞች ኢዮብን ከመርዳት ይልቅ የኢዮብን ስሕተት ለማረጋገጥ ባደረጉት ትኩረት ላይ አሳቱ እየተጋጋሉ ሄደዋል። ለነገሩ፣ የገዛ አእምሮ ሰላማቸው አደጋ ላይ ነበር፤ ይሁን እንጂ እጃቸውን ወደ መስጠቱ አልተቃረቡም። ኢዮብ በእግዚአብሔር እየተቀጣ ያለ ጋጢአተኛ ካልነበረ፣ እንግዲያውስ ሦስቱ ጓደኞቹ ስለ እግዚአብሔር የነበራቸው ግንዛቤ ሁሉ ስሕተት ነበር። ነገር ግን ይህ በግለሰብ ላይ የሚመጣ መከራን በተመለከተ ለአራሳቸውም ምንም መከላከያ የላቸውም ማለት ነው! መታዘዝ የጤናና የብልጥግና ዋስትና ካልሆነ፣ እንግዲያውስ በኢዮብ ላይ የደረሰው ነገር በእነርሱም ላይ ሊደርስ ይችላል ይሆናል። አያድርስ ነው!

የማይታወቅ ቀልደኛ በአንድ ወቅት የሥነ መለኮት አዋቂን እንዲህ ሲል ገለጸው፡- «አንድ ዓይነት ሥውር በጨለማ ክፍል ውስጥ የሌላችን ጥቁር ድመት ፍለጋ ውስጥ ገባ ደግሞም አገኛት!» ነገር ግን እውነተኛ የሥነ መለኮት አዋቂ በቃሉ ውስጥ፣ በታሪክ ውስጥ እንዲሁም በፍጥረት ውስጥ ባለ በእግዚአብሔር መገለጥ ውስጥ ይመሳሰላል፤ ደግሞም የሚያስከፍለው ዋጋ የቱም ይሁን፣ በትሕትና እውነትን ይቀበላል።

ሦስቱ የኢዮብ ጓደኞች የሥነ መለኮት አዋቂዎች አይደሉም፤

ምክንያቱም፣ ሊያዩት የሚፈልጉትን የሥዕሉን አንድ ገጽታ ብቻ ተመልክተዋልና። በረጅሙ የባሕር ዳርቻ የሚኖረው ፈላስፋ፣ ኤሪክ ሆፊር እንዲህ ሲል ጽፎአል፡ «እኛ እጅግ ታላቅ ትኩረት የምንሰጣቸው ነገሮችን በተመለከተ የነጠረ እውቀትን ለመቀበል እናመነታለን።» በተጨማሪም ደግሞ እጅግ የምንፈራቸውን ነገሮችም በተመለከተ ዝንባሌያችን እንዲሁ ነው።

ኤልፋዝ፡- ሁለት ማስጠንቀቂያዎች (ኢዮብ 15)

በመጀመሪያ ንግግሩ (ኢዮብ 4-5)፣ ኤልፋዝ ለኢዮብ መጠነኛ ርኅራኄን አሳይቶት ነበር፤ ነገር ግን በዚህ በሁለተኛው የንግግር ክፍለ ጊዜ ምንም ዓይነት ትዕግሥትም ሆነ፣ ርኅራኄን አታገኙም። ምንም አዲስ አሳብም አታገኙም። ሰው ጋጢአተኛ ነው ደግሞም እግዚአብሔር ጋጢአተኞችን መቅጣት ይኖርበታል የሚለውን የቀደመውን የኤልፋዝን የክርክር አሳብ ብቻ ተደጋግሞ ታገኙታላችሁ (5:17-19)። ሁለት ማስጠንቀቂያዎችን ለኢዮብ ይሰጠዋል።

(1) ኢዮብ ጥበብ ይጉድለዋል (ኢዮብ 15:1-16)። ኤልፋዝ ይህን እንዴት ሊያውቅ ቻለ? የመጀመሪያው ነገር፣ የኢዮብን ቃል (ንግግር) መስማቱ ነበር (ቀ. 1-6) ደግሞም ንግግሩ ከንፋስ በቀር ምንም እንዳይደል ደርሶበታል። የኢዮብ አሳቦች «ባዶ የሆኑ ስሜቶች» እና «ጥቅም-አልባ ቃሎች» ብቻ ነበሩ (ቀ. 2-3፣ ኢ.መ.ት)። የኢዮብ ቃሎች ሞቃታማ በሆነ የበረሃ ንፋስ ከተሞላ ሆድ የመጡ ብቻ ነበሩ (ዮናስ 4:8) እንጂ እውነተኛ ጥበብን ከተሞላ ሰው ልብ የሚወጡ አልነበሩም። ኤልፋዝ በክርክር ወቅት ጥቅም ላይ የሚውለውን ከጥናታውያን ሥልቶች አንዱን እየተጠቀመ ነበረ - ይህም የተቃዋሚዎችህን የመከራከሪያ አሳብ መርታት ካልቻልህ፣ የሚናገራቸው ቃሎችን በማጥቃት እጅግ ብዙ የሆነ «ባዶ ወሬ» ብቻ እንደ ሆኑ አድርጋቸው።

ሳሙኤል ጆንስን የአሥራ ስምንተኛው ክፍለ ዘመን የእንግሊዝ «የሥነ ጽሑፍ ንጉሥ» ነበር፤ ይህ ሰው ከጓደኞቹ ጋር ለሰዓታት ቁጭ የሚልና ስለ ሁሉም ርእሰ ጉዳዮች የሚያወያይ ሰው ነበር። ነገር ግን ጆንስን ትክክልም ይሁን ስሕተት ሁልጊዜ ክርክሩን ማሸነፍ ነበረበት። ገጣሚውና ቲያትር ደራሲ አሊቨር ጎልድ

ሰሚዝ እንዲህ አለ:- «ከጆንሰን ጋር ክርክር ማድረግ አይቻልም፤ ምክንያቱም ሽጉጡ አልተኮሰ ካለው በሽጉጡ ሰደፍ መትቶ ይጥልሃል፤» ኤልፋዝም ልክ እንደዚሁ ነበር።

ኤልፋዝ የኢዮብን ቃሎች ያደመጠ ብቻ አልነበረም፤ ነገር ግን እነዚያ ቃላት ወዴት እንደሚመሩም ተመልክቶአል (ኢዮብ 15:4)። «እንተ ግን እግዚአብሔርን መፍራት ታጣጥላለህ፤ አምልኮተ እግዚአብሔርን ትከለክላለህ» (ቍ. 4፤ አ.መ.ት)። እግዚአብሔር ሁልጊዜ ክፉዎችን አይቀጣም እንዲሁም ቅኖችን አይባርክም ሲል ሁሉም ሰው ልክ ኢዮብ እንደሚያምነው የሚያምን ከሆነ፤ እንግዲያውስ ሰዎች እግዚአብሔርን ለመታዘዝ የሚኖራቸው ውስጣዊ አሳብ ምንድን ነው? ሃይማኖት ምንም ጠቃሚ አይሆንም! ነገር ግን ይህ የዲያብሎስ ሥነ መለኮታዊ አስተምህሮ ነው፤ እግዚአብሔር ኢዮብን በመጠቀም የሚዋጋው ዋነኛ ነገር ይህንን ነበር! ሰዎች እግዚአብሔርን የሚያገለግሉት ከዚያ ለሚያገኙት ነገር ሲባል ብቻ ከሆነ፤ እንግዲያውስ እግዚአብሔርን ከቆውንም እያገለገሉት አይደለም፤ እግዚአብሔርን አገልጋያቸው በማድረግ እራሳቸውን እየጠቀሙ ናቸው። ሃይማኖታቸው እራስ ወዳድነትን ለማስፋፋት የተበጀ ቅዱስ መሳይ የአሠራር ስልት እንጂ፤ እግዚአብሔርን ማክበሪያ አይደለም።

እግዚአብሔር እስራኤልን በጠራትና ከእርሷ ጋር ቃል ኪዳን በገባ ጊዜ፤ እግዚአብሔርን ለመታዘዝ መነሻ የሆነው የሕዝቡ ውስጣዊ አሳብ ቅጣትን ማፍራት ነበር። ሕጉን ከታዘዙ እግዚአብሔር ይባርካቸዋል፤ ካልታዘዙ ግን እርሱ ይቀጣቸዋል። ነገር ግን ይህ ሕዝቡ በመንፈሳዊ ረገድ ጨቅላ በነበሩበት ጊዜ ነበር፤ ይህም እግዚአብሔር እነርሱን እንደ ሕፃናት ልጆች አያያዝ በሚያይዘት በመጀመሪያው ወቅት (በመንፈሳዊ ሕፃንነት ወቅት) ነበር። ልጆች ሥነ ምግባርንና ግብረ ገብነትን ከሚረዱት በላይ ሽልማቶችንና ቅጣቶችን ይረዳሉ። ነገር ግን አዲሱ ትውልድ ከነፃን ለመግባት ዝግጁ በነበረበት ወቅት፤ ሙሴ እግዚአብሔርን ለመታዘዝ ከፍተኛ ውስጣዊ ስሜትን አሳድሮባቸው ነበር፤ ይህም ለእግዚአብሔር ያላቸው ፍቅርን ነው (ዘግግ. 6:4-5፤ 7:7፤ 10:12-16፤ 11:1፤ 13፤ 22፤ 19:9)። ከዚህ በኋላ ሕፃናት አይደሉም፤ ደግሞም እግዚአብሔር ይታዘዙት ዘንድ ሊያስፈራራቸው (ወይም

«ጉብ ሊሰጣቸው») አይገባም። ፍቅር የሕግ ፍጻሜ ነው (ሮሜ 13:8-10) ደግሞም ለመታዘዝ የሚሆን የላቀ ውስጣዊ መነሻ ነው (ዮሐ. 14:15)።

ኢዮብ ክፉ ልብ እንዳለው የኢዮብ ቃሎች ለኤልፋዝ ነግረውታል (ኢዮብ 15:5-6)። «በደልህ አፍህን ያስተምረዋል!» (ቍ. 5፤ ማቴ. 12:34-37 ተመልከት)። ኢዮብ ንጽሕናውን እያጸና ነበር፤ ነገር ግን ኤልፋዝ የኢዮብን ኃጢአተኝነት ለማረጋገጥ ቃሎቹን ይተረጉማቸው ነበር! እየተናገረው የነበረውን ነገር ወዳጆቹ በማያምኑበት ሁኔታ እንኳ ሳለ ለኢዮብ ምን ተስፋ አለው?

ኢዮብ ጥበብ ይጉድለዋል ምክንያቱም ተምክሮ የለውም (ኢዮብ 15:7-10)። በዚህ ነጥብ ላይ፤ ኤልፋዝ ወደ አሽሙር ተመለሰ፤ ሲናገረው የሚሻውን አንድ ልዩ እውቀት (መረዳት) ለመናገር የፈጠነበት ምክንያት ሌላው ማስረጃ ነበር። ይህ ደግሞ ሌላው የተከራካሪዎች መሸወጃ ነበር። አንድን ንግግርን ተቃውመህ መርታት በማትችልበት ጊዜ፤ ተናጋሪውን አፈዘበት። ኢዮብ እግዚአብሔር የፈጠረው የመጀመሪያው ሰው እንደ ነበረ አልተናገረም፤ ወይም እግዚአብሔር የሚተማመንበት መሆኑን፤ ወይም ጥበብ በሞኖፖል እንደይዝ አድርጎኛል አላለም። ኢዮብ ወዳጆቹ ከእርሱ ይልቅ በዕድሜ ባለ ጠጎች መሆናቸውን ያውቃል፤ ነገር ግን ዕድሜ ጥበብና ለመሆንህ ዋስትና አይደለም [32:9፤ መዝ. 118(119):97-104]።

በኤልፋዝ መረዳት መሠረት፤ የኢዮብ ዝንባሌ ስሕተት ነበር፤ ምክንያቱም እርሱ የእግዚአብሔርን እርዳታ አሻፈረኝ ብሎአልና (ኢዮብ 15:11-16)። ኤልፋዝ እራሱንና አስፈላጊውን መጽናናት ለኢዮብ ለማምጣት እንደ ተላኩ እንደ እግዚአብሔር መልእክተኞች ይመለከት ነበር። ቃሎቻቸው «በርጋታ የተነገሩ» ነበሩ (ቍ. 11፤ አ.መ.ት)፤ ነገር ግን የኢዮብ ንግግር በቀጣዩ የሚነገር ነበር። ሦስቱ ጓደኞች እግዚአብሔርን እያገለገሉ ነበር፤ ነገር ግን ኢዮብ እግዚአብሔርን እየተቃወመ ነበር።

ከዚያም ኤልፋዝ በመጀመሪያ ንግግሩ ያቀረበውን መልእክት ደግሞ ተናገረ (ቍ. 14-16፤ 4:17-19)። ኢዮብ ለመጀመሪያ ጊዜ ይህን ለመቀበል እንቢ አለ፤ ነገር ግን የበለጠ እየተሠቃየ ስለ ሄደ ምናልባት አሁን ይቀበለው ይሆናል። ሰማያት በእግዚአብሔር ፊት

ንጹሕ ካልሆኑ፤ በሰማይ የሚኖሩ መላእክትም እንደዚሁ ንጹሕ ካልሆኑ፤ የሰው ልጅ እንዴት ንጹሕ ነኝ ሊል ይችላል? ሰው ከኃጢአተኛ ባሕርይ ጋር ነው የተፈጠረው፤ ኃጢአትንም ይጠማል ደግሞም ኢዮብ ከዚህ የተለየ አይደለም። ይህ ሁሉ ለኤልፋዝ ሁለተኛ ማስጠንቀቂያ በሩን ከፈተለት።

(2) እግዚአብሔር በክፉዎች ላይ ይፈርዳል (ኢዮብ 15:17-35)። በመጀመሪያ ንግግሩ ኤልፋዝ የእግዚአብሔር ሰውን በረከት አስረድቷል (5:17-26)፤ ነገር ግን አሁን የእግዚአብሔር ሰው ስላልሆነ ሰው ያስረዳል። ኤልፋዝ እነዚህ ነገሮች የእርሱ አሳብ ብቻ እንዳልሆኑ፤ ነገር ግን ጥንታውያን ሰዎች ሁሉም ከእርሱ ጋር እንደሚሰማሙ ለኢዮብ በማስታወስ ጥንቁቅ ነበር። ኢዮብ ኤልፋዝ የተናገረውን የማይቀበል ከሆነ፤ ከአባቶቻቸው ጥበብ (እውቀት) ጀርባውን መልሶአል ማለት ነበር። ኤልፋዝ፤ «ትውፊት መሪ ነው እንጂ አሳሪ አይደለም» የሚለውን በመርሳት ከትውፊት በጣም ጥንካሬን ያገኘ ሰው ነበር (ደብሊው. ሶመርሴት መውፋም)።

ይህን ስለ ክፉው ሰው የሚናገር ዝርዝር በምታነብበት ጊዜ፤ ኤልፋዝ ስለ ኢዮብ እየተናገረ እንደ ሆነ ታስተውላለህ። ኢዮብ በሥቃይ፤ በጨለማ፤ በችግር፤ በምሬት እና በፍርሃት ውስጥ ነበር። እግዚአብሔርን እየተቃወመ ደግሞም አግኝቶት በደለኝነቱን እንዲያረጋግጥለት እየጠየቀ ነበር። እሳት የኢዮብን በጎች በላች (1:16፤ 15:30፤ 34)፤ አደጋ-ጣዮች ግመሎቹን ወሰዱ (1:17፤ 15:21)፤ ያለውን ሀብት ሁሉ አጣ (ቍ. 29)፤ ደግሞም የትልቁ ልጁ ቤት በዐውሎ ነፈስ ፈረሰ እንዲሁም በዚያ የነበሩ የኢዮብ ልጆች ሁሉ ጠፉ (1:19፤ 15:28)። ኤልፋዝ በአቀራረቡ ሁሉ አሳች አልነበረም፤ ሀላቸውም ስለ ኢዮብ እየተናገረ እንደ ነበረ ያውቃሉ።

ነገር ግን በመደምደሚያ ቃሎቹ (ቍ. 34-35)፤ ኤልፋዝ ከሁሉም ከባድ የሆነ ነገር ተናገረ፡- ኢዮብን ግብዝና አምላክ የለሽ ሰው ብሎ ጠራው፤ እንዲሁም በእርሱና በአሳቡ ላይ ለመጣው ለቆቃ እርሱን ጥፋተኛ አደረገው። ኢዮብ በምሥጢር ኃጢአትን «ፀንሶአል»፤ ኃጢአት ደግሞ መከራንና ሞትን ወልዳለች (ያዕቆብ

1:14-15፤ ኢሳ. 59:4፤ መዝ. 7:14)። «ማጎፀናቸው ክፋትን ይፀንሳል» የሚለው ለኢዮብ 15:35 አዲሱ መደበኛ ትርጉም የሰጠው ትርጉም ነው፤ ደግሞም «ማጎፀን» በሚል የተተረጎመው ቃል በቍጥር 1 ላይ «ሆድ» ከሚለው ጋር አንድ ነው። በኤልፋዝ መረዳት መሠረት ኢዮብን ኤክስሬይ ብታነሡት ልታገኙት የማትችሉት የሞቀ አየርና ኃጢአት ብቻ ነው፤ በኢዮብ ሦስት ጓደኞች ንግግር ውስጥ ግብዝ የሚለው ቍልፍ ቃል ነው። በልዳዶስ ኢዮብ ግብዝ ነው ብሎአል (8:13)፤ ደግሞም ሶፋርና ኤሊሁ ሁለቱም መሪ አሳቡን ይቀበላሉ (20:5፤ 34:30፤ 36:13)። በእርግጥ፤ ኢዮብ ክሱን ክዶአል (13:16፤ 17:8፤ 27:8) ደግሞም ይህ እውነት እንደ ሆነ እግዚአብሔርም ሆነ የእርሱ ጓደኞች ሊያረጋግጡት እንደማይችሉ በክርክሩ ላይ ተናግሮአል።

ኤልፋዝ በክፉዎች ላይ ስለሚመጣው የእግዚአብሔር ፍርድ አስመልክቶ በተናገረው ንግግር ላይ ያለው ችግር፤ ይህ በዚህ ሕይወት ሁልጊዜ የሚከሰት አለመሆኑ ነው። ብዙ የእግዚአብሔር ሰዎች መከራን ሲለማመዱና የወደቁ ሲመስሉ፤ ብዙ ክፉ ሰዎች በዚህ ምድር ደስተኛና ስኬታማ ሆነው ያልፋሉ። በመጨረሻ ክፉዎች የሚሠቃዩ እንዲሁም የእግዚአብሔር ሰዎች የሚባረኩ መሆናቸው እውነት ነው። ነገር ግን በመካከሉ፤ የዚህ ተቃራኒ ዘወትር ተከስቶ ይታያል (መዝ. 73፤ ኤር. 12:1-4)። በተጨማሪም፤ እግዚአብሔር ለመልካም ሰዎችና ለክፉዎች ፀሐይን ይሰጣል ደግሞም በጻድቃንና በኃጢአተኞች ላይ ዝናብን ያዘንባል (ማቴ. 5:45)። እርሱ ስለ ኃጢአተኞች ይታገላል (2ኛ ጴጥ. 3:9) ደግሞም ወደ ንስሐ ሊመራቸው መልካምነቱን ይጠብቅላቸዋል (ሮሜ 2:4፤ ሉቃስ 15:17-19)።

በዚህ ሕይወት እግዚአብሔር በኃጢአተኞች ላይ የሚልከው ትልቁ ፍርድ የገዛ መንገዳቸውን እንዲከተሉ መፍቀድ ነው። «ዋጋቸውን ተቀብለዋል» (ማቴ. 6:2፤ 5:16)። ከእግዚአብሔር ጋር ያልቆሙ ሰዎች ብቸኛው ሰማይ (መንግሥተ ሰማይ) በምድር ላይ ያላቸው ደስታ ነው፤ ደግሞም ይህ ደስታ እንዲኖራቸው የእግዚአብሔር ፈቃድ ነው። የእግዚአብሔር ሰዎች ሊቀበሉት ያለባቸው መከራ በዚህ ምድር ላይ ያለው ነው፤ ምክንያቱም በመንግሥተ ሰማይ ሥቃይ ወይም ልቅሶ የለም። በተጨማሪም፤

የእግዚአብሔር ሕዝቦች አሁን የሚቀበሉት መከራ ለእነርሱ በጉነት ይሠራላቸዋል ደግሞም አንድ ቀን ወደ ክብር ይመራቸዋል (1ኛ እጥረት 1:6-8፤ 5:10፤ 2ኛ ቆሮ. 4:16-18፤ ሮሜ 8:18)። እኔ ልፋዝ እና ባዶች ሁሉም ግራ የተጋባ ሁኔታ ውስጥ ነበሩ።

የኢዮብ፡- ሦስት ጥያቄዎች (16-17)

የኢዮብ ምላሽ ሦስት ልብን የሚነኩ ጥያቄዎችን ማቅረብ ነበር፡- የመጀመሪያው፤ እንዲያዝነሉት ለባዶች ያቀረበው አቤቱታ ነው (ኢዮብ 16:1-14)፤ ከዚያም ፍትሕን እንዲያስፍን ለእግዚአብሔር ያቀረበው አቤቱታ ነው (ቊ. 15-22)፤ እንዲሁም በመጨረሻ የሕይወቱ ማብቂያ እንዲሆንና ከመከራ እንዲገላገልው ለእግዚአብሔር ያቀረበው አቤቱታ ነው (17:1-16)።

(1) እንዲያዝነሉት የቀረበ ልመና (ኢዮብ 16:1-14)። የኢዮብ ባዶች አሁንም እርሱ ካለበት ሁኔታ ጋር እራሳቸውን አላገናዘቡም፤ የሚሰማው ሥቃይ አልተሰማቸውም ወይም የገጠመውን ግራ መጋባት አልተረዱም። ኢዮብ ቀድሞውንም «የማያዛልቁ ጆረቶች» (6:15ን ተመልከት) ደግሞም «የማይረቡ ሐዚሞች» (13:4፤ አ.መ.ት) ብሏቸዋል፤ ነገር ግን አሁን «የምታስጨንቁ እጽናኞች» (16:2) ይላቸዋል። እርሱን ለማጽናናት የሚያደርጉት ጥረት ሁሉ የበለጠ ያስጨንቀው ነበር፤ «እንደ እናንተ ያሉ ወዳጆች ያሉት ሰው፤ ምን ጠላት ይሻል?» ከሚለው አባባል ጋር የሚሄዱ ናቸው።

ኢዮብ እነርሱ በእርሱ ስፍራ ቢሆኑ ኖሮ፤ ለእርሱ ከሚያሳዩት የበለጠ አያያዝ ያሳያቸው ነበር። ረጅም ንግግር በማድረግ ፈንታ፤ የማጽናኛ ቃሎችን ይሰጣቸው ነበር። ከልቡ ያዳምጣቸውና ሽክማቸውን ለመሸከም ይጥር ነበር። አንዳንድ ጊዜ፤ ሌሎችን እንዴት ማገልገል እንዳለብን ለመማር ጎዘኔታ የሌላቸው ወገኖች እኛን በተሳሳተ መልኩ የሚረዱበትን ተሞክሮ ማግኘት ይኖርብናል። ይህ ለኢዮብ አዲስ ልምምድ (ተሞክሮ) ነበር፤ እንዲሁም ከዚህ የላቀውን ለማግኘት ይጥር ነበር። ይሁን እንጂ፤ ኢዮብ ተናገረም ጸጥ አለም፤ እርሱ በመሠቃየት ላይ ያለ ሰው ነበር (ቊ. 6)።

የፍቅር ርኅራኄ እንዲያሳዩ ሲለምናቸው፤ ከእግዚአብሔር ስለ ተቀበላቸው ነገሮች ኢዮብ ለወዳጆቹ ነገራቸው (ቊ. 7-14)።

ኢዮብ በመከራ ደቅቶአል፤ ቤተሰቡ ጠፍቶአል፤ እርሱ የመንመን እና በሽተኛ ነው። ሰዎችም እግዚአብሔርም ሁለቱም አጥቅተውታል። ኢዮብ እግዚአብሔር በጀርባው ላይ ዒላማን እንዳስቀመጠና የእያንዳንዱ ሰው ቀስት በእርሱ ላይ እንደሚያርፍ ይሰማው ነበር፤ ዕረፍት የሚባል ነገር የለም፤ ልክ ዕረፍት እንደ ሌላው ጦረኛ እግዚአብሔር እርሱን በጥብቅ ይከታተላል። «እኔ እግዚአብሔርን አላጠቃሁትም እርሱ አያጠቃኝ ነው!» እግዚአብሔር ጠላት ሆኖት ነበር (16:9፤ 13:24)፤ ደግሞም ኢዮብ እውነቱ እንዲወጣ የሚያደርገው ነገር የለም። ኢዮብ ወደ ላይ ቢመለከት፤ እግዚአብሔር በእርሱ ላይ በተቃውሞ ተነሥቶ ያገኘዋል። ዙሪያውን ቢመለከት፤ ወዳጆቹ በእርሱ ላይ በተቃውሞ ተነሥተው ያገኛቸዋል። ወዴት ይዙር?

(2) ስለ ፍትሕ የቀረበ ልመና (ኢዮብ 16:15-22)። ለእግዚአብሔር ጥቃት ኢዮብ እንዴት ያለ ምላሽ ይሰጥ? ማቅ ለብሶአል፤ እራሱን በማዋረድና በጸጸት ያለቅሳል፤ ደግሞም ፊቱን በእፈር ውስጥ ቀብሮአል። ከኤልፋዝ ክስ ባሻገር (15:4-6)፤ እርሱ በእግዚአብሔር ፊት ጸድቅ እንደ ሆነ ደግሞም እግዚአብሔር ጸሎትን እንደሚሰማ (16:17) ያውቃል።

ኢዮብ ግራ ተጋብቷል። መከራው እጅግ ከመብዛቱ የተነሣ፤ መሞትን በጽኑ ተመኝቶአል፤ ነገር ግን እራሱን ነፃ ከማውጣቱ ወይም እግዚአብሔር ነፃ ሲያወጣው ከማየቱ በፊት ለመሞት አይፈልግም። ይህም በቊ.ጥር 18 ላይ ያሰማውን ጩኸት ይገልጻል፤ «ምድር ሆይ፤ ደሜን አትክደኝ፤ ለጩኸቴም ማረፊያ አይሁን።» ጥንታውያን ሰዎች የንጹሐን ተጠቂዎችን ደም ስለ ፍትሕ ወደ እግዚአብሔር ይጮኻል (ዘፍጥ. 4:8-15) እንዲሁም የሙታን መናፍስት ፊሳውን በሆነ መልኩ እስከሚቀብር ድረስ (ኢሳ. 26:21) ዕረፍት-አልባ ናቸው ብለው ያምናሉ። ኢዮብ የሞተ ቢሆን እንኳ፤ በኔታ ጸድቅነቱ እስኪመሰክርለት ድረስ ዕረፍት-የለሽ ነበር የሚሆነው።

ኢዮብ በተደጋጋሚ ያሰማው ጩኸት በእግዚአብሔር ፊት ቅን የሆነ ፍርድ እንዲፈረድለት ነበር (ኢዮብ 9:1-4፤ 14-16፤ 19-20፤ 28-35፤ 10:2፤ 13:6-8፤ 19)። በእግዚአብሔር ዙፋን ፊት ወክሎት የሚገኝ ባለ መኖሩ ምክንያት ሰቆቃውን አሰማ (9:33)። ከባዶች

የቱም ሊረዳው አልቻለም፤ ስለዚህ ብቸኛው ተስፋው፤ በሰማይ ያለ እግዚአብሔር የሚረዳው እንደዚሁም ለታማኝነቱ ምስክርነት የሚሰጥ መሆኑ ነበር (16:19)። ነገር ግን ኢዮብ እርሱን ተክቶ በእግዚአብሔር ፊት የሚለምንለት አንድ ሰው ያስፈልገዋል (ቁ. 21)።

ክርስቲያን የሆኑ አማኞች ይህ ሰማያዊ ጠበቃ በኢየሱስ ክርስቶስ አላቸው (1ኛ ዮሐንስ 2:1-2)። ልክ ለእኛ እንደሚማልድ ሊቀ ካህናት ክርስቶስ በምንፈተንበት ጊዜ የሚያስፈልገንን ጸጋ ይሰጠናል (ዕብ. 2:17-18፤ 4:14-16)። ብንወድቅ፤ ኃጢአታችንን በምንናዘዝበት ጊዜ ይቅር ሊለን እና ሊያድሰን፤ ዝግጁ የሆነ ጠበቃችን ነው (1ኛ ዮሐንስ 1:5-2:2)።

በእርግጥ፤ ኢዮብ ነገሩን በእግዚአብሔር ፊት የሚያቀርብ እና እርሱ ጻድቅ መሆኑን የሚያሳምን ጠበቃ አስፈልጎታል። ኢዮብ አንድ ጊዜ በክርክሩ ከረታ፤ ከዚያ በኋላ በሚነቅፉት ጓደኞቹ ፊት እግዚአብሔር ነፃ ያወጣዋል ደግሞም የኢዮብን ክብር ይመልሳል። የእግዚአብሔር ሰዎች የዚያን ዓይነት ምልጃ አያስፈልጋቸውም፤ ምክንያቱም እብና ወልድ ለእኛ ባላቸው ፍቅር እንዲሁም ለነ-ሮአችን ባላቸው ዕቅድ ፍጹም የሆነ ሰምምነት አላቸው። ጌታ ኢየሱስ ለሕዝቡ ምልጃን ለማድረግ (ሮሜ 8:31-39፤ ዕብ. 7:25) ደግሞም በእግዚአብሔር ፈቃድ እነርሱ ፍጹማን እንዲሆኑ (13:20-21) ምን ጊዜም ይኖራል። እኛ ወደ ጸጋው ዙፋን ወጥተናል፤ ወደ ፍርድ ዙፋን አይደለም፤ እንዲሁም አፍቃሪ አባታችን ለእኛ መልካም የሆነውን እንደሚያደርግልን እናምናለን።

(3) ለመሞት የቀረበ ልመና (ኢዮብ 17:1-16)። ኢዮብ ሰማያዊ ጠበቃው ፈጥኖ እንዲሠራ የፈለገበት አንዱ ምክንያት ሞት፤ «ወደማይመለስበት መንገድ መሄጃው» (ኢዮብ 16:22) እየቀረበ መምጣቱ ስለ ተሰማው ነበር። ሰዎች መንፈሳቸው እስኪደክም ድረስ እጅግ በሚሠቃዩበት ጊዜ (17:1)፤ ውጊያቸውን ያበቃሉ ደግሞም ሕይወት እንዲያበቃ ይሻሉ።

የኢዮብ ጓደኞች እርሱን የሚቃወሙ ነበሩ፤ ሁኖም ወደ ችሎት የሚሄዱ አይደሉም። ደግሞም ይህን እርሱ እንዲያደርገው ለሌላ ጊዜ አስተሳልፈውታል (ቁ. 3-5)። ሰዎች ኢዮብን የምድር ጭቃ እንደ ሆነ አድርገው ይመለከቱት ነበር (ቁ. 6)። ሰውነቱ ከዚህ

በፊት የነበረው የአካሉ ጥላ ብቻ ነበር (ቁ. 11)። ጓደኞቹ አላባቸውን ለውጠው እርሱን ወደ መደገፉ አልመጡም (ቁ. 10)። በእርግጥ፤ ያለበትን ሁኔታ በታማኝነት አልተመለከቱትም፤ ነገር ግን ብርሃን ፈጥኖ እንደሚወጣለት መናገራቸውን ቀጠሉ (ቁ. 12)። ኢዮብ ብቸኛው ማምለጫ ሞት እንደ ሆነ መመልከቱ ያስደንቃልን?

ይሁን እንጂ፤ በየትኛውም ጊዜ ኢዮብ የገዛ ሕይወቱን ለማጥፋት ወይም ሌላ ሰው ይህን እንዲያደርግለት አልጠየቀም። ሕይወት ከእግዚአብሔር የተሰጠች የተቀደሰች ስጦታ ናት፤ ስለዚህ ሊሰጣትም ሆነ ሊወሰዳት የሚችል እግዚአብሔር ብቻ ነው። በአንድ በኩል እራሱን ነፃ ወጥቶ ማየት ስለሚፈልግ ረጅም ዕድሜ ለመኖር ይፈልጋል፤ ነገር ግን በሌላ በኩል ለምን ያህል ተጨማሪ ጊዜ መታገሥ እንደሚችል አያውቅም። አንድ ጊዜ በሙታን ዓለም፤ በሲያል፤ ውስጥ ከሆነ፤ እግዚአብሔር ካልመለሰው በቀር በምድር ላይ ነፃ መውጣት አይችልም።

ኢዮብ ሲኦልን፤ በጨለማ የሚተኛበት እና የሚያርፍበት (ቁ. 13) እንደ ቤቱ የሆነ ስፍራ አድርጎ ይሥለዋል። ቤተሰብ የሌለው በመሆኑ፤ ጉድጓድን (ወይም «መበስበስን») እንደ አባቱ እንዲሁም የሚውጥ ትልን እንደ እናቱ ወይም እጎቱ አድርጎ ይወስዳል። እነርሱ ከጓደኞቹ ይልቅ ብዙ መጽናናት ይሰጡታል!

ነገር ግን፤ በመቃብር ውስጥ የሆነ ተስፋ ይኖራልን? ኢዮብ ተስፋውን ከእርሱ ጋር ወደ ሲኦል ይዞት መሄድ ይችላልን? ጳውሎስ ጥያቄውን ይመልሳል፡- «በዚች ሕይወት ብቻ ክርስቶስን ተስፋ ያደረግን ከሆነ፤ ከሰው ሁሉ ይልቅ ምስኪኖች ነን። አሁን ግን ክርስቶስ ላንቀላፉት በኩራት ሆኖ ከሙታን ተነሥቶአል» (1ኛ ቆሮ. 15:19-20)። ተስፋችን አይሞትም፤ አይቀበርም ደግሞም እንዲበሰብስም አያደርግም፤ ምክንያቱም፤ ክርስቶስ በሞትና በመቃብር ላይ ድልን ስለ ተቀዳጀ ተስፋችን «ሕያው ተስፋ» ነውና። ክርስቲያኖች ያዝናሉ፤ ነገር ግን «ተስፋ እንደሌላቸው እንደ ሌሎች» ማዘን አይኖርባቸውም (1ኛ ተሰ. 4:13)።

እግዚአብሔር ኢዮብ እንዲሞት ያቀረበውን ጥያቄ አልመለሰለትም፤ ምክንያቱም ያቀደለት አንድ የተሻለ ነገር ነበረው። እግዚአብሔር ኢዮብ ከሚያልፍበት ደስታና ምሬት በላይ

ይመለከት ነበር፤ ደግሞም አሁንም እርሱ እምነት እንዳለው አየ። ወጣት መጋቢ በነበረበት ጊዜ፣ ተሞክሮ ያለው የተቀደሰ ሰው እንዲህ ሲል ሰማሁ፣ «ያልተመለሰ ጸሎቶችን በተመለከተ ምስጋና ለማቅረብ ረጅም ዓመታት ኖርሁ።» በዚያን ጊዜ፣ በዓረፍተ ነገሩ ደነገጥሁ፤ ነገር ግን እኔ እራሴ ጥቂት ዓመታትን ኖርሁ፤ እርስዎ ምን እየተናገረች እንደ ነበረ አውቃለሁ። በተስፋ መቀረጥ ጨለማና በሥቃይ እስር ቤት ውስጥ፣ በዙውን ጊዜ በኋላ የምንጸጸትባቸውን ነገሮች እንናገራለን፤ ነገር ግን እግዚአብሔር ስለ እርሱ ሁሉንም ነገር ያውቃል ደግሞም ደንቆሮ የሆነ ጆሮ ወደ ንግግራችን ይመልሳል ነገር ግን ወደ ቀሰላችን ሩገሩን ዓይንን ይመልሳል።

የሚቀጥለው ተናጋሪ ብቻ ለዚህ ለተጉዳ ሰው ርኅራኄን ቢያሳይ እንዴት ተመራጭ ነበር! ነገር ግን በልዳዶስ በእግዚአብሔር ቃል በሆነ ስፍራ የሚገኝ እጅግ ጉልህ የሆነ ሥዕሎችን ስለ ሞት በማምጣት ኢየሱስን ያስፈራው ጀመር።

ለግል ምልከታ ወይም ለቡድን ውይይት የቀረቡ ጥያቄዎች

1. ኢየሱስ በንጽሕናው ላይ ድርቅ አለ፤ ቅደሞቹ ግን በደለኝነቱን በተመለከተ የበለጠ በጽናት መናገራቸውን ቀጠሉበት። ኢየሱስ ንጹሕ ሊሆን ግን ደግሞ መከራ ሊቀበል ይችላል የሚለውን እውነት የፈሩባቸውን ጥቂት ምክንያቶች ጥቀስ።

2. መታዘዝ ሁልጊዜ ወዲያው በረከቶችን የማያፈራ ከሆነ፣ እንግዲያውስ እግዚአብሔርን ለመታዘዝ መነሻችን ምንድን ነው?

3. ኢየሱስ ንጹሕ እንደ ሆነ በመናገር የገዛ እራሱን ጻድቅነት እየተናገረ ካልሆነ፣ ታዲያ ሌላ ምን እያለ ነበር?

4. ኤልፋዝ ክፉ ሰውን ግራ እንደ ተጋባ፣ እንደ ተቸገረ እንዲሁም እንደ ፈራ ሰው አድርጎ ገልጾታል። የእግዚአብሔር ሰው እንዲህ ባለ መንገድ የሚገለጽበትን አንዳንድ ሁኔታዎች አስረዳ።

5. አንድ ሰው የሚሠቃየው እርሱ/እርሷ በመቀጣታቸው ነው

ብለን ማሰብ ካልቻልን፤ እንግዲያውስ እየተሠቃየ ሰላላ ሰው ምን ማለት እንችላለን?

6. እግዚአብሔር ለክፉ ነገር ወዲያው ቅጣት ለመስጠት የማይመርጥባቸውን ጥቂት ምክንያቶች ዘርዝር።

7. ኢዮብ በእግዚአብሔር ፊትና በጓደኞቹ ፊት ነፃ ለመውጣት ፈልጎ ነበር። የምታምናቸው እና የምትደገፍባቸው ሰዎች ላይ ረዱ ሲቀሩ የሚሰማህ ምንድን ነው?

8. አንድ ሰው ሞትን እስኪመኝ ድረስ በሚሠቃይበት ጊዜ ለዚህ እግዚአብሔር እንዴት ያለ ምላሽ ይሰጣል ብለህ ታስባለህ?

9. እየተሠቃየን ሳለን እንኳ እግዚአብሔርን የምናመልክባቸውን ጥቂት መንገዶች ጥቀስ።

የዕረፍት ጊዜ

ተስፋ የቁረጡና የተጉዱ ሰዎችን ለመርዳት ምርጡ መንገድ በጆሮ ብቻ ሳይሆን፤ ከልብ እነርሱን ማድመጥ ነው። አስፈላጊው ነገር የሚናገሩት ሳይሆን፤ የሚናገሩበት ምክንያት ነው። ለእናንተ የሚናገሩትን ነገር በተለዩ ቃላት መልሳችሁ ወደ እነርሱ በማምጣት የምትረዷቸው መሆናችሁን እንዲያውቁ አድርጉ። አትከራከሩ ወይም ሥነ አመክንዮታዊ ምክንያቶችን በመደርደር ልታሳምኑዋቸው አትሞክሩ። ለኋለኛው ጊዜ ይኖራል፤ እስኪዘወው ድረስ ስሜቶቻቸውን በእግዚአብሔር ላይ የሚናገሩትን የምሬት ቃሎች እንኳ ተቀበሉ ደግሞም አጥርን ሳይሆን፤ ድልድይን ሥሩ።

ስለ ባለቤቱ በጻፈው መጽሐፍ፤ «ኤ ግሪፍ ኦብዘርቭድ» በሚለው ሲ. ኤስ. ሌዊስ የገዛ እራሱን አሳማሚ የሆነ ተሞክሮ እንዲህ ሲል ጽፈዋል፡- «ስለ ሃይማኖት እውነታ ንገሩኝ፤ እኔ ደግሞ በደስታ አደምጣለሁ። ስለ ሃይማኖት ተግባር ንገሩኝ፤ እኔም በመታዘዝ አደምጣለሁ። ነገር ግን ሃይማኖት የሚሰጠውን መጽናናት ልትነግሩኝ አትምጡ፤ አለበለዚያ አልተረዳሁም ብዬ እጠራችኋለሁ» (23)።

በእምነታችን ውስጥ እውነተኛ መጽናናት አለ፤ ነገር ግን ልክ እንደ ሳል መድኃኒት ተመጣጣኝ በሆነ መልኩ አይሰጥም። እጅግ ጥልቅ በሆነ ጉድጓድ (ሸለቆ) ውስጥ መግባት ምን እንደሚመስል እግዚአብሔር የተወ እንደሚመስል የተረዱ ሰዎች ብቻ ሊካፈሉት ይችላሉ። እውነተኛ አጽናኝ ለመሆን የምትፈልግ ከሆንህ፤ ሊከፈል የሚገባ ዋጋ አለ፤ ሆኖም ሁሉም ሰው ሊከፍለው የሚፈቅደው አይደለም። ጳውሎስ ስለዚህ በ2ኛ ቆሮንቶስ 1:3-11 ላይ ጽፎአል።

ጆን ሄነሪ ጆዌት እንዲህ አሉ፡- «እግዚአብሔር ምቹት እንዲሰማን አድርጎ አያጽናናንም፤ ነገር ግን አጽናኞች እንድንሆን ያጽናናል።» የእግዚአብሔር ማጽናናት በስጦታ መልክ ከቶ አይሰጥም፤ ሁልጊዜ በብድር መልክ ነው የሚሰጠው። እግዚአብሔር ለሌሎች እንድናካፍለው ይጠብቅብናል።

እውነተኛው ጠላት፤ እባክህን ልትቆም ትችላለህን?

(ኢዮብ 18-19)

«ሞት ከእርሱ ውጭ በጨረቃ ያለ የእግር መረገጫ ስፍራ እንዲሁም የህዋ ጉዞ ወደ ኢምንትነት የሚለወጥበት ታላቅ ጀብዱ ነው።»

- ጆሴፍ ባይሊ

በልዳዶስ ሁለተኛውን ንግግርን በመጀመሪያው ንግግር በተጠቀመባቸው በእነዚያው ቃላት መናገር ጀመረ፡- ይህም «እስከ መቼ?» (ኢዮብ 18:2፤ 8:2) የሚል ነበር፤ ኢዮብም እንደዚሁ ምላሽ በሰጠ ጊዜ፤ ያንኑ ነበር የተናገረው (19:2)፡፡ የሚያቀርቡት ንግግር የትም የማይደርስ ስለሚመስል፤ ባዶች እርስ በርስ ትዕግሥት እያጡ ሄዱ፡፡ ጆርጅ በርናርድ ሾው አማካይ የሆነውን ንግግር በመውሰድ «የደርዘን ግማሽ ከሚሆን በመቅረጸ ድምፅ ከተቀዳ ንግግር ጋር አወዳዳሪው-ወዲያውም ይህን ስትሰሙ ሁሉንም ትሰለቹአቸዋላችሁ» አለ፡፡

በልዳዶስ ሲገባ ስላለመቻሉ ኢዮብን ተጠያቂ አደረገው ደግሞም እንዲህ ሲል ገሠጸው፤ «እስኪ ልብ ግዛ፤ ከዚያም በኋላ እንነጋገራለን» (18:2፤ አ.መ.ት)፡፡ እርሱም ሆነ ባዶች አንድን ነገር ደግመው ደጋግመው የሚናገሩ መሆናቸው በበልዳዶስም ላይ ቢሆን ተንጸባርቋል፡- (1) እግዚአብሔር ጻድቅ ነው፤ (2) እግዚአብሔር ክፉዎችን ይቀጣል ጻድቃንን ግን ይባርካል፤ (3) ኢዮብ እየተሠቃየ ያለው ክፉ ቢሆን ነው፤ (4) እርሱ ከጋጢአቱ

ቢመለስ፤ እግዚአብሔር እንደ ገና ይባርክዋል እያሉ መልሰው መላልሰው ይናገሩ ነበር፡፡

በልዳዶስ ኢዮብ ነገሮችን ልብ የሚል አይደለም፤ አክባሪም አይደለም አለ፡፡ ባዶች በእውነት ጠቢባን ሁነው ሳሉ፤ በዚህ ፈንታ እርሱ ነገር እንደማይገባቸው ከብቶች አድርጉ ይመለከታቸዋል (ቍ. 3)፡፡ ኢዮብም እንደዚሁ በትሕትና ፈንታ እየተነጫነጩ ቍጣን የሚገልጽ ሆኖ ነበር (ቍ. 4)፡፡ «እግዚአብሔር መላውን ዓለም ለአንተ እንደሚመች አድርጎ እንደ ገና ያስተካክልህ ወይ?» ሲል በልዳዶስ ጠየቀው፡፡ «ስለ አንተ ብቻ ሲል ምድሪቱን በጦርነት ያጥፋ ወይስ የምድር መንቀጥቀጥ ያስነሣ?» አሽመርን እንዴት መጠቀም እንዳለበት የሚያውቅ ኢልፋዝ ብቻ አይደለም!

ይሁን እንጂ፤ በልዳዶስ ከአሽሙር ይልቅ ጠንካራ መሣሪያ ለመጠቀም ዐቅዷል፡፡ የእርሱ መሣሪያ ፍርሃት ነበር፡፡ ሦስቱ ባዶች ከኢዮብ ጋር ምክንያታዊ በሆነ መልኩ ካልተመላለሱ፤ ወይም ንስሐ እንዲገባ የሚያሳፍሩት ከሆኑ፤ ምናልባት ክፉዎች በሚሞቱ ጊዜ ምን እንደሚከሰት በማስረዳት ኢዮብን ያስፈራሩት ይሆናል፡፡

አስፈሪውን የበልዳዶስን ንግግር ከማጥናታችን በፊት፤ ፍርሃት ተለምዶአዊ የሆነ የሰው ስሜት መሆኑንና መፍራትም ምንም ስሕተት አለመሆኑን መገንዘብ አለብን፡፡ የመታመም፤ የመቀሰል ወይም የመሞት ፍርሃትን ለሕፃናት እጆቻቸውን ስለ መታጠብ፤ ከኤሌክትሪክ መሥመር ስለ መራቅ ደግሞም የመኪና መንገድን ከመሻገራቸው በፊት በጥንቃቄ ስለ መመልከት ለማስተማር እንጠቀምበታለን፡፡ የገንዘብ ኪሣራን መፍራት ዋስትና እንዲገዙ ሰዎችን ያነሣሃል፤ ደግሞም የሞት ፍርሃት ዓመታዊ የሆነ የጤና ምርመራ እንዲያደርጉ ሰዎችን ያበረታታቸዋል፡፡

የሞት ፍርሃት (እንዲሁም ተከታዩ ፍርድ) በኢየሱስ ክርስቶስ ለማመንና ለመዳን ተቀባይነት ያለው መነሣሣት ነው፡፡ «ሥጋንም የሚገድሉትን ነፍስን ግን መግደል የማይቻላቸውን አትፍሩ፡፡ ይልቅስ፤ ነፍስንም ሥጋንም በገሃነም ሊያጠፋ የሚችለውን ፍሩ» አለ ኢየሱስ (ማቴ. 10:28)፡፡ ኢየሱስ የፍቅርን (የቸርነትን መልእክት) ሰበከ፤ ነገር ግን አስከፊ የሆነውን የፍርድንም

መልአክት ሰበከ። ጳውሎስ፤ «እንግዲህ የጌታን ፍርሃት አውቀን ሰዎችን እናስረዳለን» (2ኛ ቆሮ. 5:11) ብሎ ጻፈ። ጆናታን ኢድዋርድስ «በተቋጣ አምላክ እጅ ውስጥ ያሉ ኃጢአተኞች» የሚለውን ስብከቱን በሚሰብክበት ጊዜ፤ የትኛውንም ሥነ ልቡናዊም ሆነ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መርኅዎችን አልተላለፈም። የማያምኑ ሰዎች ስሜት አእምሮአቸው ትምህርትን ከመቀበሉ እንዲሁም ፈቃዳቸውን ተግዳሮት ከመግጠሙ በፊት መነሣሣት አለበት።

ይሁን እንጂ፤ በልዳዶስ ይህን ንግግሩን ከሞት ፍርሃቶች በላይ አድርጎ ባቀረበ ጊዜ ሁለት ስሕተቶችን ፈጽሞ አልፈ። እንዲያው ለመናገር ያህል፤ ይህን ሊነገረው ለሚገባው ሰው አልነበረም የሰበከው፤ ምክንያቱም ኢዮብ ቀድሞውኑ አማኝ ነበርና (ኢዮብ 1:1፤ 8)። ሁለተኛ፤ በተሳሳተ ውስጣዊ አሳብ ነበር የሰበከው፤ ምክንያቱም በልቡ ውስጥ ምንም ፍቅር አልነበረም። እንግሊዛዊው ሰባኪ ዶ/ር አር. ደብልዩ. ዴል በአንድ ወቅት ወንጌላዊ ዲ. ኤል. ሙዲን በስብከቱ ውስጥ «ፍርሃት በውስጡ የሚይዛቸውን ነገሮች» ተጠቅሞ እንደ ሆነ ጠየቀው። ሙዲ በእያንዳንዱ የአገልግሎት ወቅት አንድ ስብከትን በመንግሥተ ሰማይ ላይ አንድ ስብከትን ደግሞ በገሃነም ላይ ዘወትር እንደሚሰበክ፤ ነገር ግን የጠፋት ሰዎች ስለሚገጥማቸው ውድቀት በሚሰበክበት ጊዜ የሰው ልብ በጣም ርኅሩኅ ሊሆን ይገባል፤ የሚለውን በመናገር መልስ ሰጠ። በልዳዶስ ርኅሩኅ የሆነ ልብ አልነበረውም።

የሞት ፍርሃት (18:5-21)

በዚህ ንግግሩ፤ በልዳዶስ የክፋዎችን ሞት በተመለከተ አራት ጉልህ የሆኑ ሥዕሎችን ያስቀምጣል።

(1) የጠፋ ብርሃን (ኢዮብ 18:5-6)። ጨለማ ከሞት ጋር እንደሚያያዝ ሁሉ፤ እንዲሁ ብርሃንም ከሕይወት ጋር ይያያዛል። እግዚአብሔር የሕይወት ምንጭ ስለሆነ፤ እርሱ ብቻ ነው «ብርሃናችንን ሊያበራው» የሚችለው፤ ምክንያቱም «እርሱም ሕይወትን እና እስትንፋስን ሁሉንም ለሰው ይሰጣልና»፤ ደግሞም «በእርሱ ሕያዋን ነንና እንንቀሳቀሳለን እንኖርማለን» (የሐዋ. 17:25፤ 28)። እነዚህ ላይ ያለው ሥዕላዊ መግለጫ በድንኳን ውስጥ የተንጠለጠለ መብራት እንዲሁም መብራቱ እንዲበራ የተ

ለኩሰ እሳት ነው። ወዲያውም፤ ብርሃኑ ይጠፋል፤ እንዲሁም የእሳቱ የመጨረሻ ብልጭታም ይጠፋል። ድንኳኑም ሙሉ በሙሉ ጨለማ ይሆናል (ምሳሌ 13:9፤ 24:20)።

ልክ እንደ መብራቱ ነበልባል፤ ሕይወት ውድ ናት። ነገር ግን በቀላሉ ጠፊ ነገር እንዲያጠፋት ኃይለኛ ንፋስ አያስፈልገም። «በእኔና በሞት መካከል አንድ እርምጃ ቀረ» (1ኛ ሳሙ. 20:3)።

ዊሊያም ራንዶልፍ ሂርስት የተባለው አሜሪካዊው የጋዜጣ አዘጋጅ፤ በፊቱ ስለ ሞት እንዲያወራ ለማንም ሰው አይፈቅድለትም። ይሁንና (ኢ.ኤ.አ) በነሐሴ 14፤ 1951፤ የሕይወቱ ነበልባል ጠፋች እና ሞተ። «የሰው መንፈስ የእግዚአብሔር መብራት ነው» (ምሳሌ 20:27)፤ ደግሞም እርሱን ደስ ባለኛው ጊዜ መብራቱን ሊያጠፋው ይችላል።

(2) ተጓዥ ሰው በወጥመድ ተያዘ (ኢዮብ 15:7-10)። ከመፍራቱ የተነሣ፤ ሰው ድንኳኑን ለቅቆ ይሄዳል ደግሞም ምቹ ቦታን በመፈለግ ወደ ታች መጓዝ ይጀምራል። ነገር ግን መንገዱ ከሁሉ እጅግ አደገኛ ስፍራ ይሆንበታል፤ ምክንያቱም ወጥመድ የተደረገበት መንገድ ነውና። በልዳዶስ ከሞት ለማምለጥ መሸሻ በሚሞክሩበት ጊዜ ሰዎች የሚጋፈጡዋቸውን አደጋዎች ለማብራራት ስድስት ቃሎችን ተጠቅሟል፡-

- መረብ - እርሱን ለመያዝ በመንገዱ ላይ ተዘርግቷል
 - ወጥመድ - ጥልቀት ያለውን ጉድገድ ቅርንጫፎች ሽፍነውታል
 - ወጥመድ - በሚነካበት ጊዜ ተዘርግቶ የሚያጠምድ የሽምቀቅ ወጥመድ ተረከዙ ላይ ይያዛል
 - ቀማኛ - ሌላው ጉድጓድ
 - ወጥመድ - በመሬት ላይ የተደበቀ ሽምቀቅ
 - ወጥመድ - ተጠቂውን ለመያዝ የታለመ የትኛውም መሣሪያ።
- እነዚህ መሣሪያዎች ወፎችንና እንስሳትን ለመያዝ እንጂ፤ ሰዎችን ለማጥመድ የሚጠቅሙ አይደሉም። ነገር ግን ክፉ ሰው ልክ እንደ እንስሳ ነው፤ ምክንያቱም እግዚአብሔርን ከሕይወቱ አስወግዶታልና።
- መንገደኛው ምንም ቢዘይድም፤ ከወጥመዱ ማምለጥ አይችልም፤ ብዙ ቢሞክርም አየደከመ ይሄዳል (ኢዮብ 18:7)። ጨለማ እና አደጋ ስለ ከበቡት፤ ተስፋ የለውም።

(3) ወንጀለኛ ይፈለጋል (ኢዮብ 18:11-15)። ሞት «የፍርሃቶች ንጉሥ» ነው (ቀ. 14)። እርሱ የትም ቢኖር ወንጀለኛን ለመያዝ የቈረጠ ነው። ያመለጠ ወንጀለኛ በመንገድ ላይ ቢሮጥ እና ወጥመዶቹን ቢያመልጥ እንኳ፤ እርሱን ለማሳደድ ሞት ከረዳቶቹ አንዳንዱን ይልካል። ፍርሃት ያስፈራዋል፤ መቅወፍት ኃይሉን ያደክመዋል፤ ደግሞም ይወድቅ ዘንድ አደጋ ይጠብቀዋል (ቀ. 11-12፤ አ.መ.ት)።

የፈራው ወንጀለኛ እየደከመ እየደከመ ይሄዳል፤ ነገር ግን አሁንም ጉዟውን ለመቀጠል ይሞክራል። ለመደበቅ ተመልሶ ወደ ድንኳኑ ቢሄድ እንኳ፤ አሳዳጆቹ ያገኙታል፤ ያስሩታል፤ ይጉትቱታል ወደ የፍርሃት ንጉሥም ይወስዱታል። ሁሉንም ነገር ከድንኳኑ ይወስዳሉ፤ ድንኳኑንም ያቃጥላሉ፤ ከዚያም በዐመድ ላይ ዲንን ይበትናሉ። የዚያ ሰው ፍጻሜ እሳትና ዲን ይሆናል!

(4) የተነቀለ ዛፍ (ኢዮብ 18:16-21)። አንዳንድ ጊዜ ሞት ወንጀለኛን እንደ መያዝ አስገራሚም ሆነ ቅጽበታዊ አይደለም። ምናልባት ሞት ልክ እንደ ዛፍ መበስበስ ቀስ በቀስ የሚመጣ ሊሆን ይችላል። ሥርቹ ይደርቃሉ፤ ቅርንጫፎቹ መድረቅ ይጀምራሉ እንዲሁም የሞቱ ቅርንጫፎች አንድ በአንድ ይወድቃሉ። ወዲያውም ዛፉ ሙሉ በሙሉ ይሞታል፤ ሰዎችም ይፈልጡታል። የዛፉ ሞት በምሳሌነት የሚያሳየው የቤተሰብ የዘር ሐረግ ሁኔታን ነው። ክፉ ሰው እራሱ ብቻ የሚቈረጥ አይደለም፤ ነገር ግን ቅርንጫፎቹ ሁሉም እንደዚሁ ይቈረጣሉ፤ ደግሞም ስሙን የሚሸክሙ ትውልዶች አይኖሩም። (ሁሉም የኢዮብ ልጆች በወውሎ ነፋስ እንደ ሞቱ አስታውሱ።) በምሥራቅ፤ ቤተሰብን በሞት ማጣት እንደ ታላቅ ሰቆቃ ነበር የሚቈጠረው።

ኢዮብ ዛፍን የትንሣኤ ተስፋ ምሳሌ አድርጎ ነበር የተጠቀመበት (14:7-11)፤ ነገር ግን በልዳደስ ከእርሱ ጋር አልተስማማም። እንደ በልዳደስ ከሆነ፤ ዛፉ አንድ ጊዜ ከተቈረጠ፤ ያ መጨረሻው ነው፤ ክፉ ሰው የወደፊት ተስፋ የለውም።

ምንም እንኳን በልዳደስ ይህን ሊነግረው ለማይገባው ሰው ቢናገርና መንፈሱም የተሳሳተ ቢሆንም፤ ስለ ሞት የተናገረው ነገር ከልብ ሊወሰድ የሚገባው ነው። ሞት ለመሞት ባልተዘጋጁ ሰዎች ሁሉ ዘንድ የሚፈራ ጠላት ነው (1ኛ ቆሮ. 15:26)፤ ደግሞም

የመዘጋጀው ብቸኛው መንገድ በኢየሱስ ክርስቶስ መታመን ነው (ዮሐንስ 5:24)።

አማኝ ለሆነ ክርስቲያን፤ ሞት በሰማይ ወዳለ አባት መሄድ ማለት ነው (ዮሐንስ 14:1-6)፤ በምድር ላይ ማንቀላፋትና በሰማይ መንቃት (ዮሐ. 7:60፤ ፊልጵ. 1:21-23) ነው፤ ወደ ዕረፍት መግባት ነው (ራእይ 14:13)፤ ደግሞም ወደ ታላቁ ብርሃን መሸጋገር ነው (ምሳሌ 4:18)። ጌታን ለድነታቸው የታመኑ ሰዎችን በልዳደስ ከተናገራቸው ሥዕላዊ መግለጫዎች አንዱም አይመለከታቸውም።

የሕይወት ፈተናዎች (19:1-29)

በልዳደስ የሞት ፍርሃቶችን መዘርዘርን በጨረሰ ጊዜ፤ ኢዮብ የገዛ እራሱን ሕይወት ፈተና በመዘርዘር ምላሽ ሰጠ። «ፈተናዎችን ለመለማመድ መሞት አይኖርብኝም፤» ሲል ለጓደኞቹ ነገራቸው። «እኔ በአሁኑ ሰዓት ፈተናዎቹን እየተለማመድኳቸው ነው፤ እናንተ ም ደግሞ ለዚህ ግድ ያላችሁ አይመስልም።»

ስድቦች (ኢዮብ 19:1-4)። ቃሎቻችን ወይ ሌሎችን ይጎዳሉ አሊያም ይፈውሱዋቸዋል፤ እኛ በሽክሞቻቸው ላይ እንጨምራለን ወይም ሽክሞቻቸውን በድፍረት እንዲሸከሙ እንረዳቸዋለን። የኢዮብ ጓደኞች በቃላቸው ተረባረቡበት፤ በመከራዎቹ ሁሉ ፊት ጥቅም-አልባና ተስፋ-ቢስ እንደ ሆነ እንዲሰማው አደረጉት። የሌሎችን ችግሮችና ትግሎች በተመለከተ ምን ያህል የሚሰማን ሰዎች ልንሆን ይገባል! ሰዎች መገሠጽ የሚስፈልጋቸው ቢሆኑ እንኳ በፍቅር ልናደርገው ያስፈልጋል፤ ደግሞም ቃሎቻችን ልባቸውን ሊደግፉ እንጂ፤ ሊጎዱዋቸው አይገባም።

«ኃጢአትን አድርጌ ቢሆን እንኳ የእኔ አንጂ የእናንተ ኃጢአት አይደለም። እግዚአብሔር እና እኔ ነገሮችን ማስተካከል እንችላለን፤ ስለዚህ እኔን ተወኝ» አለ ኢዮብ በቀ.ጥር 19:4 ላይ። ኢዮብ «ተሳስቼ» ብሎ የተጠቀመበት ቃል «ሆን ተብሎ ያልተፈጸመ ኃጢአት» የሚል ትርጉም ያለው ነው። ኢዮብ ታማኝነቱን ጠብቋል ደግሞም እርሱ ለተቀበላቸው መከራዎች ሁሉ በቂ ምክንያት የሚሆኑ ኃጢአቶችን አልሠራም።

ምሳሌዎች (ኢዮብ 19:5-12)። በልዳደስ የሞት ፍርሃትን በተ

መለከተ አራት አስፈሪ ሥዕላዊ መግለጫዎችን ሰጥቶአል፡ ስለዚህም የሕይወት ፈተናዎችን በተመለከተ ኢዮብ ሰባት ጉልህ ሥዕላዊ መግለጫዎችን በመስጠት ምላሽ የሰጠ ሲሆን፤ እነዚህ በዚያ ስፍራና በዚያን ጊዜ እርሱ እየተለማመዳቸው የነበሩ ናቸው፡

1 እንደ ተጠመደ እንስሳ የሆነ ይመስለዋል (ቍ. 6)፡፡ ኢዮብ እራሱን በእግዚአብሔር መረብ እንደ ተያዘ አድርጎ ይመለከታል፡ ይህም በኃጢአቱ ምክንያት ሳይሆን፤ እግዚአብሔር ስላጠመደው ነው፡፡ በልዳዶስ የሚያመልጥ ወንጀለኛን የሚይዙ ስድስት የተለያዩ ዓይነት ወጥመዶችን ይዘረዝራል (18:7-10)፤ ነገር ግን ኢዮብ በዚያ ሥዕል ውስጥ እራሱን አላስቀመጠም፡፡ እርሱ ከእግዚአብሔር አልሸሸም፤ በኃጢአት የሚከሰስ አይደለም፡፡ ኢዮብ ሊረዳው በማይችል ምክንያት በቅጽበት በወጥመዱ የያዘው እግዚአብሔር ነበር፡፡

2. በፍርድ ቤት አንደ ቀረበ ወንጀለኛ የሆነ ያህል ይሰማዋል (19:7)፡፡ እርሱን በመያዝና ፍርድ ቤት በማቅረቡ እግዚአብሔር በእርሱ ላይ የተሳሳተ ነገር ፈጽሞአል፡፡ ምንድን ነው ያደረገው? ክሶቹ ለእርሱ ስለ ምን አልተነበቡለትም? እራሱን እንዲከለክል ለምን አልተፈቀደለትም? «ተበደልሁ ብዬ ብጮኽ ማንም አይመልስልኝም» (ቍ. 7፤ አ.መ.ት)፡፡ በመላው መጽሐፉ ውስጥ ኢዮብ ስለ ፍትሕ ይለምናል ደግሞም በእግዚአብሔር ፊት እንዲሟገትለት ጠበቃን ለማግኘት ይጮኻል፡፡ ኢዮብ ያልተገነዘበው ነገር ቢኖር እርሱ ለእግዚአብሔር ለመሟገት ጥብቅና የቆመ መሆኑን ነበር! ሰይጣን ስሕተት መሆኑን ያረጋገጠውና ለእግዚአብሔር ክብርን ያመጣለት የኢዮብ እምነትና ጽናት ነበር፡፡

3. ኢዮብ እራሱን መንገዱ በአጭር እንደ ተዘጋበት ተጓዥ ይመለከታል (ቍ. 8)፡፡ ኢዮብንና ቤተሰቡን እግዚአብሔር አጥሮ ከችግር በመጠበቁ ሰይጣን በእግዚአብሔር ላይ አጉረመረመ (1:9-12)፡፡ አሁን እግዚአብሔር መንገዱን ስለ ዘጋበት፤ ደግሞም መንቀሳቀስ ስላልቻለ ኢዮብ እያጉረመረመ ነው፡፡ እግዚአብሔር መንገዱን ስላጨለመበት፤ ኢዮብ ወዴት እንደሚሄድ ማየት አይችልም ነበር፡፡

እንዳንዴ ልጆቹ ወዴት መሮጥ እንዳለባቸው በማያውቁት በሞት ጥላ መካከል ያለን ጨለማ እንዲለማመዱ እግዚአብሔር

ይፈቅዳል፡፡ ይህ በሚሆንበት ጊዜ፤ እግዚአብሔር በእራሱ ጊዜ ብርሃንን እንዲለጣችሁ ጠብቁት፡፡ የእራሳችሁን ብርሃን ለማመንጨት አትጣሩ ወይም ከሌሎች ብርሃንን አትዋሱ፡፡ የኢሳይያስን ጥበባዊ ምክር ተከተሉ፡- «ከእናንተ እግዚአብሔርን የሚፈራ፤ የባሪያውንም ቃል የሚሰማ፤ በጨለማም የሚሄድ ብርሃንም የሌለው፤ ነገር ግን በእግዚአብሔር ስም የሚታመን፤ በአምላኩም የሚደገፍ ማን ነው?» (ኢሳ. 50:10)፡፡

ዶ/ር ቡብ ጆንስ ትልቁ እንዲህ ይላሉ፤ «እግዚአብሔር በብርሃን ያስተማራችሁን ነገር በፍጹም በጨለማ አትጠርጥሩት፡፡» እንደ እውነቱ ከሆነ፤ እግዚአብሔር በብርሃን ያስተማረን ነገር በጨለማ ውስጥ የበለጠ ትርጉም ያለው ነው የሚሆነው፡፡

«አሁ፤ በአንደበት ሊነገር የሚያዳግት ‘የጨለማው ሀብት’!» በማለት አስዋልድ ቻምበርስ ጽፈዋል፡፡ «ይህ ፀሐይ የወጣችበት እና የወብት እንዲሁም የነፃነት ቀን አይደለም በነፍስ ላይ እስከ መጨረሻ የሚዘልቅና የማይልቅ ውጤትን የሚተው፤ ነገር ግን በእነዚያ መንፈስ በሚሠራባቸው ምሽቶች፤ በእግዚአብሔር እጅ ጥላ በተደረገባቸው፤ ደረቅ በሆነ ምድር በጠቋቀሩ ዐለቶች ስንጣቂ ውስጥ በተደበቀ ቀን፤ በፊታችን የገዛ እራሱን ውበት ያሳልፈዋል፡፡»

4. የኢዮብ መከራ ከዙፋኑ እንደ ተወገደ ንጉሥ ሁኖ እንዲለማው አደረገው (ኢዮብ 19:9)፡፡ መከራዎቹ ከመምጣታቸው በፊት፤ በምሥራቅ ካሉ ሰዎች ሁሉ ይልቅ ታላቅ እና በፆ መሪ የነበረ ሰው ነበር (1:3፤ 29:1-25)፤ ነገር ግን አሁን ክብሩና ሥልጣኑ ሁሉ የለም፡፡ እግዚአብሔር ከእርሱ ላይ የእርሱን የነገሥታት አልባሳትና ዘውድ ወስደበታል፤ ደግሞም ከከፍተኛነት ይልቅ ዝቅተኛው ሰው ሆኖአል፡፡ ምን ዓይነት መዋረድ ነው!

5. አምስተኛው ሥዕላዊ መግለጫው የፈረሰ መዋቅር ነው (19:10)፡፡ የእግዚአብሔር «ሠራዊቶች» ሲያልፉ ያፈረሱትና ከንቱ አድርገውት ያለፉት ቅጥር ወይም ሕንጻ ሊሆን ይችላል፡፡ ኢዮብ ተመልሶ የንግድ ሥራውን ጉዳዮች ወይም የቤተሰቦቹን ሁኔታ ይመለከት ይሆናል፤ ወይም ምናልባት የመነመነ ስለሆነው ሰውነቱ እያውጠነጠነ ያሰላስላል፡፡ ምንም ሆነ ምን፤ በአንድ ወቅት ጠቃሚና ጠንካራ የነበረው ሰው፤ አሁን ጥቅም-አልባና ደካማ

ሆኖአል። በልዳዶስ ስለ ፈረሰ ድንኳን ተናግሮ ነበር (18:15)፤ ደግሞም ይህ ምን ማለት እንደ ሆነ ኢዮብ ያውቃል።

6. በስድስተኛው ሥዕል ላይ፤ ኢዮብ ከሥሩ የተነቀለ ዛፍ ምስልን ተጠቅሞአል (19:10፤ 18:16) ተመልከት። ኢዮብ ዛፉን እንደ ተስፋ ምሳሌ አድርጎ ተጠቅሞበታል (14:7)፤ ነገር ግን አሁን እንደ ጠፋ ተስፋ ምልክት ይመለከተዋል። ነገር ግን እዚህ ላይ ሥሩ ስለ ተነቀለ ዛፍ የሚናገር ሆኖ ሳለ፤ በኢዮብ 14 ውስጥ፤ ኢዮብ የተቈረጠ ዛፍን በተመለከተ ይናገራል። ከሥሩ መዋቅር ውጭ፤ ዛፍ ሊኖር አይችልም።

7. የኢዮብ የመጨረሻው ሥዕል በጠላት የተያዘች ከተማ ናት (19:11-12)። እግዚአብሔር በኢዮብ ላይ ጦርነትን አውጇል (13:24) ደግሞም ልክ እንደ ጠላት ይመለከተዋል። ሠራዊቶቹ እርሱን አጥቅተውታል ደግሞም ለተጨማሪ ሰፋ ያለ ይዞታ በስፍራው ላይ ተረጋግተው ተቀምጠዋል። አንድን ድንኳን ብቻ ለማጥቃት ስለ ተሰበሰበ ታላቅ ሠራዊት እስኪ አስቡ! እግዚአብሔር እጅግ ብዙ መከራ ለምን እንደ ላከ ኢዮብ የሚረዳው ነገር እንደሌለ በድጋሚ እናስታውስ። አንድ ድንኳንን ለማፍረስ አቶሚክ ቦንብ ለምን ያስፈልጋል?

መገለል (ኢዮብ 19:13-22)። መከራው ከሰዎች ጋር የነበረውን ግንኙነት እንዴት እንዳበላሸበት ኢዮብ ይገልጻል። ከልክ ያለፈና የተራዘመ ሥቃይ የሚሠቃዩ ሰዎችን ዘወትር ከሰዎችና በዙሪያቸው ካሉ ሁኔታዎች እንዲለዩ እንደሚያደርጉዋቸው መገንዘብ ይኖርብናል። ሰዎች በእውነት በሚጉዱበት ጊዜ፤ ገለል ወደ ማለቱና ሰዎች እኛ የምናልፍበትን ሁኔታ አይረዱትም ወደ ማለቱ ያዘነብላሉ። ኢዮብ በሕይወት ካሉት ቤተሰቦቹ፤ ከጓደኞቹ፤ እና ከእገልጋዮቹም እንኳ የተገለለ መሆኑ ይሰማው ነበር።

ነገር ግን ለኢዮብ መገለል ከሥቃይ በላይ የሆነ ምክንያትም ነበር። እርሱ አሁን ችግር ላይ ወድቋል ደግሞም ታሟል፤ በከተማይቱ ቆሻሻ መጣያ ስፍራ እየኖረ ነበር፤ እንዲሁም ማንም ሰው ከእርሱ ጋር መገኘት አይፈቅድም ነበር። ከዚህም በላይ፤ ኢዮብ በእግዚአብሔር ፍርድ እየተሠቃየ ያለ ኃጢአተኛ ነው ብለው ሰዎች ያምኑ ነበር፤ ስለዚህ ለምን ሲባል የእርሱ ጓደኞች ይሆናሉ። መልኩ (ገጽታው) የሚያቀርብ ስላልነበረ፤ እናም ሰዎች እርሱን

መመልከትን ያቆማሉ።

የጌታችንን ርኅራኄ የሚያመለክተው አንዱ ማስረጃ፤ ከተጣሉ ሰዎች ጋር አብሮ መሆኑ ነው። «ከቀራጮችና ከጋጢአተኞች ጋር በልቷል» (ማቴ. 9:9-13)፤ ለምጻሞችን ዳስሷል (ማቴ. 8:1-4)፤ ከሴተኛ አዳሪዎች ስጦታዎችን ተቀብሏል (ሉቃስ 7:36-50)፤ እንዲሁም በሁለት ወንጀለኞች መካከል ተሰቅሎአል (23:32-33፤ ኢ.መ.ት)። ኢየሱስ «በሰዎች የተናቀና የተጠላ የሕመም ሰውና ሥቃይ ያልተለየው» ሰው መሆን (ኢ.ሳ. 53:3) ምን ማለት እንደ ሆነ ያውቃል። እኛ ደቀ መዛሙርቱ እንደዚህ ያለ ርኅራኄ ያለን መሆኑ ምን ያህል ጠቃሚ ነገር ነው። በመከራ ውስጥ በሚያልፉበት ጊዜ ከምናውቃቸውና ከምንወዳቸው ሰዎች ጋር አብሮ መሆን ቀላል ነገር ነው፤ ነገር ግን የሚረዳቸው የሌላቸውን፤ ድሆችን እና በመከራቸው ውስጥ ሳሉ ቸል የተባሉትን ዝቅ አድርገን እንመለከታቸዋለን።

በኢዮብ 19:20 ላይ ያለው የኢዮብ ንግግር ታዋቂ ሆኖአል፤ ነገር ግን ምሳሌው በተሳሳተ ትርጉም የሚረዱት ሆኖአል። «አጥንቴ ከቁርባኔና ከሥጋዬ ጋር ተጣበቀ፤ ድድ ብቻ ቀርቶልኝ አመለጥሁ»። ይህ ብዙውን ጊዜ «በጥርሴ ቆዳ አመልጣለሁ፤» ማለትም «እኔ ለትንሽ አመለጥሁ!» በሚል ይተረጎማል (ይረዱታል)። (በጥርሳችን ላይ ቆዳ ካለ ምን ያህል ውፍረት ይኖረው ይሆን?) ነገር ግን የዕብራይስጡ ምንባብ «ከ-ጋር» እንጂ፤ «በ» አይልም ደግሞም በትርጉሙ ላይ የመጻሕፍት ትርጓሜ የሚሠሩ ሊቃውንት አይስማሙበትም።

አንዳንዶች ኢዮብ እንዲህ ማለቱ ነው፤ «እጅግ ከመሰለሌ የተነሣ፤ የቀረው ቁርባኔ ብቻ!» ነገር ግን ድድ ሁልጊዜ የጥርስ ቆዳን የሚያመለክት አይደለም። «በጥርሶ፤ ላይ ቆዳ ያለ ከሆነ፤ እንዲህ ባለ መልኩ ለሞት ቀርቤአለሁ!» ወይም «ሰውነቴ እጅግ ከመሰለቱ የተነሣ የቀረኝ ነገር ቢኖር የጥርሴ ቆዳ ነው!» (በእርግጥም እርሱ እያጋነነ ነበር።) የቱም ነገር በኢዮብ አእምሮ ውስጥ ይገኝ፤ ምስሉ አንድ ነገርን በግልጽ ያሳያል። ኢዮብ እየኖረ ያለው በተለምዶ ነበር።

ኢዮብ ንጽሕናውን እንዲቀበሉ ወዳጆቹን እንዲያዝኑለት እየጠየቀ በዚህ ክፍል የሚያቀርበውን መከላከያውን ይደመድማል

(ቍ. 21-22፤ 6:14)። እግዚአብሔር በእርሱ ላይ ተነሥቷል፤ ቤተ ሰቡ እና ጓደኞቹ ትተውታል፤ አሁን የቀሩት ልክ የዱር እንስሳ ግዳዩን እንደሚያሳድድ እርሱን በተቃውሞ የሚያሳድዱት ሦስት ጓደኞቹ ብቻ ነበሩ። ይህን አቁመው እርሱን መርዳት አይችሉምን? ስለ ምን እንደዚህ ያለ ጨካኝ ልብ ይኖራቸዋል?

ልዩ መረዳት (ኢዮብ 19:23-29)። ኢዮብ ቃሎቹ በቋሚነት ተ ቀርጸው እንዲቀመጡለት ለምን ፈለገ? እግዚአብሔር እርሱን ነፃ ከማውጣቱ በፊት እንደሚሞት አሰበ፤ ደግሞም እንዴት እንደ ተ ሠቃየ እና ምን እንደ ተናገረ ሰዎች እንዲያስታውሱ ፈለገ። በልዳዶስ እንዲህ ሲል አስጠነቀቃቸው፤ «መታሰቢያው ከምድር ይጠፋል» (18:17)፤ ኢዮብ ግን ስለ እርሱ የጽሑፍ ማስታወሻ እንዲኖር ፈለገ።

በዚህ ጊዜ፤ ኢዮብ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ አግንኖ ያስቀመጣቸውን ብዙ የገዝንና የሥቃይ መግለጫዎችን የሚመለከት ሌላውን የእምነት ንግግር ተናገረ። ኢዮብ ጥልቅ ከሆነ ተስፋ መቀረጥ ወደ እምነት ከፍታ እየሄደ መሆኑ ጉልህ ነው፤ ከዚያም ደግሞ ተመልሶ ወደ ተስፋ መቀረጥ ይመጣል። ይህ በታላላቅ መከራዎች ውስጥ የሚያልፉ ሰዎች ዘወትር የሚለማመዱትና የሚያዘወትሩት ነገር ነው። ሰማያት ጥቁርና ነጉድጓዳማ ይሆናሉ፤ ከዚያም በቅጽበት የብርሃን ጨረር ይወጣል፤ ቀጥሎም ደግሞ ነጉድጓዱ ተመልሶ ይመጣል።

አንዳንድ ሰባዚዎች ምንም ይበሉ፤ ከባድ በሆነ ሥቃይና ፈተና ውስጥ በሚገቡበት ጊዜ ቋሚ በሆነ የእምነት ከፍታ እና መተ ማመን (ድፍረት) ውስጥ የሚገኙ እጅግ ጥቂት ሰዎች ናቸው። በአንድ ወቅት እንግሊዝኛ ተናጋሪ በሆነው ዓለም ታዋቂ የነበረው ታላቁ ሰባዚ ጆን ሄነሪ ጆዌት፤ ለጓደኛው እንዲህ ሲል ጻፈ፡- «እኔ እንዲህ ያለሁ ቅዱስ እንደ ሆንሁ እንደማታስቡኝ ተስፋ አደርጋለሁ። ውጣ ውረዶች የሌሉብኝ ነገር ግን በማይቋረጥ ደስታና በእስቸጋሪ ወቅትም መረጋጋት ውስጥ ቀጥ ባለ መንፈሳዊ አኪያሄድ የምመላለስ ይመስልሃል። ይህ በምንም ዓይነት የሚሆን አይደለም! እኔ ዘወትር ፍጹም ምስኪን እሆናለሁ፤ ደግሞም ሁሉም ነገር እጅግ ጨለማ ይሆንብኛል» (እርቱር ፖሪት፤ ጆን ሄነሪ ጆዌት፤ 290)።

በ19:25-27፤ ኢዮብ ቢሞት እንኳ አንድ ቀን በምድር ላይ የሚፈርድ ቤዛ እንዳለው ይገልጻል። ከዚህም በላይ እርሱ እራሱ እንደሚኖርና ቤዛውን እንደሚያየው ይጠባበቃል! «ቈዳዩ ቢጠፋም፤ ከሥጋዬ ብለይም፤ እግዚአብሔርን አየዋለሁ» (ቍ. 26፤ ሊ.መ.ት)። ይህም በሥጋ ትንሣኤ ላይ ያለ እምነት ማረጋገጫ ነበር።

በቍጥር 25 ላይ «የሚቤዝኝ» በሚል የተተረጎመው የዕ ብራይስጥ ቃል፤ የወንድሙን ደም የሚበቀል የቅርብ ዘመድ (ዘዳግ. 19:6-12)፤ የወንድሙ ንብረትን የሚወርስና የሚያስተዳድር (ዘሌዋ. 25:23-24፤ 39-55) እንዲሁም ወንድሙን ከባርነት ነፃ የሚያወጣ (25:25) ማለት ነው። የቅርብ ዘመድ የሆነ ተቤዢ ስሕተት የፈጸመ ዘመዱን በመተካት ፍርድ ቤት የሚቆምም ጭምር ነው (ምሳሌ 23:10-11)። በመጽሐፈ ሩት ውስጥ፤ ቦዴዝ ሩትን ለመቤዝት እና በአዲስ ምድር ውስጥ አዲስ ሕይወትን ሊሰጣት ፈቃደኛም መሆን የሚችል የቅርብ ዘመድ የሆነ ተቤዢ ነው።

ቀደም ብሎ፤ ኢዮብ ዳኛ (ኢዮብ 9:33-34) እንዲሁም በሰማይ ጠበቃ ለማግኘት (16:19) መፈለጉን ተናግሮአል። አሁን ይህን አሳብ ባለቀ ሁኔታ አስፋፋው፡- የሚቤዝው አንድ ቀን ነፃ ያወጣዋል፤ ደግሞም ኢዮብ ይህንን ለመመስከር በዚያ ይገኛል! ስለ ወደፊቱ ሕይወት በኢዮብ ዘመን ምን ያህል እምነት የሆነ ነገር እንደ ገለጸ ልብ በምትልበት ጊዜ፤ እነዚህ ቃሎች ሊሰመርባቸው የሚገቡ የእምነት ምስክርነቶች ይሆናሉ። ይህን የኢዮብ ጓደኞች በገለጹበት ተስፋ ማስጨለም እና በገዛ እራሱ ከባድ መከራ ላይ በምትጨምሩበት ጊዜ፤ የኢዮብ ምስክርነት እጅግ አስደናቂ ይሆናል።

በእርግጥ፤ ይህ የቅርብ ዘመድ የሆነ ተቤዢ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። እግዚአብሔርን ይገልጥልን ዘንድ የሰውን ሥጋ ለብሶ፤ እኛ ልንሠቃየው የሚገባውን ሥቃይ ሁሉ ተቀበለ፤ ስለ ኃጢአታችን ሞተ፤ ከዚያም ደግሞ በእግዚአብሔር አብ ፊት እኛን ሊወክል ወደ ሰማይ ተመለሰ። እርሱ ለማዳን ፈቃደኛ ነው፤ ይቻላልም። አንድ ቀን በምድር ላይ ይቆምና ይፈርዳል፤ ደግሞ የገዛ እራሱ ሕዝቦችን ነፃ ያደርጋል።

ኢየሱስ ለሦስት ተቺ ጓደኞቹ ማስጠንቀቂያ በመስጠት ንግግሩን ይቋጫል (19:28-29)፡- እነርሱም እንደዚሁ በእግዚአብሔር ዙፋን ፊት ለፍርድ ይቆማሉ፤ ስለዚህም ቢዘጋጁ መልካም ነው፡፡ ኃጢአተኛ ስለ መሆኑ ኢየሱስ ከሰውታል፤ ነገር ግን እነርሱስ እንደዚሁ ኃጢአተኞች አይደሉም ወይ? እግዚአብሔር ስለ ኃጢአቱ ኢየሱስን እየቀጣው ነው ብለዋል፤ ነገር ግን በእነርሱስ ላይ አይፈርድባቸውም ወይ? አንድ ቀን ለኢየሱስ እና ስለ ኢየሱስ በተናገሩት ነገር ላይ ለእግዚአብሔር መልስን ይሰጣሉ፤ ስለዚህ ቢጠነቀቁ ይሻላል፡፡ የኢየሱስ ቃሎች በሮሜ 14:10-13 ያለውን የጳውሎስን ቃልና በማቴዎስ 7:1-5 ያለውን የጌታችንን ማስጠንቀቂያ ያስታውሱናል፡፡

አብርሃም ሲንከን በአንድ ወቅት እንዲህ አለ፤ «ለመርዳት የሚሆን ልብ ያለው ሰው እርሱ ለመተቸት መብት አለው፡፡» ይህን ታሟላላችሁን?

ለግል ምልከታና ለቡድን ውይይት የቀረቡ ጥያቄዎች

1. ፍርሃት ውጤታማ በሆነ መልካም ሆነ ውጤታማ ባልሆነ መልኩ ለመቀስቀሻነት ጥቅም ላይ ውሎ ያየህበትን ጊዜ አብራራ፡፡
2. በሁሉን ቻይነቱ ለእግዚአብሔር ያለንን አክብሮት በምንገልጽበት ፍርሃትና በልዳዶስ የኢየሱስን ጭንቅላት በመታበት ፍርሃት መካከል ያለው ልዩነት ምንድን ነው?
3. ከተሞክሮህ! ሞት ልክ እንደሚጠፋ ብርሃን የሚሆንባቸውን ጥቂት መንገዶች ጥቀስ፡፡
4. ልቡ በመንግሥተ ሰማይ ጉዳይ በተያዘና አማኝ ባልሆነ ሰው አመለካከት መካከል ያለን ልዩነት አብራራ፡፡
5. ኢየሱስ የሕይወት ትግሉ በወጥመድ እንደ ተያዘ እንስሳት ወይም እንደ ተነቀለ ዛፍ መሆኑን አብራርቶታል፡፡ የሕይወት ትግልን በየትኞቹ ሌሎች መንገዶች ልትመስላቸው ትችላለህ?
6. 1 ለ 10 በሆነ መለኪያ (1=መላ መገለል፤ 10=ከቶ ብቸኛ

አለመሆን) በትግሎች ውስጥ በምታልፍበት ጊዜ፤ ምላሽ የምትሰጠው እንዴት ነው? ከሰዎች ትርቃላህ ወይስ ወደ እነርሱ ትቀርባለህ?

7. እየታገሉ ያሉ ሰዎችን በምትመለከትበት ጊዜ፤ ከእነርሱ ጋር «ወደ እነርሱ ዓለም ዘልቆ ለመግባት» አስቸጋሪ የሚያደርገው ምንድን ነው?

8. በመከራ (በትግል) ውስጥ ያሉ ሰዎች አንዳንዴ በጣም የሚያስፈልጋቸውን ርኅራኄ የሚገፋባቸውን ጥቂት ምክንያቶች ስጥ።

9. 1 ለ10 በሆነ መለኪያ (1= መፍራትና መንቀጥቀጥ፤ 10= እየፈኩ መዘጋጀት) ስለ እራስህ ሞት ከአሥር ዓመታት በፊት ያለህን ዝንባሌ እንዴት ታብራራዋለህ? አሁን ያለህ ግንዛቤ ምንድን ነው?

ሁሉም ነገር በአመለካከትህ ይወሰናል (ኢዮብ 20-21)

«ለተጠቃ ሰው ልንሰጠው የምንችለው እውነተኛ እርዳታ ሸክሙን ከእርሱ ላይ ማንግት አይደለም፤ ነገር ግን ሊሸክምበት የሚችለውን የእርሱን ምርጥ የሆነ ጥንካሬ መገንባት ነው።»

- ፊሊፕስ ብሩክስ

ሰፋር ቀጣዩ ተናጋሪ ነው፤ ነገር ግን የሚናገረው አዲስ ነገር የለውም። ያንኑ አሮጌ ታሪክ ነው የሚያወራው። ይህም እግዚአብሔር ክፉዎችን ይቀጣል፤ ስለዚህ ኢዮብ ከእግዚአብሔር ጋር ነገሩን ቢያስተካክል መልካም ነው የሚል ነበር። ቍልፍ የሆነው ምንባብ ኢዮብ 20:5 ነው። «የጋጢአተኞች መፈንጨት ለአጭር ጊዜ፤ የክፉዎችም ደስታ ለቅጽበት መሆኑን አታውቅምን?» ይህን አሳብ ቀድሞውኑ በልዳዶስ (8:11-19፤ 18) እና ኡልፋዝ (15:20-35) ያነሡትና የተናገሩት ነበር። ነገር ግን ሰፋር በኢዮብ የመጨረሻ ንግግር እጅግ በመረበሹ ምክንያት መናገር እንዳለበት ተሰማው። «የሚያቃልሰኝን ንግግር ሰምቻለሁ፤ መልስም እሰጥ ዘንድ መንፈስ ገፋፋኝ» (20:3፤ እ.መ.ት)። ሰፋር በኢዮብ የተሰደበ መሰለው፤ ስለዚህም እራሱን ለመከላከል ወሰነ።

የክፉዎች አስቃቂ ዕጣ ፈንታ (20:4-29)
የክፉዎች ዕጣ ፈንታ በእርግጥ የሚያሳዝን እንደ ሆነ ለማረጋገጥ ሰፋር ሦስት ማረጋገጫዎችን አቀረበ። የሕይወት ዘመናቸው